a ligetben...!

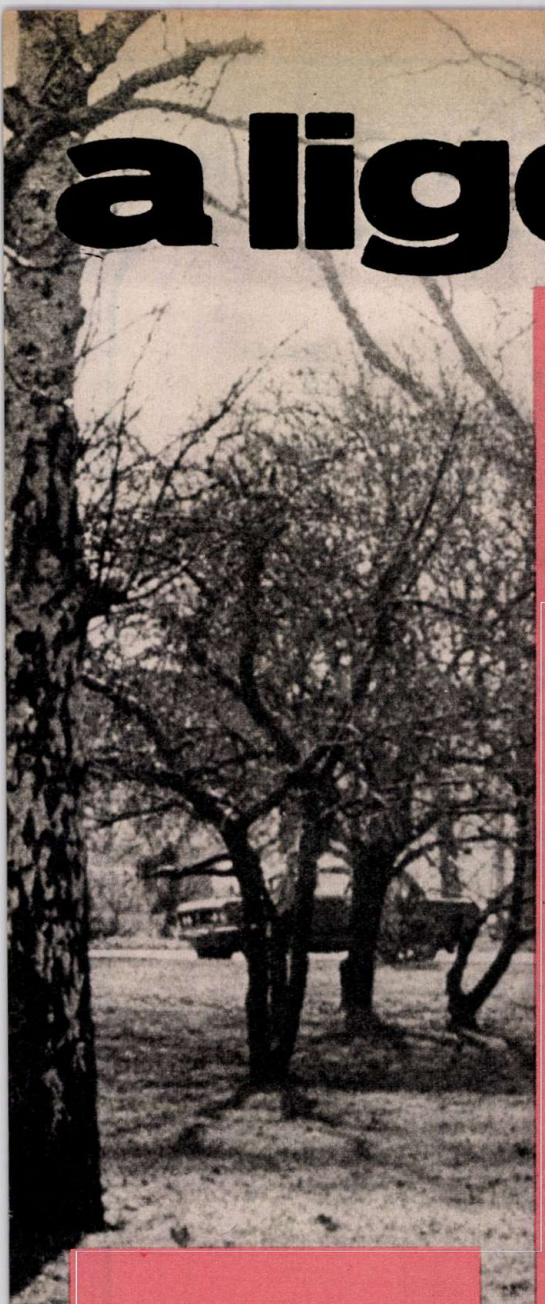

Nemrég új fiú költözött a környékünkre. Már akkor felfedeztem őt, amikor hurcolkodtak. Úgy vettem észre, nincs elragadtatva. A minap találkoztam vele a házunk kapujában. Zsebéből elővett egy zacskó tökmagot és megkínált. Közben érdeklődni kezdett, mivel töltjük az időnket errefelé? Hiszen a közelben nincs semmi – legfeljebb a Városliget.

Semmi? És legfeljebb? Végigmértem a srácot. Már-már mellbelöktem... Ötödikes lehet – én meg nyolcadikos. Úgy is mondhatnám, hogy leendő gimnazista... Ezért inkább nekitámaszkodtam a falnak, és felhúzott szemöldökkel, félig leereszteti szemhéjjal rászóltam.

– Igazad van. Legfeljebb a Városliget. És ott is legfeljebb a Széchenyi-fürdőben pancsolhatsz. Legfeljebb elmehetsz a Mezőgazdasági Múzeumba, ha olyan uborka vagy, hogy érdekel a halászat, vadászat, pásztorkodás. Ha repesel a körhintáért, elballaghatsz a Vidám Parkba...

Itt hirtelen belémvillant egy régi emlék. Kisköylök korunkban egyszer órákat töltöttünk Kálmánnal és Janival a tükrök termében. Mi a fenét tudtunk annyit nevetni eigörbült meg eitörpült vagy óriásra nőtt önmagunkon?

Megköszörültem a torkom és tovább folytattam:

– Ha olyan hagyma vagy, hogy izgat, hogyan utaztak, utaznak és fognak utazni az emberek földön, vizen és levegőben, beosonhatsz a Közlekedési Múzeumba. Ha pár álmos tigris miatt képes vagy pár lépést tenni az állatkertbe...

Kisköylök korunk barangolásaira gondoltam az állatkertben. Engem az akváriumok világa ejtett ámulatba, Kálmánt a rovarház nyűgözte le, Janit a madarak... Azután alapozta meg Kálmán az orrszarvú bogárig ívelő rovargyűjteményét, vásárolta Jani az első papagájt, én pedig összeeszkábáltam egy kezdetleges akváriumot.

Odafordultam a gyerekhez:

– Ha szeretsz a parton lelkendezve papírcsónakokat úsztatni a vízen...

Kiestem a szerepemből és így folytattam:

– Ide figyelj, öregem! Négy éve akkora lehettem mint te, egyszer kimentem a két barátommal a városligeti tóhoz. Először csak ebihalakat fogtunk, úszónadrágra vetkőzve persze, de aztán más srácoktól láttuk, hogyan fogják az igazi halat. Egy üvegbe kenyeret tesznek, beeresztik a tóba, bemennek a halak, akkor az egészet kiemelik, az övék a legkisebb magyarországi ponty, a kurta bain. Kálmán azonnal hazaszaladt üvegekért, és aztán fogtunk kispontyot eleget. De ez még semmi. Rájöttünk, hogy a tó betonfalán narancssárga hasú tarajos gőte található – ott eszi az algát. Azt is begyűjtöttük. Aztán felöltözködtünk, hogy indulunk hazafelé. De még előbb felkapaszkodtunk egy tutajra – és akkor mindhárman ruhástól befordultunk a vízbe. De a zsákmányt szerencsére a parton hagytuk. Így, tocsogó ruhában, ebihalakkal, tarajos gőtével vonultunk hazafelé diadalmasan a Lövölde téren.

A kis srác csuklott egyet, és valamennyi szeplője kigyulladt az izgalomtól. Az utca másik oldalán elhúzott egy osztálytársam és látta, amint hahotázva mesélek valamit egy ötödikesnek.

– Van biciklid, öregem? – kérdeztem a kis sráctól hűvösen.

– Van... – felelte ő.

– Ha kimész a bicajoddal... KRESZ-parkot is találsz a ligetben. Mi is ott tanultuk meg a közlekedés csínját-binját... És aztán a KRESZ-park mellett ne felejtsd el megnézni azt a különös kertet. Olyas magasra ültették ott a virágokat, hogy az emberek elérhessék, megtapogathassák a kezükkel. Minden virág meleltt tábla, ahol domború betűkkel írták ki a nevét, meg a formáját is kidomborították. Mert a virágokat azoknak is ismerni kell, akik nem láthatják...

Köhintettem:

– Ha pedig szóltak az iskolában, hogy mehetsz a műjégre gyorskorcsolyázni és jelentkeztél – ne ijedj meg az első korai felkeléstől. Hidd el, nincs jobb, mint téli hajnalokon a jégen száguldozni. Nyáron se hagyd abba az edzést. Nincs szebb, mint nyári hajnalokon körbefutni a ligetet. Aztán felszaladsz a szánkódombra, majd lerohansz, hogy újból felszaladhass. Pár év, és az országos serdülő bajnokság győztese lehetsz.

Ezzel elbúcsúztam a hüledező gyerektől. Azt nem mondtam meg, hogy az országos gyorskorcsolyázó serdülő bajnokság második helyezettjével áll szemben. Még Kálmán és Jani, két öreg és örökös barátom is csak akkor hitte el, mikor az újságban olvasták: „A második Hulmann Tamás lett."

Pár lépés után még visszafordultam és így szóltam:

– A múltkor egy reggeli edzésen láttam, hogy megnyílt az iskolások kertje. Rönkvár, medence, ministadion... Egyszer talán lemegyek.

Ámbár nem vagyok biztos benne, hogy ez illik egy gimnazistához.

Lejegyezte:
PADÁNYI ANNA
FOTÓ: WAGNER MARGIT

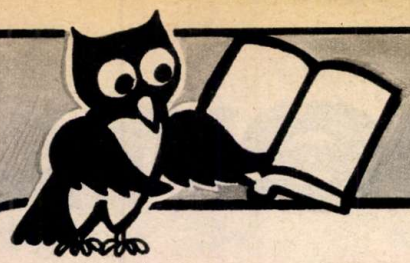

KÖNYVESPOLCRA

.... pld. Arany János: **TOLDI** ..... 23,– Ft
.... pld. Bartha Gábor: **KERESZTESEK ÁLDOTT NÉPE** ..... 29,– Ft
.... pld. Bertók László: **ÍGY ÉLT VÖRÖSMARTY MIHÁLY** ..... 17,– Ft
.... pld. Cooper, J. F.: **AZ UTOLSÓ MOHIKÁN** ..... 19,– Ft
.... pld. **EURÓPÁN KÍVÜLI FÖLDRÉSZEK.** Földrajz olvasókönyv 28,– Ft
.... pld. Fekete István: **TÉLI BEREK** ..... 19,– Ft
.... pld. Földes Anna: **ÍGY ÉLT MÓRA FERENC** ..... 18,– Ft
.... pld. Kovács Judit–Osvát Katalin: **NEMCSAK ILLEMTAN** ..... 18,– Ft
.... pld. Rácz–Takács: **KIS MAGYAR NYELVTAN** ..... 22,– Ft
.... pld. Ruffy Péter: **HAZÁNK SZÍVE BUDAPEST** ..... 35,– Ft

A KÉPES TÖRTÉNELEM SOROZATBÓL

.... pld. Fekete Gyula: **FORTÉLYOS FÉLELEM IGAZGAT** ..... 33,– Ft
.... pld. Fekete Sándor: **HAZA ÉS HALADÁS** ..... 33,– Ft
.... pld. Gondos Ernő: **AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ ELŐZMÉNYEI 1870–1918** ..... 33,– Ft
.... pld. Varga Domokos–Vekerdi László: **EURÓPA SZÜLETÉSE** 33,– Ft

A könyvek megrendelhetők a kivágott és kitölött hirdetési szelvényen vagy postai levelezőlapon.

Készpénzfizetés esetén 200,– Ft felett a szállítás költségmentes. Részletfizetésnél a postaköltséget, valamint 3% kezelési költséget számítunk fel.

Részletfizetési kedvezmények: 400,– Ft felett 4 havi, 600,– Ft felett 6 havi törlesztés.

CÍMÜNK: Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat
551. sz. könyvesboltja
8800 Nagykanizsa, Deák tér 2.

MEGRENDELÉS

Alulírott megrendelem postai szállításra a fenti műveket:
*** részletfizetéssel**
**** készpénzfizetéssel**
(A nem kívánt feltétel törlendő)

Kelt.:..... .....
a megrendelő aláírása

A megrendelő neve: .....

Címe (irányítószámmal): .....

Csak részletfizetés esetén töltendő ki!

Szül. hely, év: .....

Anyja neve: .....

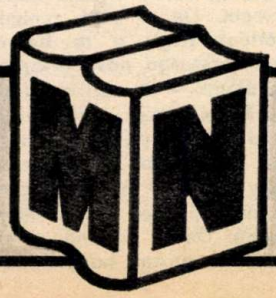

A Pajtás TÁVIRATI IRODÁJA JELENTI

EMLÉKED MEGŐRIZZÜK!

Nem régen szomorú hír érkezett hozzánk. Dobicz János újságíró, szerkesztő 53 éves korában meghalt. Kilenc évig lapunk munkatársa volt. Mégpedig az első évtizedben, az elindulás, a szocialista gyermekújság kialakításának nehéz, de szép korszakában. Tanyáról jött és írásaiban is elsősorban a vidéki gyerekek életét, sorsát, felemelkedését rajzolta meg. Elbeszéléseit „Két piros alma" címmel a Móra Kiadó is megjelentette. Régi barátunk, kedves kollégánk emlékét szívünkben őrizzük.

JÓKAI-EMLÉKMŰ

Pápán felavatták Jókai Mór emlékművét, Szervátiusz Jenő és fia, Szervátiusz Tibor kolozsvári szobrászművészek alkotását.

BUNYÓZZUNK SZABÁLYOSAN!

A Központi Sportiskola ökölvívó szakosztálya felvételt hirdet a budapesti általános iskolás fiúk részére. Jelentkezni lehet **1978. április 25—29. között Füzessy Zoltán** edzőnél, minden **délután 3—5-ig.**

Cím: **Budapest XIV. ker., Istvánmezei u. 3.**

Amennyiben ez az időpont nem felel meg, természetesen később is jelentkezhetsz a megadott helyen és időben, **minden hétfőn, szerdán és pénteken.**

A HÉT VICCE

— Miklóska, gyenge házifeladatokat írsz mostanában. Miért nem kéred meg a papádat, hogy segítsen egy kicsit?

— Vonakodik . . . Amióta egyest tetszett neki adni, hallani sem akar a dologról.

TÁNCOLJUNK EGYÜTT!

A budapesti Kassák Klubban együtt táncol, dalol, játszik felnőtt és gyermek. A táncokat a Bartók Táncegyüttes koreográfusai és tagjai tanítják. Közreműdik a Sebő-együttes.

OPERABARÁTOK

Már 11 éve működik Révfülöpön a felső tagozatos gyerekek operabarát köre. A gyerekek mindig egy-egy múzeum megtekintésével kötik össze a színház- és operalátogatást.

600 CÍMKE

Mentes Endre soproni úttörő a város alapításának 700. évfordulójára kiadott címkékből, különféle meghívókból és újságcikkekből 600 darabos kollekciót gyűjtött össze.

A GYEREKEK ÍRTÁK

A szigetújfalui Petőfi Sándor Úttörőcsapat Csupaszem őrsében névnapot ünnepeltünk. Egy német újságból lefordítottunk egy tortareceptet is. Őrsi pénzből gyorsan megvásároltuk a hozzávalót, s nekiláttunk a tortasütésnek. Kicsit késő járt, amikor elkészült, de igazán jó ötlet és jó torta volt!

Esztergomban a gyakorló általános iskola csapata kapcsolatot tart fent csehszlovákiai, Párkány községi gyerekekkel. Nemrég vendégségbe hívták a párkányi úttörőket. Bemutatták nekik a város nevezetességeit, majd sportvetélkedőt rendeztek, ahol még lányfoci is szerepelt.

FESTETT KANÁL, CERUZATARTÓ

Göd-alsón a Damjanich János Úttörőcsapat néhány barkácsmestere mindig jó ötlettel segíti anyák napja előtt társait. Tudósítónk — a hetedikes Rózsavölgyi László — Demeter Gábort és Oláh Csabát fényképezte le közülük fakanál fúrása, „sündisznó" — ceruzatartó kalapálása közben.

BOCSÁNAT

Ez év március 23-i számunkban sajnálatos képcsere történt. A célbaérkező futókat ábrázoló képen nem Donkó Ildikó, hanem Mészáros Márta, a 100 méteres síkfutás győztese látható. Tévedésünkért olvasóink elnézését kérjük.

**A jó könyv,
az izgalmas regény,
a szép vers
megmozgatja
a képzeletet.
Ha olvasod,
kérdések fogalmazódnak
meg benned,
kíváncsi vagy,
hogyan íródtak,
hogyan születtek
a hozzád szóló
sorok...
Ha itt az alkalom,
s találkozhatsz
az írókkal –
ne hallgass!**

A KÍVÁNCSISÁG KÖTELEZŐ

Vas megyében egy hétig a gyerekeké volt a könyvtár! Írók, költők járták a falvakat, városokat, hogy könyveikről, élményeikről beszéljenek.

Kiss Dénes, József Attila-díjas író Vasváron és Szombathelyen találkozott a gyerekekkel.

MIÉRT NEM KÉRDEZNEK?

Délelőtt van. A vasvári könyvtárban lassan megtelik a terem. Kezdődik a találkozó. Az írót a szokásos csend fogadja. Kiss Dénes krétát vesz elő, játékos szavakat, mondatokat ír, példákat sorol, finn—magyar gyerekverseket mond, tréfás kiszámolókat említ. Néha megkérdezi, ki, mire kíváncsi? Feleletet azonban nem kap... Azazhogy mégis, a szokványosat; mi a kedvenc könyve, illetve ki a példaképe?

A felelet után újra csend. S nem oldódik fel. De reménykedünk: talán Szombathelyen nagyobb érdeklődéssel találkozunk.

A szombathelyi könyvtárban már sokan várják az írót. Csoportokba verődve üldögélnek, beszélgetnek, sugdolóznak. Csak a csöppnyi Farsang Robi kiabál, végigbukdácsol a könyvtári posztópapucsban, belekapaszkodik az asztal szélébe, ágaskodva követeli: Adjál könyvet!

A betűket még nem ismeri. A nagyobbak hozták magukkal, s Robi komolyan „olvas", ahogy a többiektől látja.

Az író itt is először önmagától kérdez, hogy nekilendítse, bátorítsa a gyerekeket. Hiába! Végül elhangzik a két kérdés — mintha összebeszéltek volna a vasváriakkal — mi a kedvenc könyve, ki a példaképe?

TALÁN NEM OLVASNAK?

A találkozók végén az író töpreng. Bosszús, majd önmagát vizsgálja. Vajon oka lehet-e a hallgatásnak? Vajon akik eljöttek, nem olvasnak? Unatkoznak, vagy nehezen barátkoznak? Vagy talán más, érdekesebb program mellől szólították el őket?

Elég egy félmondat, hogy beszélni kezdjenek. Biztosan olvasnak is. Talán nem azért jöttek el, hogy bejegyezhessék őrsi naplójukba: teljesítették vállalásukat... Inkább ezerféle más oka lehet, hogy ez a délután Szombathelyen és Vasváron ellaposodott.

De mik ezek az okok? Az író hazaindul, én pedig családokhoz csöngetnék be, hogy választ kapjak a sok miért-re.

Németh Feri, meglepődik a kérésen. Fejét rázza: nem, ma nem ér rá! Mások edzésre sietnek vagy moziba mennek. Megint mások egyedül vannak otthon, idegeneket nem engedhetnek be a lakásba. Így a könyvtár sarkába húzódunk, úgy beszélgetünk.

Szabó Noémi óvatosan a szék sarkára ül. A hosszú lábú kislány a kamaszok nyugtalanságával rakosgatja kezeit. Tűnődve néz, halkan beszél. Megtudom, hogy hetente két könyvet is elolvas, de most leginkább a szomorú történeteket kedveli.

Arra gondolok: talán, ha bánat éri, nem meséli el senkinek, inkább olvasni kezd. Talán változó hangulataihoz választja olvasmányait?

— Ábrándozó természetű vagyok — kezdi, mintha sejtené, min töprengek. — Nekem a könyv beszélgetést jelent. Azt, hogy nyugodtan faggatom, az pedig „válaszol". Az írók szerintem azért csodálatra méltóak, mert sosem ismertek engem, mégis visszatükrözik a gondolataimat, a gondjaimat.

Katona Peti alig várja, hogy végre belekezdhessen mondókájába. Szeme sarkából Noémire pislant, úgy magyaráz:

— Ha könyvről hallok, azonnal édesapám jut eszembe. Ő az én olvasótársam. Hozza nekem az új regényeket, a verseket. Ha valamit elolvastam, megbeszéljük. Nagyokat vitatkozunk, sokszor nem ér-

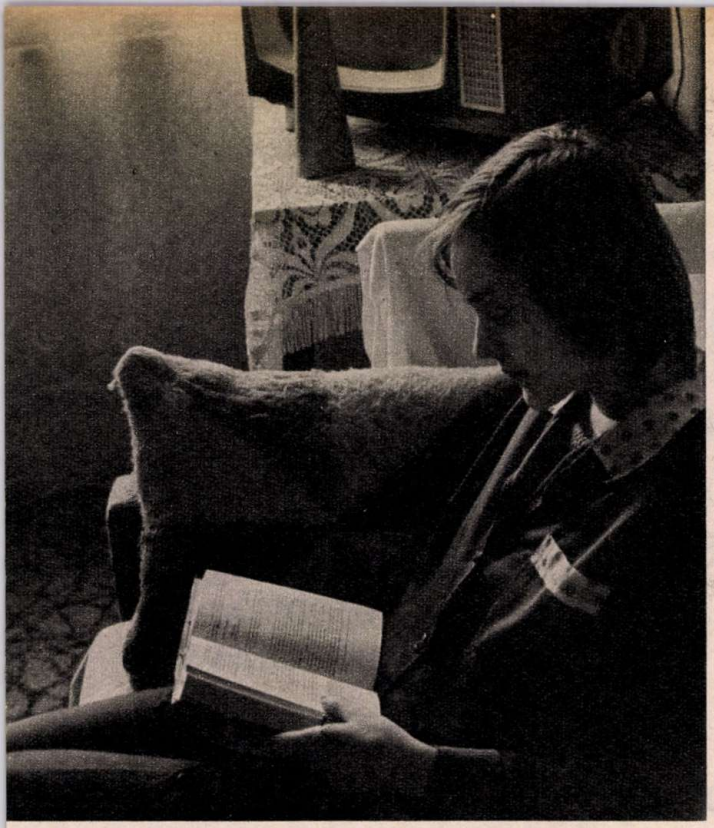

Kiss Erika kedvenc könyvét olvassa, míg az ötéves Farsang Robi most ismerkedik a könyvtárral

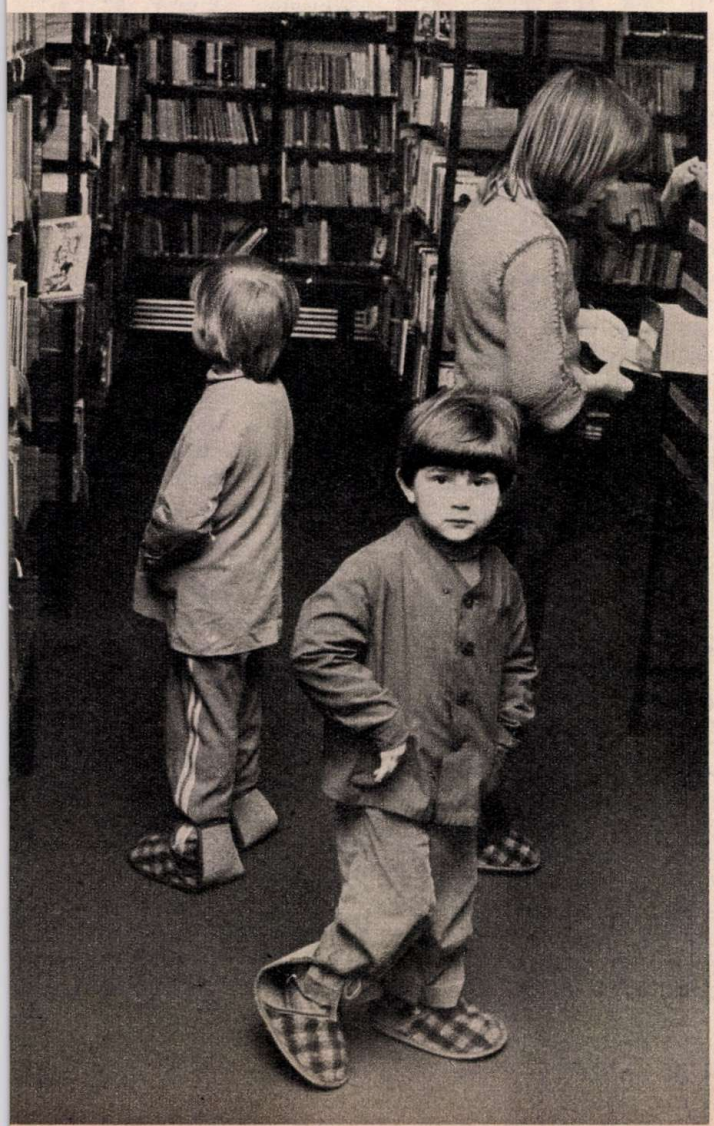

tünk egyet. Talán furcsán hangzik, de aput meg engem az olvasás tett igazi barátokká!

A KÖNYV UTAZÁS IS

Vasváron végre eljutok családokhoz is. Kiss Erika széles mozdulattal tárja ki az ajtót. Kicsit büszke, kicsit izgatott, ahogy édesanyjának újságolja, miért jöttünk.

A tiszta, világos szobában mindenütt könyvek. Erika óvodás kora óta könyvtári tag. Kedvence Weöres Sándor, Petőfi, Szabó Lőrinc, Kassák Lajos.

— Igaz, Kassákot még nem egészen értem. De én szeretem azokat az írásokat, verseket, amiken gondolkozni kell, amiket többször el kell olvasni ahhoz, hogy minden sor tiszta és világos legyen. A Kőszívű ember fiait először nagyon untam. Aztán nekifogtam másodszor is. Akkor éreztem meg igazán, miről írt Jókai.

— Most életrajzokat olvas — ül mellénk édesanyja is. — Komoly kislány, jogásznak készül...

Iván Gabival könnyű a dolgunk. Miközben lakásuk felé visszük, már a kocsiban beszélni kezd, magyaráz, címeket sorol. Igaz, az utcát elvéti, két házzal odébb fordulunk be. Jót nevet magán, hogy nem talál haza, aztán egy apró szobába tessékel bennünket, s azonnal elővarázsolja újonnan készült házi katalógusát.

A hosszú keménypapíron a rubrikák mellett számok.

— Mindig bejegyzem, amit vásárolok. Mostanában egy kicsit elmaradtam. Vagy többet vásároltam? — néz rám kérdőn.

A nagymamától tudom meg: Gabi nagyon szeret rajzolni. A rajzlapokon sorakozó tájak, emberek a könyvekből vett élmények nyomán születtek.

— Mindig elképzeli, amit olvas — bólint Gabi bátyja. — Aztán leül és rajzolni kezd.

— Nemcsak a tájat látom — rázza meg fejét Gabi. — Az embereket is, és elképzelem, én hogyan viselkednék a főhős helyében.

Egy másik családi otthonban megtudakolom: Kónya Emilia miért szereti a népmesét? Nagyanyjától vagy édesanyjától örökölte szeretetüket?

— Egy népet megismerni legjobban a meséiből lehet. Mint ahogy az igazságot is. Szeretem a népmeséket,

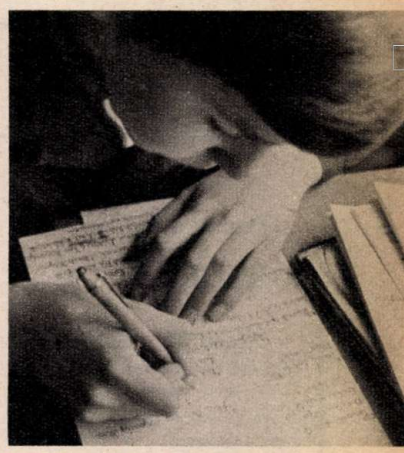

Újabb bejegyzés, Iván Gabi gyűjteményébe

mert nem ismernek lehetetlent, mert bennük mindig győzhet a kicsi, a szegény...

Most japán regéket olvas. Néha úgy érzi, mintha már járt volna abban az országban. A könyv — utazás is...

HA IGEN, AKKOR MIÉRT NEM?

A válaszok lám, ott lapultak a csend mélyén. Megtudtam, s el is mondhatom Kiss Dénesnek: nem a közömbösség, nem a félszegség tette kedvetlenné ezt a szombathelyi és vasvári délutánt. Talán inkább az, hogy egy-egy találkozóra kevés ötven perc. Mire vendégek és vendéglátók összemelegednének, már véget ér a beszélgetés.

Az is igaz, hogy a gyerekek se készültek fel eléggé. Valószínűleg csak annyira — vagy még úgy sem —, mintha irodalomórára indultak volna, ahol csak akkor beszélnek, ha felszólítják őket. Pedig olvasnak, értik, becsülik a könyvet. Maguk mondták el!

Egy biztos: igazi élménytől fosztották meg magukat és az írót, aki már sok mindent nem mondhat el nekik. Magával vitt valamit, kissé kesernyésen, szomorúan, amit a Vas megyeiek legfeljebb könyveiből tudhatnak majd meg. Kár!

DOBOZY ZSUZSA
FOTÓ: SZALAY BÉLA

MÁJUSI

KÖNYVES-POLCRA

FEKETE SÁNDOR: Kossuth Lajos. Micsoda álmokat hordott magában a zempléni születésű ügyvéd! A szenvedélynek és érvelő tudásnak, gyors döntéseknek és messzire tervezésnek milyen meredek kaptatóin járt! Övé volt a legtöbb, amit a közjóért küzdő ember elérhet: egy nép már-már megváltójaként csodálta. S kiihatta a legkeserűbb poharát a sorsnak: meg kellett érnie nemzete süllyedését, a gyönyörű felemelkedés után, számkivetve, tehetetlenül kellett néznie, miként omlanak össze a magyarság jövőjéről szőtt álmai . . .

Fekete Sándor könyve azt a Kossuth Lajost hozza elénk, akit kevéssé, vagy egyáltalán nem ismertünk eddig.

Kétfajta tükröt használ, hogy a kossuthi portrét pontossága miatt is szeressük: kortársi levelek, korabeli dokumentumok, beszéd- és cikkrészletek szakítják meg az alkotó képzelet színes, érdekes áradatát. Mindenkivel találkozunk, akinek Kossuth életében, tehát — s mert ez a két fogalom egymástól elválaszthatatlan, a XIX. századi függetlenségi törekvések körül szerepe volt.

Füzesi István

RÁDIÓBAN

Akik a **„hangszínházat"** szeretik, érdekes programra számíthatnak májusban is. Pándy Lajos A kis királynő meg a szegény ember című mesejátékában nem mindennapi csata folyik. Fullánkos vezér, a vadméhek parancsnoka váratlanul megtámadja a méheket. Veszélybe kerül a királynő is. Hogyan győznek a méhek, s hogyan vonul vissza a támadó Fullánkos vezér — megtudjátok, ha meghallgatjátok a mesejátékot. (Május 1. K. 9.10.)

Szokolay Sándor A tavaszhozó kisleány című gyermekoperáját a **zenekedvelőknek** ajánljuk. Móra Ferenc meséjét Balássy László dolgozta fel. A címszereplő László Margit mellett Barlay Zsuzsa, Major Tamás, és Szirmay Albert szép, kiforrott alakításával szórakoztat benneteket. (Május 3. K. 13.45.)

És ha már a zenénél tartunk, itt hívjuk fel figyelmeteket a Kórusművek Weöres Sándor verseire című összeállításunkra. Papp Lajos a Szökevény tücsök, a Kergető és a Buba éneke, Decsényi János a Medvenóta, a Kis dal a szélről és a Haragosi című versekhez írt zenét. A dalokat a Magyar Rádió Gyermekkórusa adja elő, vezényel Csányi László és Botka Valéria. (Május 29. P. 13.33.)

Messziről-messzire című sorozatunk két adással is jelentkezik. A **Gyorsuló idő — táguló világ** címűben a tudományos és technikai forradalom korunkra gyakorolt hatását vizsgáljuk. Beszélgetünk a kapitalista és a szocialista országok együttéléséről, a harmadik világ megjelenéséről. Az emberiség távlatai címet viselő adásból megtudhatjuk, mivel foglalkozik a futurológia. Hogyan változtatja meg az emberiség életét a kozmosz meghódítása? **Megismerhető-e a világ és a jövő?** (Május 10—17. K. 15.10.)

Az irodalomkedvelőknek ajánljuk a **Hivogató** című irodalmi újságunk e havi számát. James Krüss és Tandori Dezső versei mellett Horgas Béla mesejátéka, Krúdy Gyula tréfája hangzik el. (Május 4. K. 15.28.)

A **Visszapillantóban** ezúttal Victor Hugóhoz megyünk látogatóba. Nemcsak az író életét ismerhetjük meg, hanem a kor ízlését, társasági szokásait is. (Május 11. K. 15.28.)

ÚTTÖRŐ-PROGRAMOK

Május a számvetés hónapja. Elsősorban a tavaszi időszak úttörőmunkáját értékeljétek, mert ez még frissen él bennetek. Ugyanakkor tekintsetek vissza az egész úttörőévre. Ha nem kell segítségül hívnotok a krónika lapjait, akkor a munka eredményes volt, maradandó nyomot hagyott emlékezetetekben.

Mozgalmunk jelmondata ez volt: „Együtt — egymásért". 1976 szeptemberében hirdette meg szövetségünk. Beszélgessetek arról is, hogy a két év alatt mi volt az a tett, amire büszkék lehettek. Amiről évek, évtizedek múlva utódaitok is beszélni fognak.

A hónap második felében válasszátok újjá az úttörőtanácstagokat, őrsi javaslatok alapján. A nyári vezetőképző táborokban már ők vegyenek részt.

A hónap utolsó napjaiban kezdenek búcsúzkodni a nyolcadikosok az iskolától, a csapattól. Beszélgessetek velük arról, hogy milyen jó hagyományokkal gazdagították közösségeteket. Kérjétek meg őket, hogy jöjjenek vissza ifjúvezetőként az őrsökhöz, rajokhoz.

LEVÉL INDIÁBÓL

Feladó: Mókus őrs

Hyderabad,
Ándhra Pradés állam

Kedves lányok, kedves fiúk!

Mi, a Mókus őrs tagjai, szeretettel köszöntünk benneteket a távoli Indiából. Nem, nem valamiféle Express utazás részvevőiként vagyunk itt, hanem itt lakunk. Sokan közülünk már évek óta — természetesen a szüleinkkel együtt. Ők építik itt, Hyderabad északi részén, azt a szép, modern izzólámpagyárat, melynek berendezéseit is többnyire mi, magyarok szállítjuk. Szüleink az Egyesült Izzó dolgozói; mérnökök, technikusok, művezetők. Kezük nyomán kerültek helyükre itt a lámpagyártó gépsorok, az üvegolvasztó kemencék, s mind az a sokféle okos gép, ami egy látszólag olyan egyszerű kis használati tárgy elkészítéséhez kell, mint egy villanykörte.

Hogy hol is van ez a Hyderabad? Ha előveszitek a földrajzi atlaszotokat, és megkeresitek benne India térképét, könnyen megtalálhatjátok: a Dekkán nevű hatalmas táblahegység közepén keressétek, Ándhra Pradés államban, melynek hazánknál csaknem háromszor nagyobb területén körülbelül ötvenmillió ember él. Hyderabad ennek az államnak a nagyjából Budapest népességű fővárosa.

Mint tudjátok, India, melynek államformája köztársaság, tulajdonképpen államok szövetségéből áll. A huszonkét állam egyike Ándhra Pradés. Lakóinak többsége a télugu nyelvet beszéli. Sok közöttük a mohamedán vallású, mivel India függetlenné válása, 1947. augusztus 15-e előtti időszakban — még az angol gyarmatositók uralma idején — Hájderabád mohamedán uralkodó, a nizám alatt élt, s az ország vezetői is mohamedánok voltak. Egyébként azt mondják, a nizám annak idején nemcsak Indiának, hanem a földkerekségnek is leggazdagabb embere volt. Palotája ma is látható: Hyderabad fő építészeti nevezetessége, a Csár Minár (Négy minaret) jellegzetesen mohamedán épülete mellett.

Amikor ezt a levelet irjuk, nálunk már lassan vége a télnek, és jön a tavasz. Ti persze túl nagy különbséget nem észlelnétek a kettő között, mivel a tél itt annyiban különbözik a tavasztól, hogy napközben csupán huszonöt-huszonnyolc fok meleg van, míg tavasszal már harminc fok is hűvösnek számit. Ilyenkor még nem esik az eső, majd csak júniusban, de akkor aztán kiadósan, mert az esős évszak októberig tart. Bizony nehezen viseljük, mert a nagy páratartalom és a magas hőmérséklet miatt úgy érezzük, mintha állandóan túlfűtött és nyomasztóan párás üvegházban tartózkodnánk.

Most valamit magunkról, a Mókus őrsről. 1977 januárjában alakultunk. Vezetőnk, Zeller Geraldine, szintén abban a gyárban dolgozik — angol levelező —, ahol a szüleink. Az ő édesapja is ott főmérnök. Ő már 1976 októberétől itt tartózkodik. Amikor megalakultunk, úgy döntöttünk, hogy őrsünkbe felvesszük valamennyi itt élő magyar gyereket, s nem ragaszkodunk az életkori kötöttségekhez. Így az őrs tizenhárom tagja között van első osztályos tanuló és középiskolás korú is. A kolóniából, ahol lakunk, a gyár mikrobusza szállit bennünket az iskolába, mely — mint nagyon sok iskola Indiában — magánkézben van. Az oktatási körülmények itt egészen mások, mint otthon, és mások a tantárgyak is — illetve mi úgynevezett tantárgycsoportokat tanulunk. Nagyon érdekes, de ha majd hazamegyünk, alighanem elég nehéz lesz visszaszokni a magyar iskolák rendszeréhez.

Az egyik képen mi vagyunk: a Mókus őrs. Középen az őrsvezetőnk, Zeller Geraldine. Ez pedig az iskolánk. A címünk: Hyderabad 500—042 C—7. H. Á. L. Township INDIA

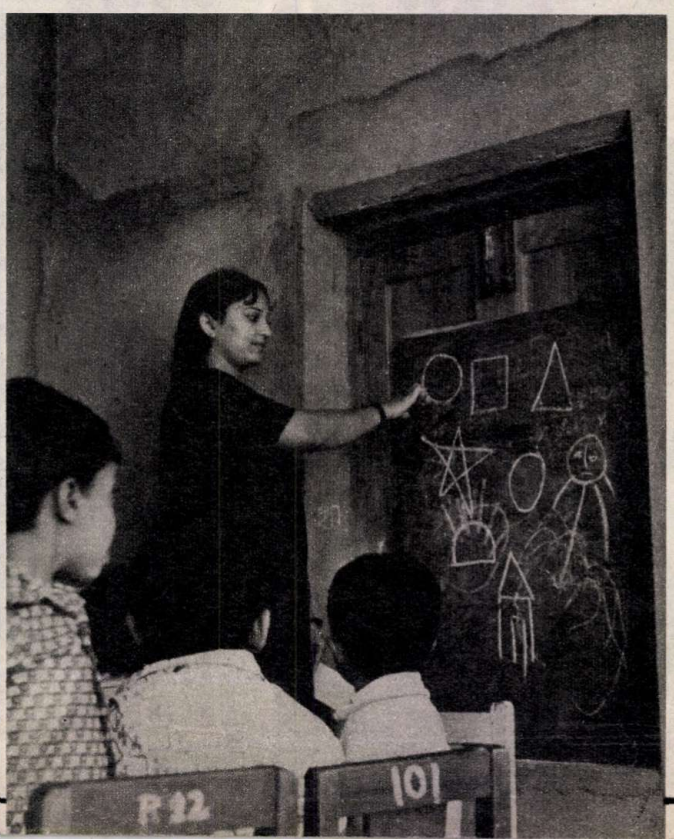

A Mókus őrs havonta kétszer tart összejövetelt. Pontosan megtervezzük a foglalkozásunkat, és Geraldine nagyon törődik azzal is, hogy a különböző ünnepségeket szépen, hangulatosan megtartsuk. Így rendeztünk már anyák napi műsoros ünnepséget, Télapó is jött, volt szilveszteri mulatság, és nagy nemzeti ünnepeinkről is megemlékeztünk. Kutatjuk a környezetünket, igyekszünk minél több indiai szokást megismerni, ami annál is könnyebb, hiszen az iskolába is indiai gyerekekkel járunk együtt. De a hazai országismeret is szerepel foglalkozásaink anyagában, s olvasunk magyar lapokat, folyóiratokat is. A foglalkozások végén játékokat tanulunk, új énekeket ismerünk meg, sportolunk.

Többen közülünk nemsokára hazatérnek szüleikkel, de azért még elég sokan itt maradunk, körülbelül ez év végéig. Addig is örülnénk, ha otthonról kaphatnánk különböző úttörőkiadványokat, könyveket, újságokat, s ha irnátok nekünk. Mi szívesen válaszolnánk — ez is egy kapcsolat lenne a távoli hazával, az otthonnal.

Szeretettel köszöntünk benneteket, és jó munkát, jó tanulást kivánunk mindnyájatoknak. A cím, amelyre irhattok:

A hyderabadi
Mókus őrs tagjai

A levelet lejegyezte, továbbította és a felvételeket készítette:

TAKÁCS ISTVÁN

Jó sűlyt

A képriportunkban látható „űrhajósjelöltek" a jakabszállási 3585. sz. Petőfi Sándor Úttörőcsapat tagjai. Kurucz Palival és Deák Gabriellával már találkoztunk a Pajtás múlt heti címlapján. Az a szerencse érte őket, hogy elmehettek a kecskeméti Repülőorvosi Vizsgáló és Kutató Intézetbe. Oda, ahol az első igazi magyar űrhajósjelölteket kiválasztották és útnak indították a szovjetunióbeli kiképzésre.

A jakabszállásiak űrhajósruhába öltöztek és kipróbálhatták azokat a műszereket, amelyek akaratukat, figyelmüket, körültekintésüket, bátorságukat, ügyességüket, izmaikat képesek aprólékosan megvizsgálni.

Nagy játék volt és gondolatban, persze hogy az űrben jártak.

Gedő István alezredes bemutatja a leszállópályát Deák Gabinak. Öt perc úgy eleg lesz a leszállásra?

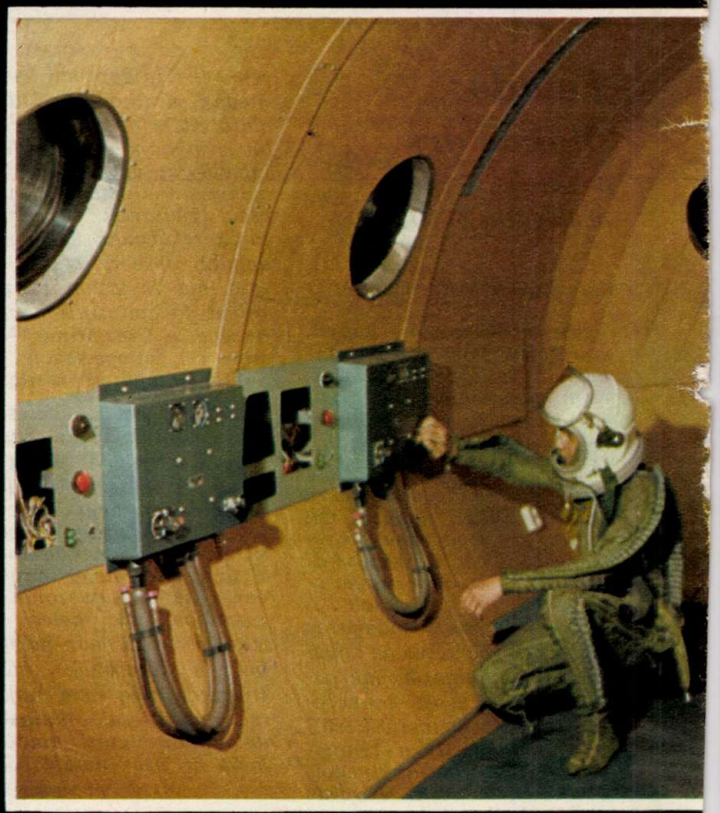

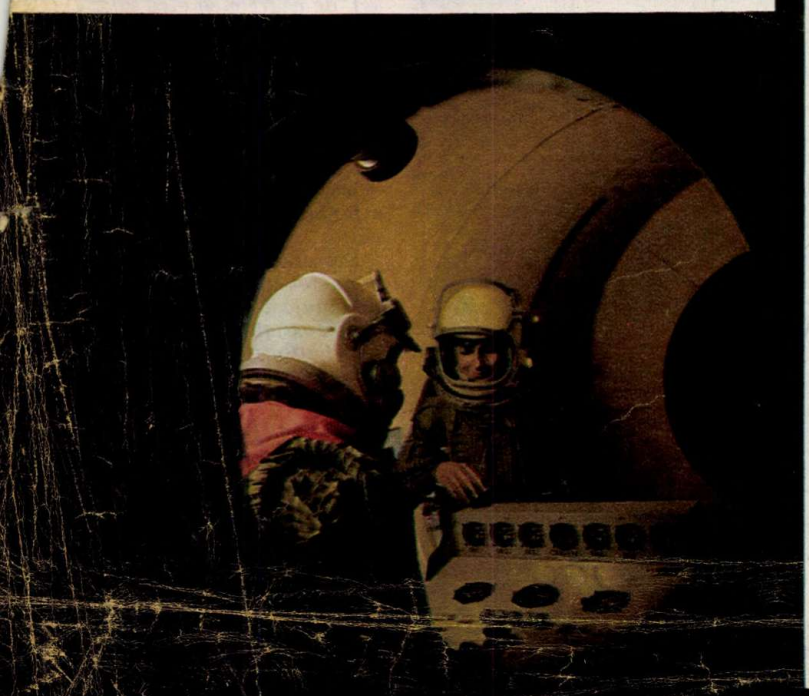

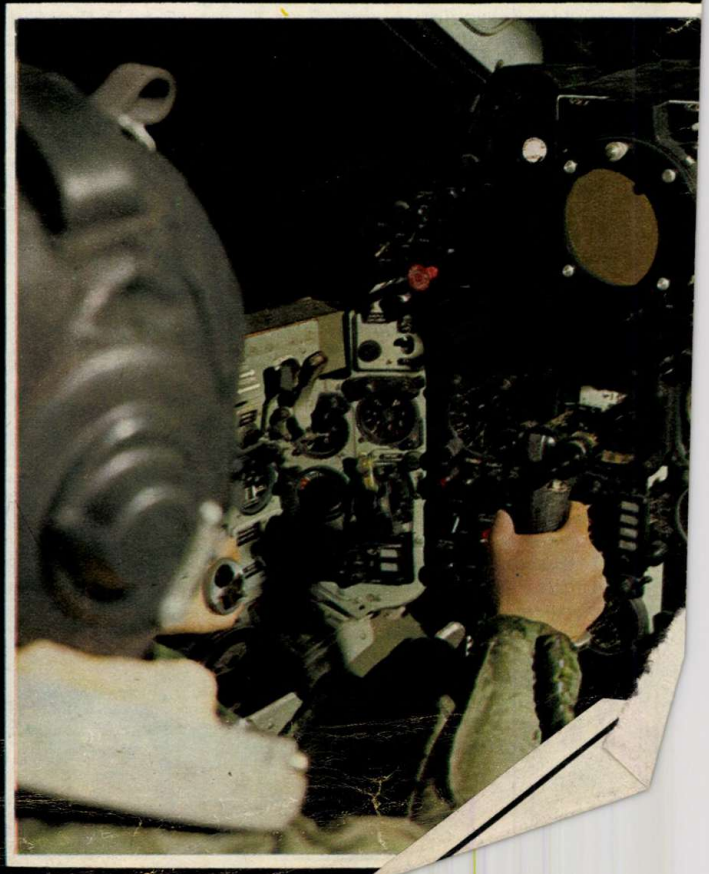

a Nap?

Rengeteg dolog van, amiről azt gondoljuk: világos, mint a Nap. Az ember naponta találkozik velük, hát – azt hinné! – kívül-belül, szőröstül-bőröstül ismeri őket. De ha belegondol...

A retek..., a méz..., a fénykép..., a só..., az alkohol..., a víz..., a tej... Folytassuk? Fölösleges. Így is magától értetődő: ismert dologról van szó. Csak az a kérdés, minden tekintetben ismertek-e?

Vagyis:

Különb-e a méz a cukornál?

Miért sárgul meg a fénykép?

Mennyi só kell az utakra?

Már ebből a néhány kérdésből is kiderül, hogy nem minden olyan világos, mint a Nap, ami annak látszik.

„Kaparjuk meg" hát az ismertnél is ismertebb dolgok burkát, mi bukkan ki alóla?!

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: TEKNŐS PÉTER

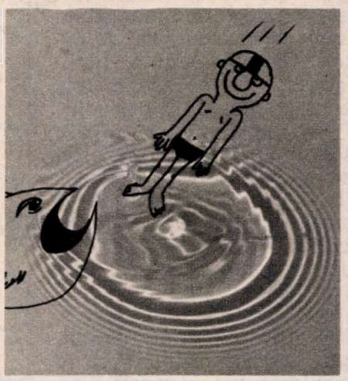

FORRALJUK VAGY NE?

Tűzrevaló-e a zacskós tej? Márminthogy forralni kell-e? Vagy úgy iható, ahogy van? Ha nem, hát mire való a pasztőrözés?

Több jogos kérdés. A felelet egyszerű. Ha egészen friss – nem. Ha nem egészen friss – igen. Magyarán: a pasztőrözés nagyjában és egészében végez a kórokozókkal, csírátlanítja a tejet. Ha a hűtőlánccal nincs baj, vagyis útközben nem melegszik a tej + 4 °C fölé, akkor minden további nélkül fogyasztható. Ha azonban akár a szállításkor, akár otthon nincs megfelelő hűtés, akkor előfordulhat, hogy valamely ellenállóbb fajta betegségcsíra életre kel, szaporodni kezd. Ami nem nehéz, hiszen a tej ideális táptalaj.

Csecsemők, betegek, öregek csak forralt tejet igyanak, mert ők még vagy már nem elég ellenállók a lappangó kórokozókkal szemben.

FESZÍTETT VÍZTÜKÖR

Sportkifejezés, nem kell szó szerint érteni. A régi úszómedencéktől eltérően, a maiakat úgy építik, hogy a víz ne hullámozzék és ne dobálja az úszót, aki azután így egész energiáját a sebesség elérésére fordíthatja.

A hullámzás abból adódott, hogy a medence faláig gördülő hullámok visszaverődtek, többnyire fel is erősödtek, valóságos kis vihart kellett átélnie a versenyzők mindegyikének, méghozzá olyan vihart, amit maguk kavartak a vízben.

A budapesti Komjádi-uszodában például az 50 m-es medencében nincs vihar, mert ún. feszített az ottani víztükör. Pedig éppenhogy nem feszített, nagyon is utánaenged: a medence vize a peremig ér, a hullámok kicsapnak és lefolynak a rácsokon, a hiányzó víz pedig automatikusan pótlódik. A nézőközönséget természetesen mellvéd óvja meg a kényszerű zuhanytól.

DÉDAPÁINK ELTŰNÉSE

A természet rendje, hogy a dédapák előbb-utóbb eltűnnek.

A furcsa azonban az, hogy nemcsak az életből, a világból, hanem a fényképekről is: a régi-régi fényképek megbarnulnak, vagy kifakulnak!

„Az idő vasfogát" lehet persze emlegetni, csak éppen semmi értelme. Sokkal inkább megközelíti a valóságot az, aki a kémiához fordul válaszért.

Közismert tény, hogy az előhívott fénykép fixír-fürdőbe került, azért, hogy a meg nem feketedett ezüstbromid másfajta, mégpedig könnyen kimosható ezüstsóvá váljék. Amikor ez megtörtént, ki lehet oldani, mosni a képből. Fixálni is alaposan kell: megfelelő ideig és nem örökkön-örökké ugyanabban a fürdőben. A slendriánság megbosszulja magát. Az eleinte láthatatlan, ottmaradt ezüstsó bomlani kezd és sárga, barna, majdnem fekete ezüstszulfiddá alakul. A dédatya eltűnik.

Akkor is baj történik, ha a képet nem mossák ki alaposan és fixírsó marad a felületben. A bomlás során kén és kénvegyületek keletkeznek, amelyek kifakítják a képet. A dédnagypapa másként, de megint csak eltűnik.

Igaz valószínű, hogy a fényképezés kezdetén, mivel még nem volt mindenütt csap, vagyis folyóvíz, ezeket a hibákat gyakran elkövették. Ezért gyakoriak a régebbi fotók között a megsárgult, alig látható képek.

TÁ~TI

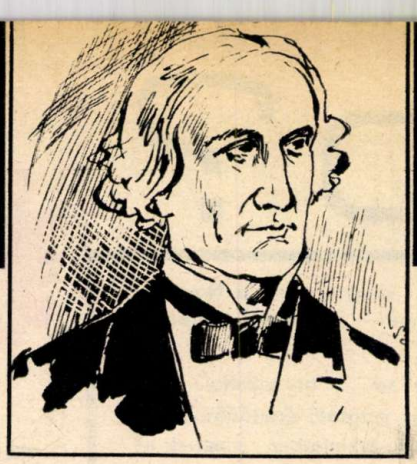

TI~TÁ

Évezredekkel ezelőtt a híreket tűz- és füstjelekkel továbbították. A XVII—XVIII. században más eszközökkel próbálkoztak: szemaforhoz hasonló karokkal jelzéseket adtak le a látóhatáron belül.

Mint majd minden találmányt — a morze távírót is — számtalan ember gondolata, munkája készítette elő.

Az érdem mégis egy emberé: Samuel Morse-é, aki az Amerikai Egyesült Államokban 1791. április 27-én született, vagyis 187 évvel ezelőtt. Morse festőművésznek készült, a Yale egyetemre járt, s egyáltalában nem foglalkozott a fizikával. 1812-ben egyik festményét aranyéremmel jutalmazták. Művészeti főiskolán tanult, nyílegyenesen haladt művészi pályáján, amikor is egyik európai útján megismerkedett az elektromágnessel. Azaz egy olyan mágnessel, amely csak elektromos áram hatására válik mágnesessé. Az 51 éves Morse agyán átvillant egy gondolat: ezt a mágnest távolról is lehet működtetni, tehát jelek továbbítására is felhasználható.

Morse 1837-ben szabadalmaztatta a pontból vonásokból álló jeleket továbbító távírót. A találmány gyorsan elterjedt az egész világon. Magyarországon 1847-ben Pozsony és Bécs között épült ki az első távíró-összeköttetés.

Ma már sokkal korszerűbb, gyorsabb távíróberendezések szolgálják a hírközlést, mint például a géptávíró, a képtávíró, de az öreg, régi morzekészülékek is forgalomban vannak.

A tavalyi „Lenin ifjú távírásza" verseny győztese, Jeney Zsolt kazincbarcikai tanuló már két ízben győzött, s nem is akárhogyan. A rádiótávírászok versenyében a 100—110 betű adása, vétele már a felnőtt, nemzetközi vizsga szintjét jelenti. Ezt a teljesítményt tavaly húsznál több gyerek teljesítette. Zsolt óriási rekordot ért el. Először a 130-as, majd a 140-es tempóval birkózott meg. A versenybíró csak ennyit jegyzett meg: „A legutóbbi felnőtt bajnokságon meg sem kísérelte senki a 140-es vételt".

Sport ez? Hobby? Ki tudja, hiszen a gépek már sokkal többet tudnak, de az emberi versenyszellem így is sokszor párbajra hívja a gépet.

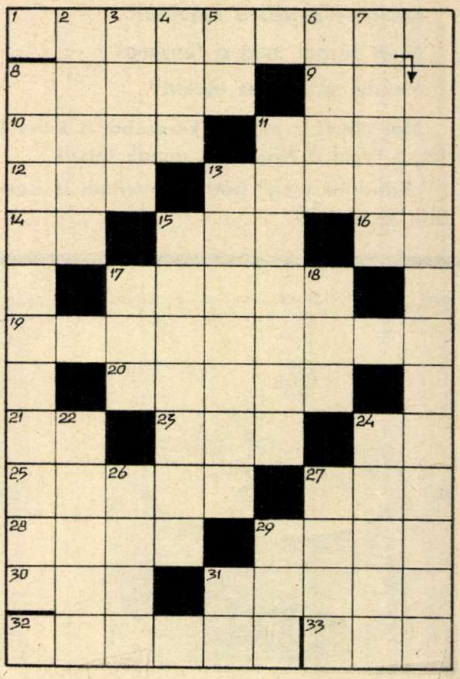

A MORZE abc

a	·—	n	—·
ä	·—·—	ny	——·——
á	·——·—	o	———
b	—···	ö	———·
c	—·—·	p	·——·
ch	————	q	——·—
d	—··	r	·—·
e	·	s	···
é	··—··	t	—
f	··—·	u	··—
g	——·	ü	··——
h	····	v	···—
i	··	w	·——
j	·———	x	—··—
k	—·—	y	—·——
l	·—··	z	——··
m	——	.	//

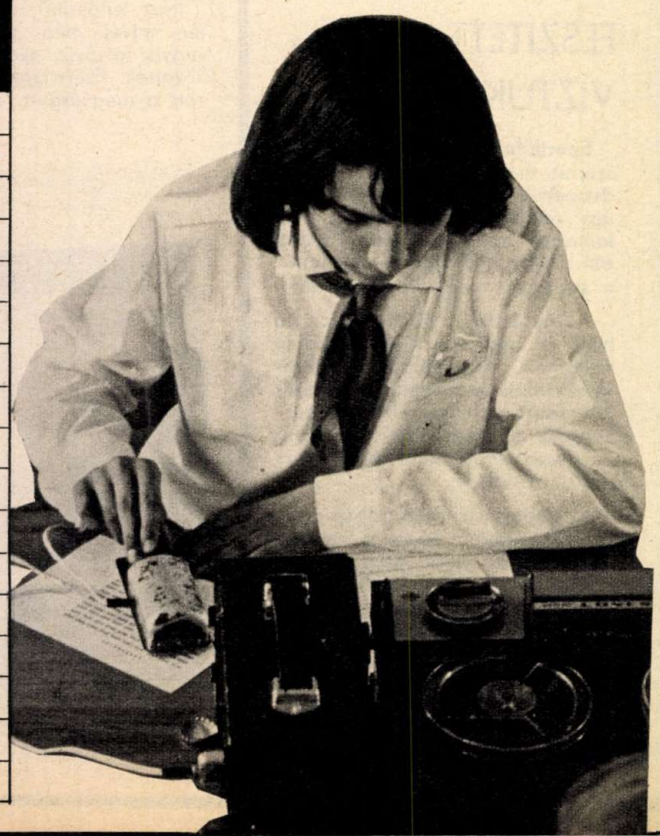

VÍZSZINTES: 1. E két város között állított fel az első kísérlet számára vonalat 1843-ban Morse és e két város közötti vonalon 1844. május 27-én írták az első táviratot (zárt betűk: W, N, O, A, T). 8. Üde. 9. Román, osztrák és norvég autók betűjele. 10. Színművész (István). 11. Kukoricából készült étel, tájszóval puliszka. 12. S. O. O. 13. Földet jól megforgat. 14. Tanú egynemű betűi. 15. K. Ú. G. 16. Norvég és belga autók betűjele. 17. Sportöltözékek. 19. Érdes szerszámmal egész kis darabokra aprít. 20. ... alkohol, faszesz; víztiszta, színtelen, erősen mérgező alkohol. 21. V. O. 23. Közép-európai Kupa. 24. Eltörött a mécses. 25. Valakinek, vagy valaminek a hasznát, javát szolgáló dolog. 27. A hidrogén és az americium vegyjele. 28. Fiatalon elhunyt filmszínész (Imre). 29. Szerep Kacsóh Pongrácz János vitéz c. daljátékában. 30. Zsába egynemű betűi. 31. Sertés lapockájából készült füstölt hús. **32. Képzőművészeti alkotás. New York városa megemlékezésül még Morse életében, nem is egyet, hanem kettőt is emeltetett a feltalálóról.**

FÜGGŐLEGES: 2. Vegyi elem, vegyjele: Ar. 3. ...-rivó. 4. Magyar, svéd és olasz autók betűjele. 5. Szintén. 6. ... lovag, feddhetetlen jellemű, erkölcsös férfira mondják. 7. Esetleg. **8. Ez volt Morse eredeti foglalkozása.** 11. Előfordul. 13. Irkák. 15. Erkel-díjas karmester, zeneszerző (János). 17. Metro Goldwyn Mayer amerikai filmvállalat betűjele. 18. Kezelő egynemű betűi. 22. Világnyelv. 24. Tapad. 26. Eger várát védte a törökök ellen. 27. Háborús. 29. Szeszesital. 31. Ételízesítő.

RAHAN — a fejszék erdejében 8.

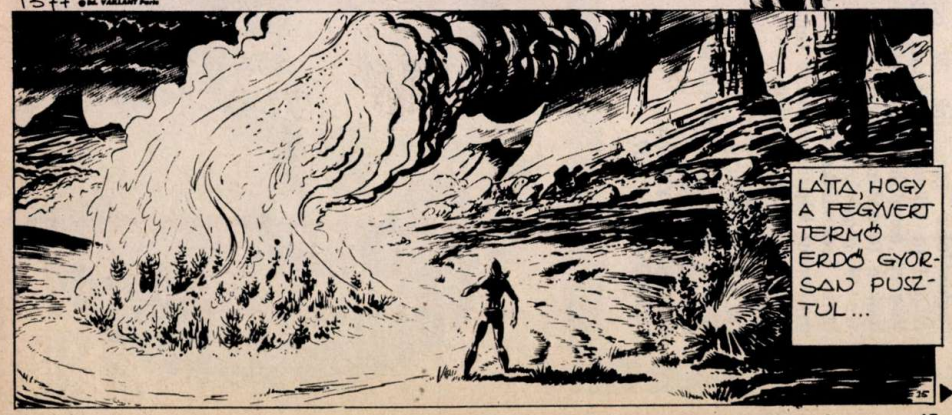

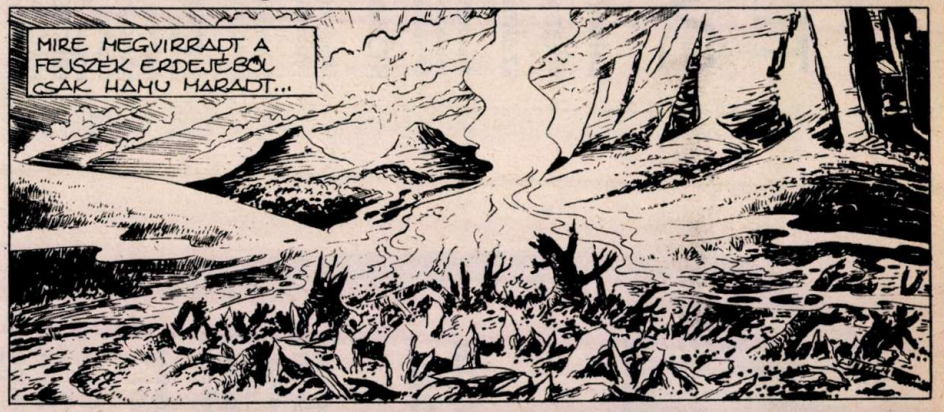

Taurus

SZABOLCS-SZATMÁR MEGYEI FIATALOK FIGYELEM!

A Taurus Gumigyár Nyíregyházán szeretettel vár benneteket GUMIGYÁRTÓ szakmunkástanulónak. A rohamosan fejlődő, modern technológiával dolgozó gyárunkban szükség van jó szakmai felkészültségű, elméleti és gyakorlati tudású szakemberekre.
Főleg kémiai érdeklődéssel rendelkező fiúk és lányok jelentkezését várjuk.
Tanulóidő: 3 év.

Tanulóink a tanulóidő alatt havonta évfolyamtól és tanulmányi eredménytől függően 110–650 Ft-ig terjedő ösztöndíjat kapnak, ezen felül társadalmi ösztöndíjat is fizetünk részükre, 250–450,– Ft-ig terjedő összegben.

Nyári szakmai gyakorlatuk idején a legkiválóbb tanulóink 20 napot az NDK-ban töltenek, gyárunk költségén. Végzett tanulóinknak lehetőséget nyújtunk a továbbtanuláshoz. Elméleti képzés Nyíregyházán a 107. sz. Mező Imre Szakmunkásképző Intézetben, a gyakorlati képzés gyárunk tanműhelyében és üzemeiben folyik.

Érdeklődni és jelentkezni lehet a TAURUS GUMIGYÁR SZEMÉLYZETI ÉS OKTATÁSI CSOPORTJÁNÁL: 4400 NYÍREGYHÁZA, DERKOVITS U. 107.

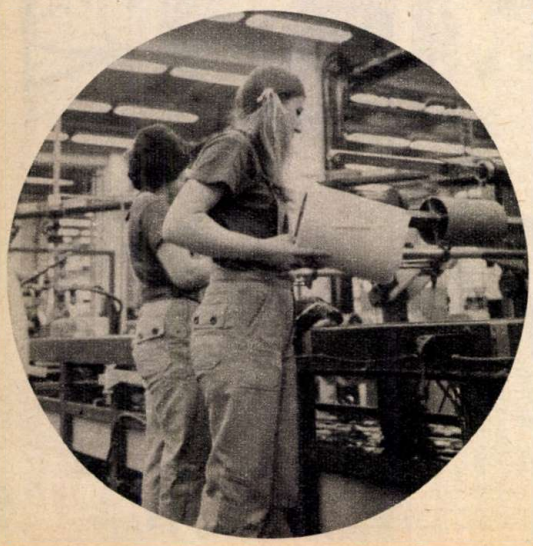

TIZENNÉGY ÉVESEK!

Jelentkezzetek gyógyszergyártó, villanyszerelő, lakatos és szerelő szakmunkástanulónak!

Korszerűen berendezett és felszerelt tanlaboratóriumával, üzemcsarnokaival vár benneteket a

KŐBÁNYAI GYÓGYSZERÁRUGYÁR

Napi egyszeri étkezést (ebéd) munka-, illetve védőruhát adunk díjmentesen.

Szakmunkástanulóink a tanulmányi ösztöndíjukon felül vállalati ösztöndíjban is részesülhetnek.

A gyógyszergyártó szakmában a képzés emelt szintű. Ez azt jelenti, hogy **a fiatalok a szakmunkásbizonyítvány megszerzése után a vegyipari szakközépiskola harmadik osztályában folytathatják tanulmányaikat és a sikeres érettségi vizsga után hat hónapon belül TECHNIKUSI OKLEVELET szerezhetnek. ÉRETTSÉGIZETTEK munka mellett két és fél év alatt szerezhetik meg a SZERVES VEGYÉSZTECHNIKUSI OKLEVELET.**

FIÚK, LÁNYOK JELENTKEZZETEK!

Ifjúsági brigádjaink, KISZ-klubunk, kultúrházunk és sportszakosztályaink várnak benneteket!

Üdülés: Balatonlellén, Balatonfüreden, Miskolctapolcán.

Hétvégi pihenés: ráckevei halásztanyánkon és budakalászi csónakházunkban.

Jelentkezés:

a KŐBÁNYAI GYÓGYSZERÁRUGYÁR
személyzeti és oktatási osztályán
Budapest X., Gyömrői út 19–21.
1475 Budapest 10. Pf.: 27. T.: 574-566.

valamint a

KŐBÁNYAI GYÓGYSZERÁRUGYÁR DOROGI GYÁREGYSÉGE
személyzeti osztályán
2510 Dorog Esztergomi út 6.

KŐBÁNYAI GYÓGYSZERÁRUGYÁR RG BUDAPEST

FIATALOK JELENTKEZÉSÉT VÁRJUK ÉLELMISZER-ELADÓ SZAKMUNKÁSTANULÓNAK az 1978—79-es tanévre!

Tanulóink a következő szociális juttatásokban részesülnek: társadalmi ösztöndíj, munkaruha, ebédhozzájárulás, kedvezményes üdültetés, bejárók részére utazási költségtérítés.
Vidéki tanulók az albérleti díjhoz hozzájárulást kapnak.

Érdeklődés és részletes felvilágosítás:
ZÖLDÉRT VÁLLALAT, **1453 Budapest, Nagyvásártelep, személyzeti és oktatási főosztály, II. emelet.**

Megközelíthető: a Boráros térről a 2-es villamossal a végállomásig, onnan a 79-es jelzésű autóbusszal egy megálló.

ZÖLDÉRT

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

SZAKMUNKÁSTANULÓKAT FELVESZÜNK A KÖVETKEZŐ SZAKMÁKBA:
— KŐMŰVES,
— ÁCS-ÁLLVÁNYOZÓ,
— VAS- és FÉMSZERKEZETI LAKATOS,
— ÉPÜLETASZTALOS,
— VILLANYSZERELŐ,
— VÍZ- és GÁZSZERELŐ,
— KÖZPONTIFŰTÉS-SZERELŐ,
— HIDEG- és MELEGBURKOLÓ,
— SZOBAFESTŐ és MÁZOLÓ.

Tanulónak jelentkezhetnek azok a fiatalok, akik a 14—17. életévüket 1978-ban betöltik és az általánost elvégezték, illetve akik jelenleg a nyolcadik osztály tanulói.
Vidékieknek a tanulmányi időre tanulóotthont, teljes ellátást, tanulmányaikban szakképzett nevelőtanárok felügyeletét és segítségét nyújtjuk.
Igénybe vehető rendszeres és kedvezményes hazautazás, munkaruha, nyereségrészesedés, társadalmi ösztöndíj, különböző sportolási, kulturálódási lehetőségek.
Kőműves, ács-állványozó, központifűtés-szerelő, és vízgázszerelő szakmában havonta az alapösztöndíjon felül 250 Ft kiegészítést is adunk.
Személyes és levél útján való érdeklődésre részletesen válaszolunk.

PONTOS CÍMÜNK:
FŐVÁROSI 3. SZ. ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT
szakoktatási csoport,
Lehel út 10/A.
Budapest XIII.,
Telefon: 409-545

PAJTÁSOK!

Jelentkezzetek villanyszerelő tanulónak a

BUDAPESTI ELEKTROMOS MŰVEKNÉL!

Korszerűen felszerelt tanműhellyel várjuk az általános iskolát végzett és a középiskolákban érettségizett fiúkat. Képzés az iskolai végzettségnek megfelelően 3, illetve 2 év, mely idő alatt nemcsak tanulmányi ösztöndíjat, hanem havonta 250 Ft társadalmi ösztöndíjat is adunk.

VIDÉKI TANULÓINK SZÁMÁRA BENTLAKÁSOS TANULÓOTTHONI ELHELYEZÉSRŐL GONDOSKODUNK.

Budapest egyik legszebb sporttelepén sportolási, klubhelyiségünkben szórakozási lehetőség áll rendelkezésre.

Szakmunkásvizsga után kedvező kereseti lehetőséget és szociális ellátást nyújtunk.

MUNKÁSSZÁLLÓNK, BALATONI, DUNAI ÉS HEGYVIDÉKI ÜDÜLŐNK VAN.

Minden második szombat szabad!

JELENTKEZÉSETEKET VÁRJUK!

Mielőtt az iskolai továbbtanulási jelentkezési lapot kitöltitek, személyesen vagy levélben feltétlenül keressétek meg tanműhelyünket az alábbi címen:

1065 Budapest VI., Weiner Leó u. 7.
Telefon: 126—011

BUDAPESTI ELMŰ 1893 ELEKTROMOS MŰVEK 1132. XIII. VÁCI ÚT 72-74.

MINDENKI MÁSKÉPP CSINÁLJA

A sárosdi „varázslók" munka közben. Varázspálca és mágikus mondókák híján csákánnyal, lapáttal, hengerrel dolgoznak

Átadás előtt áll a modern stúdiófülke is

Mintha csak valami habkönnyű, lágy operett díszletei között kószálnál. Ahogy letérsz a valóság országútjáról, árnyas, idillikus lugasok kísérnek a pompás kastélyhoz. Az épület mögött angolpark nyújtózik előkelően, melynek végében a csónakázótó vize csillog. A Festetich grófok szerény hajléka ez, a Fejér megyei Dég község mellett. Az eredeti külső azonban lényegesen megváltozott valóságot takar: a mesének ez a darabja ma — a gyerekeké! A nevelőotthon 160 lakója a főbérlő, de remek sportpályáit a dégi általános iskolások is használják.

Csak az a kérdés, hogy mennyire?

Most éppen a focicsapat készül mérkőzésre a nevelőotthon együttese ellen. Selyembe öltözött szelek simogatnak, a napsugár rejtett dinamókat indít az emberben, mozogni szeretnél, futni, rohanni a sima pázsiton...

A focicsapat azonban nem jön. Hárman-négyen labdázgatnak egy kézilabdakapu előtt.

— Mikor jönnek a többiek? — érdeklődünk Tóth Pistánál, a csapat jobbszélsőjénél.

— Hát azt nem tudom. Még azt se, hogy jönnek-e egyáltalán?

— Na igen, de a mérkőzés!... — akadékoskodunk.

— Hát... amikor összejövünk.

— Hm. A fél csapat mindenesetre itt van már — bizakodunk.

— Dehogy van. Ezek a srácok csak akkor szállnak be, ha nem vagyunk meg tizenegyen.

— Ki a csapatkapitány?

— A Fehér Laci. Ő a legjobb játékos.

— Eljön?

— Nem tudom.

— A Pajtás Kupáról hallottatok már?

— Öö... nem sokat.

A téma rövid boncolgatása során percek alatt kiderül, hogy még ez a mértéktartó nyilatkozat is erősen túloz. Tóth Pistáék semmit sem tudnak a Pajtás Kupáról. Pedig még ezzel az „elszántsággal" is sok feltételét teljesítik. Négy-öt állandó ellenfelük van a környező községekben, akikkel olykor-olykor összecsapnak. Feltéve, hogy összejön a csapat.

— Hetente kétszer vagyunk itt — mondják a focisták. — Amikor a tanár bácsi sportfoglalkozást tart.

— Jöhetnétek többször is?

— Hát... éppen jöhetnénk. Ide bármikor beengednek.

— De nemigen jönnek — mondja Horváth György testnevelő, aki éppen a kézilabdás lányokkal foglalkozik. — Szép volt, Edit! Tessék. Ez a Kovács Edit például egészen ügyes játékos, és van még háromnégy hozzá hasonló tudású kézilabdás. Csak valahogy olyan nehezen mozdulnak ki otthonról!...

És mi lesz majd nyáron? Amikor Horváth tanár úr nem tart sportfoglalkozást. A Nap lesz az egyetlen vendég a sportnak ebben a nagyszerű ligetében?

*

A sárosdi iskola udvara nemrégen még pompás bemutatóterep lehetett volna arra nézve, hogy milyen is

az igazi, dimbes-dombos ugar. Ma ezen a helyen valóságos sportkombinát áll avatásra készen, kézilabda-, röplabda-, kosárlabda-, tollaslabda- és lábteniszpályákkal, távolugró- és magasugróhellyel, légpuskás lőtérrel, bemelegítő térrel és egy szabadtéri bordásfallal. Maga a varázslat. Csakhogy a mai varázslók dolga nehezebb, varázspálca és mágikus mondókák híján a két kezükkel, lapátokkal, csákányokkal, gereblyékkel varázsolnak. És persze — összefogással.

— Több mint egy métert kellett lehámozni a földből, kb. 100×60 méteres területen — mondja Sipos József testnevelő, járási ÁISB-titkár. — Ezt a temérdek földet hárman mozgattuk meg: Németh bácsi, az erdőgazdaság dolgozója, egy tológyalu, meg én. Nem lehet azt mondani, hogy bármelyikünk is unatkozott volna. A talajegyengetés után viszont már vidámabb napok jöttek. Munkához láttak a gyerekek is! Szinte hihetetlen, hogy mi mindent képesek elvégezni.

— Vidám dolog volt, az igaz — emlékezik Fellner Laci —, de egy cseppet sem volt könnyű. Különösen az volt szép feladat, amikor a feltúrt földből lépcsőzetes lelátókat faragtunk. Akkor viszonylag kevesebbet nevettünk...

— Bőven akadt dolgunk nekünk, lányoknak is — meséli Garbacz Ági. — Segítettünk a gyeptéglák elhelyezésében, salakot egyengetünk, gereblyéztünk, irtottuk a gazt...

— Segítettek persze a felnőttek is — teszi hozzá a testnevelő. — A felsorolás már-már unalmasan hosszúra nyúlna, segítségük értéke pedig úgyszólván felmérhetetlen. Mert ugyan ki tudná mennyit ér a góllövő gyerek öröme...? Egyetlen óriási gondunk van még: 8 db 200—250 wattos égő hiányzik a pálya világításához. *Bárki segítségét szívesen fogadjuk!*

Szóval — mindenki másképp csinálja. Vannak, akik számára a kész pálya sem elég vonzerő. És vannak olyanok, mint a sárosdi Szarka György és Técsi Gábor, akik saját zsebpénzükből vettek bérbe lovaskocsit — 10 Ft/óra! — a gyeptéglák szállításához. Hogy egyáltalán legyen pályájuk!

Cser Gábor
Fotó: Szalay Béla

TÖPRENGŐ

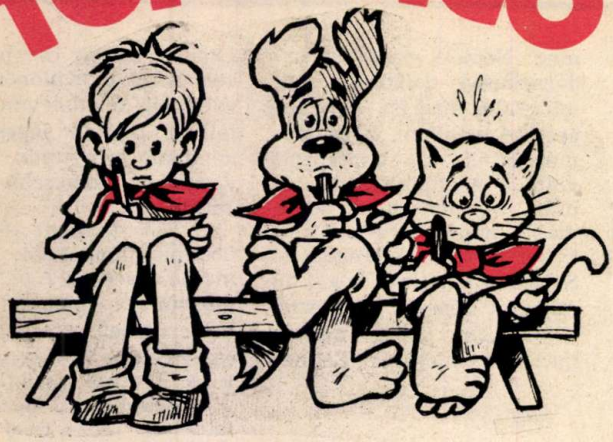

A rejtvények megfejtéseit postai levelezőlapon küldd be. Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni, s azok jók, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Húsz könyvutalványt sorsolunk ki a helyes megfejtést beküldők között.

Beküldési határidő: május 8.

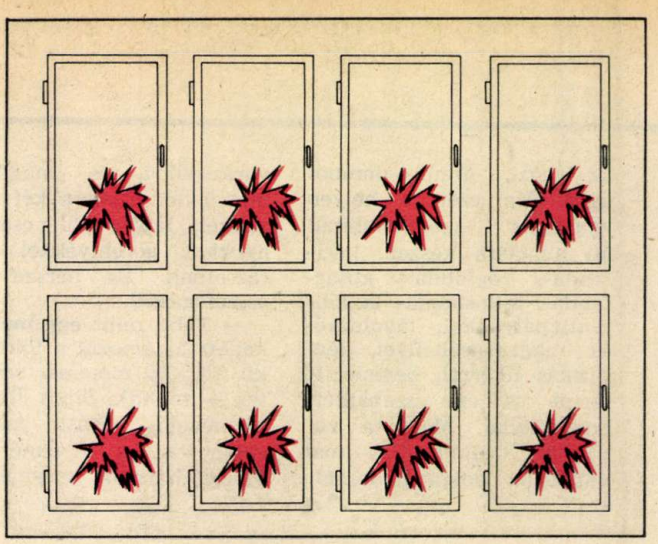

ÜVEGESNÉL: A nyolc törött üveg közül melyik kettő egyforma?

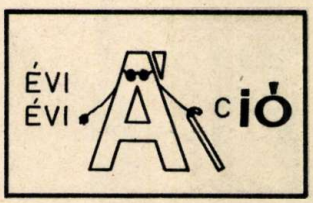

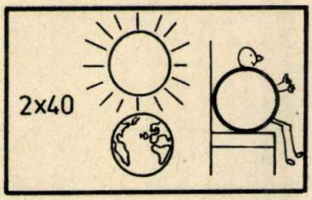

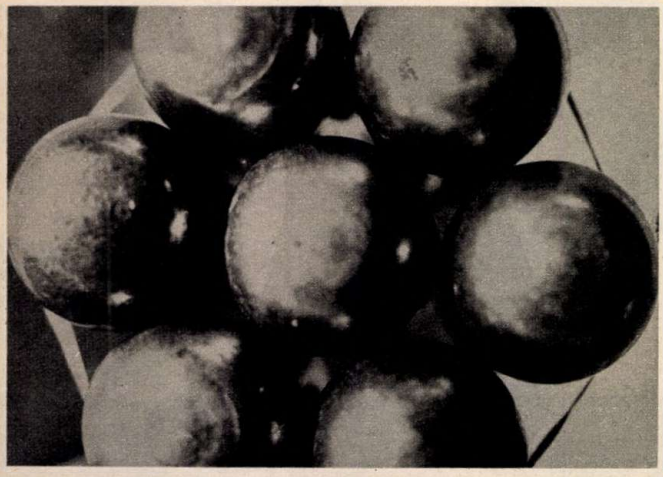

FOTÓ-TOTÓ: A képen látható tárgyak mihez hasonlítanak leginkább? 1. Acélgolyókhoz. 2. Dinnyékre. 3. Szifonpatronokra.

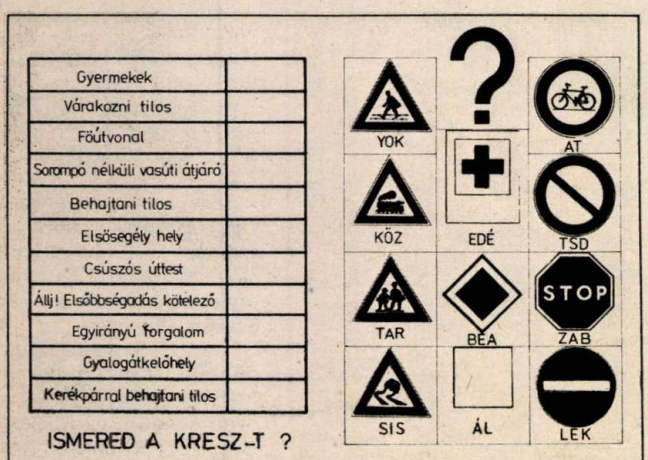

ISMERED A KRESZT? A KRESZ-táblák alatt egy-egy szótöredék látható, amelyeket a megfelelő jelentés mellett lévő üres rovatba írva és összeolvasva egy fontos tanácsot kapsz.

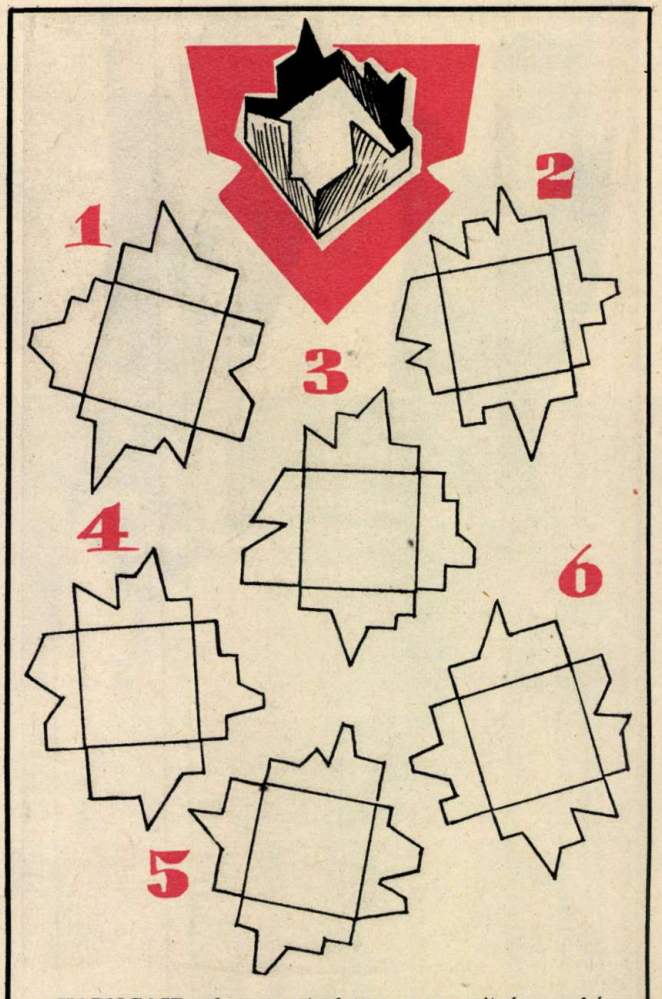

HAJTOGASD, de ne azt, hogy ez a rejtvény nehéz. Inkább figyeld meg jól a hat rajzlapdarabot, s állapítsd meg, melyikből állítható össze a nyílban látható féldoboz?

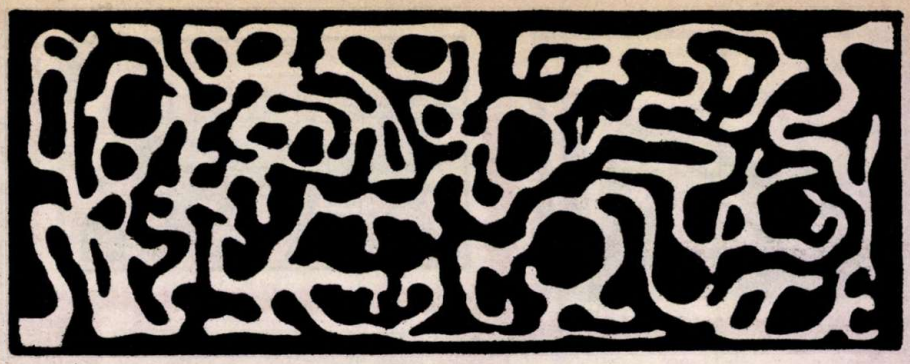

BARLANGTÉRKÉP. Egy vagy két valóságos bejárata van a barlangnak? Lehetséges-e az egyiken be-, s a másikon kijutni?

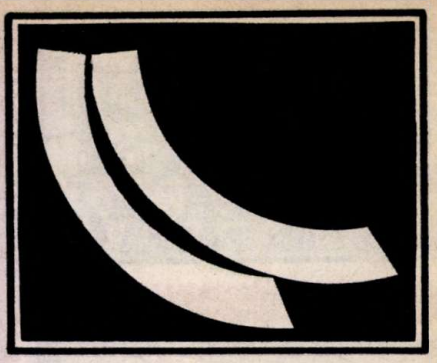

MELYIK HOSSZABB? Ne mérd meg, csak szemmértékkel döntsd el a kérdést!

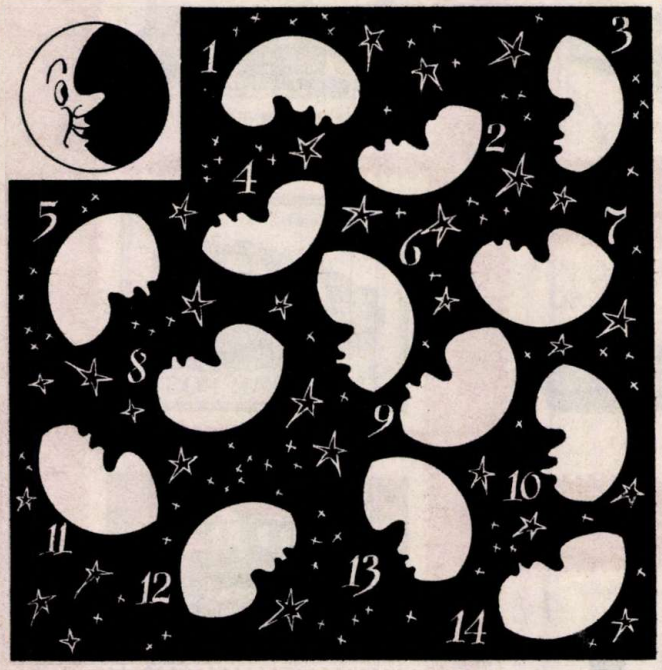

MIKOR LESZ TELIHOLD?: Nem kell naptár után kapkodni, egyszerűbb, ha megkeresed a felső sarokban vigyorgó holdunk másik, pontosan hozzáillő felét!

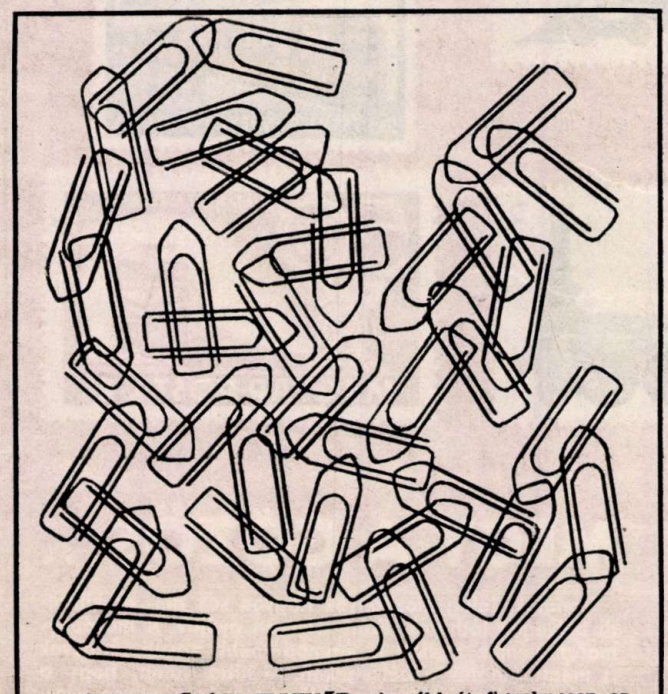

LÉGY MINŐSÉGI ELLENŐR, vizsgáld át figyelmesen az itt látható gemkapcsokat. Hány hibás kapocs van közöttük?

TUDÓSOK — FELTALÁLÓK

A kérdésekre a választ is megtalálod. A feladatod csupán annyi, hogy a három felelet közül válaszd ki az egyetlen jót.

1. Ki az a magyar feltaláló, aki Edison munkatársaként dolgozott egy időben Amerikában?
1: Jedlik Ányos X: Puskás Tivadar 2: Eötvös Loránd

2. Ki volt az a híres tudós csillagász, aki 1610-ben felfedezte a Jupiter kisbolygóit?
1: Galilei X: Kopernikusz 2: Kepler

3. Melyik évben repülte át Charles Lindberg elsőként az Atlanti-óceánt?
1: 1910 X: 1921 2: 1927

4. Milyen származású volt Alessandro Volta, az érintkezési elektromosság felfedezője?
1: francia X: olasz 2: svéd

5. Pavlovnak, az orosz-szovjet biológus és élettani kutatónak mi volt a keresztneve?
1: Iván X: Szergej 2: Nyikita

6. Mi volt az eredeti foglalkozása Ferdinand Zeppelinnek, a kormányozható léghajó feltalálójának?
1: katonatiszt X: mérnök 2: tanár

7. Ki találta fel a karjelzős távjelzőkészüléket (telegráf)?
1: Kirchhoff X: Edison 2: Chappe

8. Melyik városban született Kempelen Farkas, a sakkautomata feltalálója?
1: Debrecen X: Bécs 2: Pozsony

9. Melyik évben kapta meg Pierre Curie és Madame Curie, a rádium és a polónium felfedezői a fizikai Nobel-díjat?
1: 1898 X: 1903 2: 1909

10. Mi volt Magellán zászlóshajójának (vezérhajó) a neve?
1: Trinidad X: Santa-Maria 2: Tobago

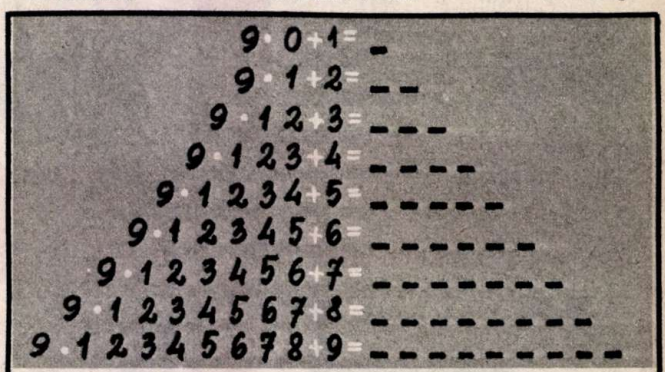

SZÁMDOMB: Érdemes a kijelölt műveleteket elvégezni. A domb másik oldalára írd be az eredményt. Mit tapasztalsz?

MEGFEJTÉSEK A 13–14. SZÁMBÓL:

Keresztrejtvény: „Kend föl a kék ég alatt a fák zöld sátrait" – MILYEN GÉP: Marógép, forgácsolásra. KÉT GÉP: 1-es, 2-es irány. – 4 VÁROS: 4 betűs városok, míg Budapest 8 betűs, vagy 3 képen van torony, a 4-en nincs. JÁNOS BÁ: 3. számú cső.

KERESZTREJTVÉNY: Szemetel, rászerel, italozás, araszoló. BETŰOSZLOP: „No, ha ihatnál, hát majd ihatol. Akad még bor számodra valahol." VAJON: Párhuzamosak. CÍMEREK: U, K, B, U, T, Ő, T, É, K, L, A, L. MELYIK NAGYOBB? Fehér, fekete, piros a sorrend. DÖNTSD EL (fotók): pingpong, pénzérmék és ruhakefe.

10 számjegy: $50\frac{1}{2}+49\frac{38}{76}=100$, vagy $90+8\frac{3}{6}+1\frac{27}{54}=100$.

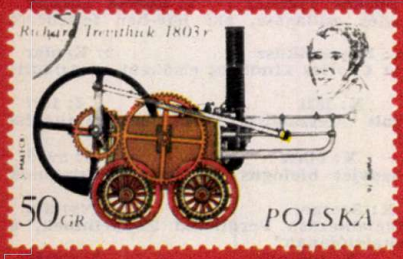

MEGY A GŐZÖS...

Vonatok, főleg mozdonyok nagyon sok bel- és külföldi bélyegen láthatók. Ezért szívesen gyűjtik. A mozdonymatuzsálemek mellett a legmodernebb vasúti járművek is megtalálhatók a bélyegeken. Ki hitte volna, hogy a múlt század elején lassan pöfögő mozdony milyen gyorsan forradalmasítja a vasúti közlekedést. Többen idesorolják a metro-bélyegeket is. A számuk gyors növekedésével azonban ez külön gyűjtési területté válik.

VÁLASZ EGY PANASZRA

„Nagyon érdekel a híradás- és a számítástechnika. Ezért őszintén örültem, amikor az újságban megpillantottam a cikket, amelyet már vártam. Ez a »Mi van a csomagban?« című írás volt."

Végig olvastam, és már szaladtam is a postára. Feladtam a 165 forintot, a visszakapott feladóvevényt aláírattam, és lepecsételtettem a csapatvezetőnkkel. Ezután elküldtem a Hernád utcai ELMO boltba. Több hétig vártam, pedig a Pajtásban azt olvastam, hogy a csomagot postafordultával küldik. Talán a posta lenne ilyen lassú?

Kluka József Alcsútdoboz

A VÁLASZ:

Nem egyedül Jóska panaszkodott. Másokkal is megesett, hogy figyelmetlenül olvasták el az említett cikket. Február 23-i számunkban világosan megírtuk, hogy március 13-tól vásárolhatók az alkatrészek. Mégis nagyon sokan március 13-a előtt befizették a szükséges összeget.

A panaszlevéllel felkerestük az ELEKTROMODUL Hernád utcai boltját. Ott Mészáros Éva boltvezető elmondta, hogy nemcsak az ELEKTROMODUL KISZ-esei, hanem a bolt idősebb dolgozói is néha este kilenc óráig csomagoltak, postai feladóvevényeket töltöttek ki, hogy a gyerekek minél hamarabb megkaphassák az értékes csomagokat. Megmutatta azt a feladóvevényt – ragszáma: A 570 377 –, amellyel Kluka József alcsútdobozi pajtásnak feladták a kívánt alkatrészeket.

Elmondta azt is, hogy a befizetést igazoló szelvények először a vállalat központjába érkeznek, csak miután onnan megkapják a megfelelő jelzést, azután küldhetik el a csomagot. Oly sokan éltek a kedvező alkalommal, hogy egyszerre többszáz csomagot kell a postán feladni. Gépkocsit azonban nem kapnak mindennap. Ebből is adódhat valamennyi késés, de panaszosunknak nem ezért, hanem a korai befizetés miatt kellett hosszabb ideig várakozni.

Mit üzen a Pajtás?

Az elmúlt hetekben szép beszámolót küldtek a tudományos-technikai szemléről, a Kazinczy-pályázatról, az expedíciós játékokról, az orosz szaktárgyi versenyekről, a takarékosságról, a kulturális szemle bemutatóiról, a múzeum- és színházlátogatásokról, a bábszakkörök munkájáról, a népművészeti hagyományok ápolásáról, a mezőgazdasági munkákról, a veteránok köszöntéséről, március 15-e és március 21-e megünnepléséről, a vöröskeresztes versenyekről és a hulladékgyűjtésről: SIMON ERIKA, VÁMOSOROSZI; SOLYMOSI PIROSKA, TÉPE; NAGY ANGÉLA, TISZAVASVÁRI; KOVÁCS JUDIT, TORNYOSPÁLCA; BIKÁRDI ANDREA, SZÉKESFEHÉRVÁR; RIPORTER ÖRS, MINDSZENT; IGNÁCZ ÉVA, MEZŐBERÉNY; SZABÓ ENIKŐ, NYÍRPARASZNYA; BÓSZE ZSUZSANNA, SOPRON; LIGETI ÁGNES, MÁTÉSZALKA; MOHARY MÓNIKA, BUDAPEST; MÉSZÁROS ANIKÓ, BÖKÖNY; FAZEKAS OLGA, KÖTEGYÁN; FREKOT ERIKA, BUDAPEST; ZELIZI PIROSKA, EBES; GALAMBOS ERZSÉBET, FEKEERDŐ; NAGY ÉVA, TISZAVASVÁRI; WANHALL MARIETTA és JÓZSEF, GYÖR; MORAVECZ ZSUZSANNA, SOPRON; SZVÁRA ISTVÁN, ENCSENCS; PÉRI HAJNALKA, PÁPA; SZURMAY MAGDOLNA, VESZPRÉM; FÖÖR JOLAN, ZALAEGERSZEG; SALLAY CSABA, DEBRECEN; BUDAI JÁNOS, MONOSTORAPÁTI; VÁMOSI MARGIT, SZOLNOK; PÁSZTOR MELINDA, BUDAPEST; VASS ERIKA, KÁLOZ; BÉNYEI ILONA, BEREKFÜRDŐ; VÁRACZKI VALÉRIA, DOMBRÁD; CSIKÁSZ ÉVA, MEZŐTÚR; PROMMER KATALIN, BUDAPEST; IMRE ERZSÉBET, ÁLMOSD; RUSZ BEÁTA, GÁVAVENCSELLŐ; MARCZIN JUDIT, BERETTYÓÚJFALU; KOVÁCS ILONA, NYÍRMADA.

FIGYELEM! FIGYELEM! Az 1977. november 10-én megjelent számunk „Fellebbezés" című cikkében arra kértünk benneteket, segítsétek a mártélyi 2062. számú Petőfi Sándor Úttörőcsapat tagjait, falumúzeumuk létrehozásában. Köszönetünket küldjük mindazoknak, akik gyarapították a mártélyiak bankbetétjét. Azok az úttörőcsapatok, amelyek a következő hetekben, hónapokban tudják elküldeni a múzeum létrehozására szánt összeget, a következő bankszámla számán: MNB 218—98093 521—1190 fizethetik be hozzájárulásukat.

KOCSIS ANDRÁS, NYÍRLUGOS; A Szovjet Úttörők Lapja a Pionerskaja Pravda. A szerkesztőség címe: Moszkva, Suschevskaja 21. Szovjetunió (101502).

TUZA KLÁRA, KARCAG; Leveledet a következő címre küldd: Ferencvárosi Tornaklub, 1107 Budapest, Üllői út 129.

TÓTH ÉVA, OROSHÁZA; A kért cím: Országos Pályaválasztási Tanácsadó Intézet, 1072 Budapest, Nyár u. 9.

GALAMBOS ISTVÁN, BUDAPEST; Felvilágosítást ezen a címen kaphatsz: Budapesti Építők S. C. Tenisz sporttelep, 1101 Budapest, Népliget utca.

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő:
SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes:
FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó:
DR. PETRUS GYÖRGY
igazgató

Szerkesztőség: 1397 Budapest
Jászai Mari tér 5.

Telefon: 321-987,
321-988,
321-989.

Postafiók:
1397 Bp. 62. Pf. 508.

Kiadóhivatal:
1965 Budapest, Révay u. 16.
Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI 1900 Budapest, József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: Egész évre 72 Ft, I. félévre 40 Ft, II. félévre 32 Ft.

78.0898 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető:
SOPRONI BÉLA
vezérigazgató

HU ISSN 0030—9583

INDEX: 25 695

Olvasószerkesztő:
SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő:
CZIFFERSZKY BÉLA
FORRAI JÁNOS

Tördelőszerkesztő:
PORKOLÁB CSABA

A 11. ÉS 12. SZÁMUNK NYERTESEI

Poroszka Jolán, Szekér László, Budapest; Bertók Zsolt, Hugyag; Balogh Péter, Szerencs, Csonka Edit, Nagyigmánd; Fehérvári Ágota, Hajdúböszörmény; Frankovics Mária, Egervár; Kaiser Ágnes, Szekszárd; Kármán Gabriella, Nagykáta; Kárpáti Erika, Somoghárság; Kispéter Gabriella, Röszke; Kulcsár Erika, Zalaegerszeg; Merkler Attila, Márok; Sárvári Márta, Bük; Sobor Katalin, Sopronkövesd; Szabó Mária, Debrecen; Tóth Erzsébet, Ságvár; Tóthpál Mariann, Eger; Véber Péter, Szeged; Vig Hilda, Dévaványa.

Schmidt Katalin, Budapest; Baffia György, Telekgerendás; Bilsánszki Jolán, Kótaj; Csányi István, Ózd; Egyed Attila, Székesfehérvár; Fábián László, Berettyóújfalu; Fodorov Zsolt, Szentes; Földesi Attila, Nyíregyháza; Fülöp Katalin, Ecser; Horváth Sándor, Jánoshalma; Jámbor Irén, Hajdúnánás; Kiss Edit, Biharkeresztes; Nagy Ágota, Békés; Nyúl Zsuzsanna, Nyárlőrinc; Papp Katalin, Sajószentpéter; Rácz Katalin, Makó; Sleng Gizella, Vác; Szalai Gábor, Mogyorósbánya; Szentkúti Tibor, Dunaújváros; Újvári Ilona, Ács.

Fekete Farkas a Kalandok Folyóján 3.

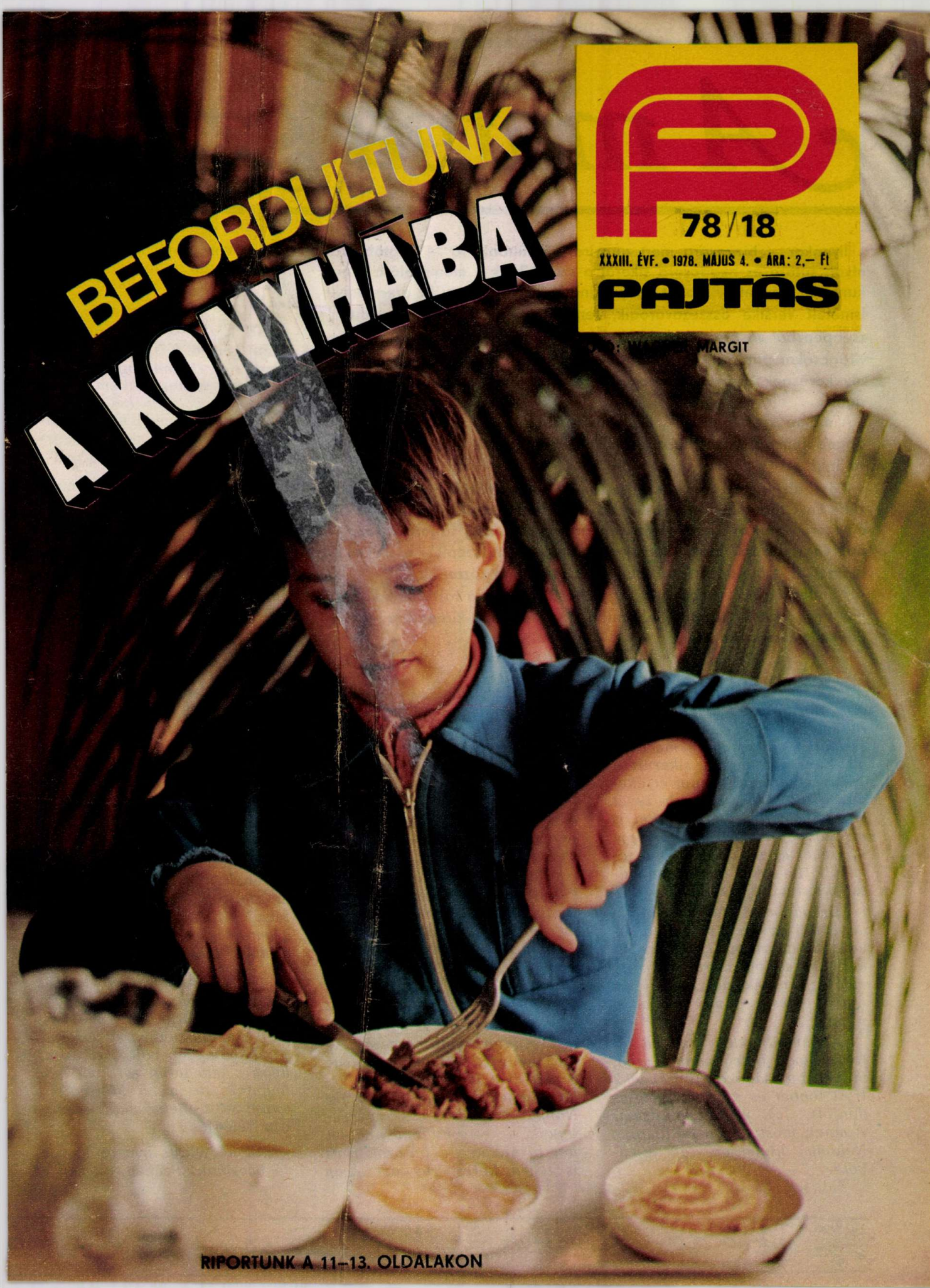

BEFORDULTUNK A KONYHÁBA

78/18
XXXIII. ÉVF. • 1978. MÁJUS 4. • ÁRA: 2,– Ft
PAJTÁS

MARGIT

RIPORTUNK A 11–13. OLDALAKON

A mama szava

Ilyenkor – bizonyára mert annyira készültünk rá – legtöbbször olyan sutára és akadozóra sikerül a szó. Állunk a mama előtt, s torkunkban a gombóc, holott annyi minden kikívánkozna. Az ezerszer elismételt versike összezavarodik, tenyerünkben olvadásnak indul a zsebpénzből vásárolt csokoládé, hátunk mögé rejtve morzsolgatjuk a virágcsokor papírját, és a magunk fabrikálta ajándékot hirtelenjében oly kevésnek érezzük, mindazért cserében, amit tőle kaptunk, s kapunk . . .

A mama szemét nézzük. Ezt a tiszta tükröt, ami mosolygósan vagy aggodalommal telve, haragosan vagy érdeklődve – mindig tele van velünk!

Köszöntsük most úgy – közösen – az édesanyákat, hogy őket idézzük. Levéltöredékekkel, borítékba zárt hétköznapi titkokkal. Olyan egyszerű sorokkal, amelyeket Zánkán egy hónapig táborozó lányunknak vagy fiúknak írtak, s amelyeket kimásoltam, szépítés és változtatás nélkül – a maguk igaz valójában. Így adom közre.

Mindegyik levél mögött egy-egy édesanya alakja rajzolódik ki . . . S egy-egy családi otthoné, ahonnan egy hónapra kirepült a gyerek. Édesanyja szárnyai alól.

„Ma hétfő este van. Nyolc óra. Már fekszem. Hallgatom a rádiót, s közben az jár az eszemben, hogy vajon ma este, ott Zánkán, hogyan sikerült a 3. raj titkárának a napi értékelés. Szoktam figyelni a tévét is, hátha egyszer benneteket is meglátogatnak és akkor majd kiinteget az én lányom is a tévéből. Hát csak aludj nyugodtan kicsim, jó éjszakát! . . .”

„Drága fiam! Hát nem olyan nagy baj az, ha elveszett a sálad, majd itthon kötök másikat. Legfeljebb azért baj, hogy megfázik a nyakad. Vedd fel a fehér pulcsit, annak magas a nyaka . . .”

„Sokat álmodok felőled és félek, hogy beteg vagy. Látod, milyen butaságokon töprengek? Írjál többet és ne járkálj hajadonfőtt. Jaj, el ne felejtsem: Apunak most lesz a szülinapja. Nehogy kimenjen a fejedből! . . .”

„Képzeld, nem jó a tévé. Egész héten nem néztük. Jó is volt egy kis csend. Te sem vagy itthon, ezért még feltűnőbb. De azért minden este emlegetünk, hogy vajon mit csinál az a huligán kölyök? Kérlek, fiam, a szappant is használd néha, nehogy érintetlenül hozd haza . . .”

„Elküldtem a kért könyveket. Az iskolában nincs semmi újság. Ők is nagyon várnak. De én jobban! Látogatni nem megyek. Hidd el, jobb lesz így neked is . . .”

„Csak hordjad a tréninget és ne akarj mindig harisnyanadrágban flangálni! A bál később lesz. Addigra már hazaérsz . . .”

„Leveledet megkaptuk, de rövidebb volt, mint a nyúl farka. Többet is megérdemelnénk! Nappal még csak-csak megvagyunk, de este hugival nem lehet bírni, még a bútorok alatt is téged keres. Ha az utcán meglát egy piros kabátos gyereket, rögtön utána ered. Utóirat: nagyon nehezen várunk . . .”

„Küldtem kétszáz forintot, ahogy kérted. Kisfiam, nem kell mindenféle bolondságra elszórni, mert sajnos nekem sincs több. Ezt is úgy kellett kölcsönkérnem. Azért, ha valamire még szükséged van, csak írjál és majd előteremtem . . .”

„Laci már alig várja, hogy gyere, mert unatkozik. Vasárnap is a rossz tyúkot lövöldözte. Vettünk két szép malacot! Icukának odaadtam a te nadrágodat, ami már kicsi volt. Tudod, azt a farmert! Keresztanya átcsinálta neki és most állandóan abban megy az óvodába . . .”

„Figyelj a foglalkozásokon. Jelentkezz sokat és ne keseregj. Hidd el, ha szomorkodsz a haverjaid után, nehezebben telnek a napok. A narancsból, amit küldtem, kínáld meg a többieket is! . . .”

„Ha nem írsz, ki lesz porolva a bugyogód! Persze, értem én, hogy sok a dolgod. Egy ilyen komoly város tanácselnökének . . . Büszke vagyok rád és szorítok érted! Mi az, hogy félsz? Mi az, hogy inadba szállt a bátorság? Csak rajta lányom, csináld, amit vállaltál . . .”

„Nem bánom, hogy Öcsinek dobot hozol ajándékba, de egy egész zenekart azért ne vásárolj! Az unokanővéred esküvője nagyon szép volt. Azt üzeni, hogy a lakodalmi tortából nem hagytak, de az ő költségükre annyi sütit ehetsz majd, amennyi belédfér . . .”

„El ne felejts írni az igazgató bácsinak! Szépen, okosan és

Drága kisfiam! Nagyon sokat g

udvariasan. Hát az osztálytársaidnak miért nem írsz? Naponta kérdezgetnek, én meg szégyenkezek miattad . . .”

„Kislányom, tudatom veled, hogy a kis madarad bánatában kimúlt. Ne búsulj, majd kapsz másikat! Te most használd ki a lehetőséget, hogy olyan szép helyeken jársz. Nyáron elmegyünk majd oda együtt, autóval, s te leszel a vezetőnk . . .”

„Csinálj fényképet a szobatársaidról, legalább hadd lássam őket. A csomagolásnál ügyeskedj, semmit se felejts ott! . . .”

„Már megszerveztük, hogy Jóska bácsi megy érted Pestre, de nehogy elkerüljétek egymást a pályaudvaron! . . .”

„Én nem tudom, miért olyan hosszú ez a hónap! Neked is ez az érzésed? Pedig nem is harmincegy napos . . .”

„Rendbe raktam a polcodat. Hát, mondhatom . . . De inkább nem mondok semmit, csak annyit, hogy várunk. Várlak! . . .”

„Remélem, ez a levelem még utolér Zánkán. Meg ne felejtkezz a lányokról, hozzál nekik valami apróságot. Ha nem sikerül, majd én veszek itthon valamit. Mondjuk egy-egy zsebkendőt . . .”

„Mi legyen az ebéd, mikor megérkezel? Csirkét rántok, céklát csinálok hozzá, pite is kell . . . Jó lesz? . . .”

Igen, jó lesz!

Nagyon jó lesz, ha az édesanyák mindig így fognak szeretni, óvni, félteni, vezetgetni bennünket, ahogy e néhány levéltöredékből is kiolvasható.

SOMOS ÁGNES
GÖRÖG JÚLIA RAJZA

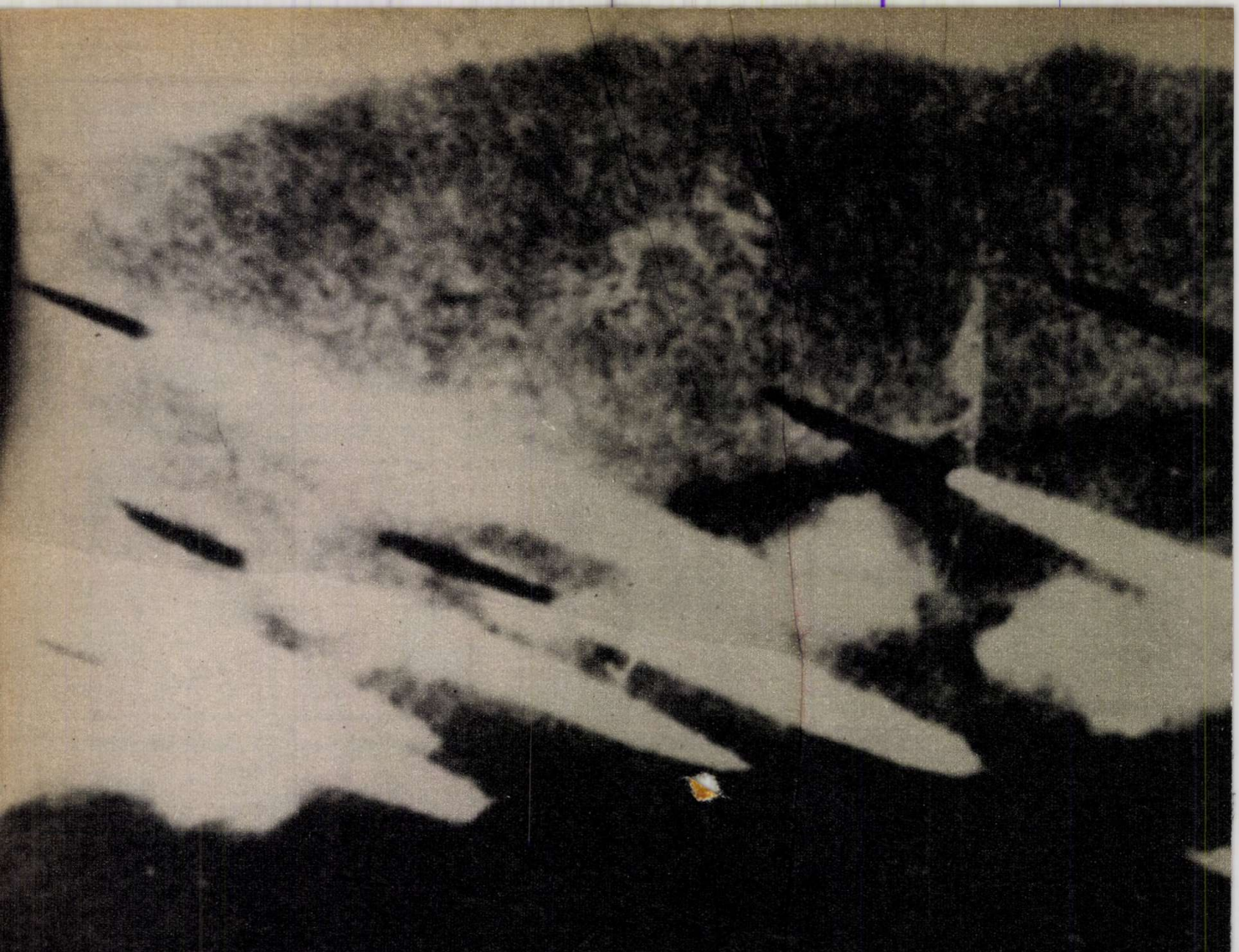

(Arcára barázdákat szántott az idő, de kék szeme olyan, mint a gyerekeké. Talán éppen olyan, mint azé a szomodi kislányé . . .

Hány ember emlékezetébe, hányféleképpen véső dhetett ez az arc?! Bajtársai látták támadás előtt nyugodtnak, harcban haragosnak, az esti csöndben boldognak, töprengőnek, némán kérdezőnek, amikor valamelyikük az otthonról kapott levél fölé hajolt. Feszültnek, elgondolkozónak, amikor az ellenségre nézett: vajon miért törnek szülőföldje ellen? Miért kell sok embernek meghalnia ahhoz, hogy újra béke legyen? A székesfehérváriak, szegediek emlékezetében egy sisaktól arnyékolt, fáradt, de határozott szovjet katona maradt.

Nyikolaj Zabelkin, aki az első naptól az utolsóig részt vett Magyarország felszabadításában, ma az APN hírügynökség budapesti irodájának vezetője, a Fáklya című folyóirat főszerkesztője.)

– Egy Katyusa ütegparancsnokaként jutottam Romániából Szegedre, majd Jugoszlávián, Belgrádon át ismét Magyarországra, Szekszárd, Dombóvár, Balaton, Velence, Székesfehérvár, Budapest, aztán Bécs felé. Osztrák földön jártam, amikor vége lett a háborúnak. Sok-sok emlék villant akkor az eszembe. Azé a szomod kislányé is . . . 1944. szilveszter este volt. Összegyűltünk, előkészítettük az enni-innivalót. Néztük az órát, vajon mit hoz számurkra ez az esztendő? Egyszercsak az őrök bekísértek hozzánk a kislányt, 12-13 esztendős lehetett, remegett a nagykendő alatt. Talán félt, talán fázott . . . Aztán valamit magyarázni kezdett. Senk sem értette. Már nem emlékszem, ki kérdezte először németül? A kislány megértette és németül felelte, hogy a fasisztak támadásra készülnek, azonnal el kell mennünk innen. Hittük is, nem is, amit mondott. De aztán annyira bizonygatta, hogy visszavonultunk. Egy domb mögé vontattuk az üteget. Eltelt egy óra is, már-már arra gondoltunk, talán mégsem mondott igazat, amikor megláttuk a németeket . . . Visszavertük a támadást, de mire vége lett a harcnak, a kislány eltűnt. Pedig szerettük volna megköszönni igaz szavát.

(Orosz szokás szerint teával kínál. A kezét figyelem. Húsz éves volt, amikor félretette a tollat. Abbahagyta a tanulást, önként jelentkezett a frontra. Lövészárkot ásott, kezelte a rádiót, tisztította a fegyvert, felderítőként lapozta a térképet. Sebesültet ápolt, ételt porciózott, forró teát töltött a kulacsokba, felvarrta a leszakadt köpenygombot, csizmát tisztított. Esténként levelet írt az otthonmaradottaknak.)

– Szülővárosomban, Cseljabinszkban technikumba jártam. Komszomolisták voltunk, mikor a frontra jelentkeztem. Kicsit féltem, hogy esetleg a hátországba küldenek, de azonnal a politikai katonák közé kerültem. Az volt a feladatunk, hogy magunk köré tömörítsük a többieket, és példamutatással, bátorsággal az élen járjunk. Még nem tudtuk, milyen valójában a háború. Fiatalok, romantikusak voltunk, nem láttuk még, hogy a háború kemény, kegyetlen dolog. Micsoda erő kell ahhoz, hogy ember maradjon az ember! Harcolni akartunk. A harcban nemcsak egymást ismertük meg. Magunkat is. Hogy mire vagyunk képesek, mit birunk el, mennyit tudunk adni magunkból. Megtanultuk, hogy az ember lába arra való, hogy talpon maradjon!

– Sokszor elgondolkozom, hogy azok a tulajdonságok, melyekre a háborúban nagy szükség volt, a békében is nélkü

KATYUSÁK PARANCSNOKA

lözhetetlenek. A fegyelem, a kitartás, az akarat mind-mind olyan dolog, amely nélkül „civilben" sem lehet becsületes emberré válni. A mi nemzedékünknek harcban, megpróbáltatások árán kellett mindezt megtanulnia. A mai fiatalok filmekből, könyvekből ismerhetik meg azokat az éveket. Szerencsések, hogy csak így találkoznak a háborúval. Én nem szeretem a háborús filmeket, visszaemlékezni se szeretek. Túl sokat tudok a háborúról, túl sok barátom halt meg és sokan váltak hőssé... Ma is élhetnének. Volt olyan, akit fedezékben talált el egy golyó. S volt olyan, aki – hogy társait mentse – önként vállalta a halált. A kor, a háború így követelte tőlük.

(Kabátján kitüntetés. A Honvédő Háború Érdemrend I. fokozata. Közkatonaként a fegyelemmel, a fronttal ismerkedett. A megváltozott élettel. Rádiósként hireket továbbitott, értesitette a többieket, honnan várható támadás. Felderítő parancsnokként vállalta azt a felelősséget, hogy a hátramaradottak életét soha nem kockáztathatja. Akkor sem ha elfogják. Egyszer a dnyeperi hidfőnél elfogott egy német tábornokot. Értékes adatokat tudott meg tőle. Talán akkor érezte igazán, s először, hogy ő is egy fontos láncszeme a honvédő harcnak. Előfordult az is, hogy ő vontatta sárban, hóban, esőben társaival az ágyúkat. Eszébe se jutott, hogy éhes, fáradt, kimerült. Az én szememben bátrak, fegyelmezettek, elszántak és hősök az ilyen katonák.)

– A hősiesség furcsa fogalom. Gyakran úgy születik, hogy észre sem vesszük. Kötelességérzetből, hazaszeretetből, vagy éppen úgy, hogy egy fiatal legény a fronton érik emberré... Beszélni róla éppoly nehéz, mint eldönteni: melyik az a pillanat, amikor valaki a számára leghelyesebb, ám legveszélyesebb megoldást választja? Melyik az a perc, amikor önmagáról megfeledkezve, társait védi, barátait, vagy éppen olyan embereket, akiket még nem látott soha, s talán sosem ismerkedik meg velük? A hősiességet nem a kitüntetések jelzik. Erre egy példát mondanék. Vereb községnél van egy emlékmű. Körülötte 19 vadgesztenyefa virágzik. Egy német támadásnál néhány katonánk a faluban teljesített szolgálatot. Köztük Varja Ivolgina is, aki két súlyos sebesültet ápolt. A németek elfogták őket. Varja, még elmenekülhetett volna... 19 éves volt... Ő sem kapott kitüntetést. Életére a fák emlékeztetnek...

(Meg a béke...)

Dobozy Zsuzsa

Április 2-án kicsöngettek és tizenkét nap múlva ismét megszólalt az órára hívó berregő. Ez aztán nagy tízperc volt! Az egész ország pedig egy óriási zsibongó. Mert ugye, senki sem töltötte csupán alvással, pihenéssel az időt? Mindenki nást csinált, mint amit eddig megszokott. Játék, kirándulás, túrázás, versenyzés, versengés váltogatta egymást. A legügyesebbek — színjátszók, zenészek, sportolók, technikusok — vetélkedtek. Volt izgalom is éppen elegendő! De az a fontos, hogy e nagy zsibongásban mindannyian felfrissültetek.

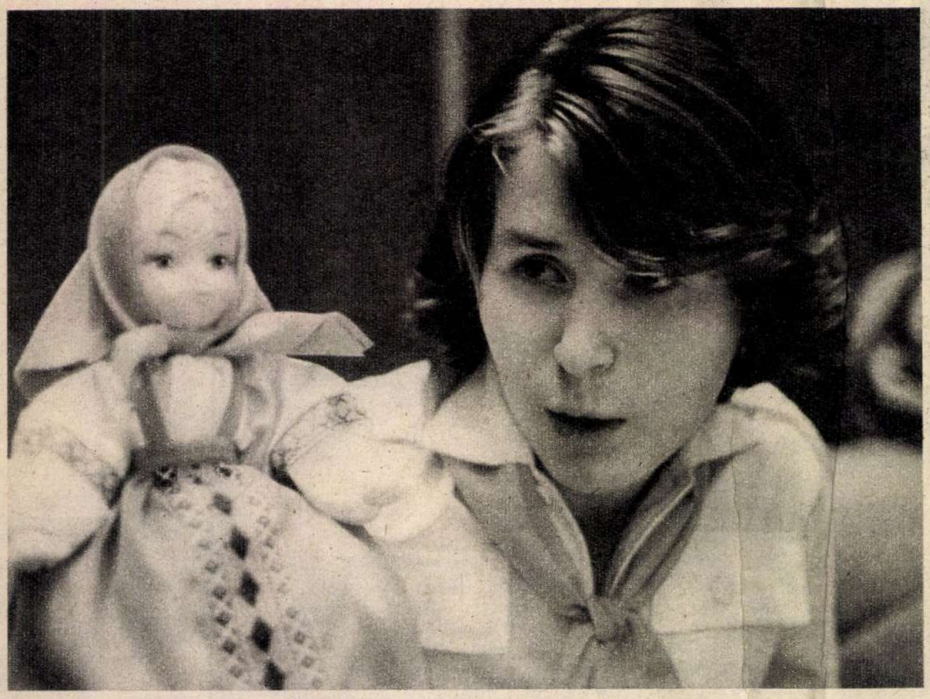

МЕНЯ ЗАВУТ: ÁГНЕШ

Budapesten a Szovjet Tudomány és Kultúra Házában bensőséges ünnepséggel fejeződött be az orosz nyelv és irodalom barátai vetélkedő országos döntője. A legeredményesebben szereplő csapatnak odaítélt vándordíjat a Hajdú-Bihar megyeiek kapták meg. Kapitányuk, Kozma Ági, a Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Gyakorló Iskolájának nyolcadikos tanulója a 279-es számú Kossuth Zsuzsa Úttörőcsapat tagja volt.

— Mutasd be az aranycsapat többi résztvevőjét is.

— A nyolcadikos Sárközi Éva és a hetedikes Soós Magdi ugyancsak a Kossuth Zsuzsa csapat úttörője. Részese az eredménynek orosztanárnőnk, Benkő Krisztina is. Az utóbbi hetekben minden szabad idejét feláldozta, hogy felkészítsen bennünket a versenyre. Tulajdonképpen ő is megérdemelte volna az arany-oklevelet, az arteki üdülést.

— Úgy hallottam, hogy te már táboroztál a Szovjetunióban.

— Valóban. Tavaly a hetedikesek között lettem első.

— Melyik volt a vetélkedő legnehezebb pillanata?

— Riporternek csaptunk fel. Itt nem lehetett tétovázni, kapásból kellett lefordítani minden szót.

— A zsüri tagjai szerint úgy beszélsz oroszul, mintha anyanyelved lenne.

— Pedig én is az ötödik osztályban kezdtem tanulni az oroszt, akárcsak a többiek. Se anyu, se apu nem tudott segíteni. Most már a hatodikos öcsémmel néha szót váltok, de inkább csak akkor, ha orosz játékot játszunk.

— Az országos döntő részvevői főleg lányok. A fiúknak talán nincs olyan jó nyelvérzékük, mint a lányoknak?

— Nem hiszem. De türelem dolgában rosszabbul állnak, mint a lányok. Én mindennap felírok magamnak néhány megtanulandó orosz szót. És azt még mosogatás, porszívózás közben is ismételgetem. Ha orosz nyelvű újság, könyv kerül a kezembe, olvasgatni kezdem, s ha szovjet barátaimtól levelet kapok, nem az orosztanárnőhöz rohanok vele, hanem előveszem a szótárt és megpróbálom lefordítani.

PESTEN ÉS VIDÉKEN

A XIII. kerületiek egy napig a budai hegyekben túráztak, kirándultak, játszottak. Tréfás akadályversenyeken bizonyították ügyességüket. Akinek pedig táncolni volt kedve — meglátogathatta az úttörőház discoklubját. A műsort hetedikeseknek és nyolcadikosoknak állították össze.

A budaiak délelőttönként a legújabb rajzfilmeket nézhették meg. A sportolni vágyókat pingpongasztal várta.

Az V. kerületben nagy sikere volt a turmixbálnak, ahol zene, játék, tánc fogadta az érkezőket. A sakkozók háziversenyen vetélkedtek az első helyért. S egy napig a modellezők is bemutathatták repülőgépeiket.

Pécsett, a Mandulásban rendezték meg a városi úttörő-terepstaféta versenyt. Az erdei tornapályán az I—II. és a III. kerület csapatai versenyeztek.

Sopronban a szülők is részt vettek a Horváth Zoltán Úttörőház rendezvényein. Az ötletbörzén a szabad időről, a közös játékról, szórakozásról beszélgettek.

Az ajkai Latinca Sándor Úttörőházban először rendezték meg a napközis ügyességi bajnokságot. A zsákban futás, a bicikliverseny és a gólyalábon való menetelés — nagy sikert aratott.

A Pajtás TAVIRATI IRODAJA JELENTI

TAVASZI ZSIBONGÓ

NÉPZENEI TALÁLKOZÓ

Három napig citerapengéstől, furulyaszótól volt hangos Berettyóújfalu. Tizenkét együttes mutatta be műsorát. Nagyon tetszett a közönségnek az Inci-finci zenekar, a Tücsök zenekar, és a KISZ KB Művészegyüttesének citerakara. A műsor szünetében dalt, táncot, népi játékokat tanítottak a nézőknek. A szakmai bemutatót a „Szivárványos az ég alja" bihari népzenei gyűjtésből Bencze Lászlóné, a debreceni Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola adjunktusa állította össze. Igen érdekes volt a délutáni „kábsálás", a régi diákszokások feleleventése, ezzel keresték fel a csoportok a helyi és a környező üzemeket, intézményeket. A harmadik nap záróhangversennyel ért véget.

AZ EGÉSZSÉG LEGJOBB ŐREI

A vöröskeresztes országos vetélkedőre a csapatversenyek legjobbjai jutottak el az óbudai úttörőházba, Pécsvárad, Sótony, az Egri II. számú Gyakorlóiskola, a budapesti Irányi utcai csapat és Tiszakeszi 5—5 tagú csoportja vetélkedett az elsőségért. Bizonyítaniuk kellett a házi betegápolásban, a csecsemőgondozásban és az elsősegélynyújtásban szerzett elméleti és gyakorlati tudásukat. Mivel a döntőt a rádió közvetíti, interjút és kiselőadást is készített minden csoport.

A győztesek zánkai táborozást és háromezer forintos vásárlási utalványt nyertek.

VÖRÖSKŐI EMLÉKTÚRA

A százhalombattai „Havasi gyopár" és az ercsi „Viking" természetbarát szakkör negyvenöt tagja közösen vett részt az április 9-i vöröskői emléktúrán.

A felnőttekkel együtt helyeztünk el koszorút a felszabadulási emlékművön. Nagy élmény volt az idősebb turisták közt lenni. Szorgalmasan gyűjtögettük naplónkba a veteránok aláírásait. Figyelemmel hallgattuk tanácsaikat.

Ezután minden évben részt veszünk a túrán.

Havasi gyopárok és Vikingek
Ercsi,
Százhalombatta

TAVASZI ZSIBONGÓ

A Pajtás TÁVIRATI IRODÁJA JELENTI

NÉPEK TÁNCAI

... és a közönség tapsviharban tört ki a hajósi német nemzetiségi gyermekegyüttes produkciójának végén. A csoport tagjai, az ötödikes, hetedikes lányok, fiúk már elsős, másodikos korukban megismerkedtek a német népzenével, a tánccal és a játékokkal.

A hajósi gyerekek fergeteges játékának, sikerének Békéscsabán, a III. Országos Nemzetiségi Úttörő Fesztiválon voltunk tanúi.

Szövetségünk főtitkára, Szűcs Istvánné köszöntője, megnyitója után, három napon át összesen hatszáz gyerek lépett fel néptánccal, játékkal, zenekari, énekes, bábos, pantomim produkcióval az ifjúsági és úttörőház színpadán. Közben a közeli ligetben az együttesek, és a meghívott nép-

BESZÉLNI NEHÉZ?

Idén először versenyeztek a Kazinczy-jelvényért az általános iskolások. A döntőkről, a verseny tapasztalatairól a mozgalom alapítóját, Péchy Blanka színművésznőt kérdeztük meg:

— Nagyon örültem amikor megtudtam, hogy a gyerekek mindenütt szívesen fogadták a felhívást, és önként — tehát nem a tanárok bíztatására — jelentkeztek. A XIV. kerületiek versenyén én is részt vettem. Nem dicsérek könnyen, mégist azt kell mondanom, hogy el voltam ragadtatva attól, hogy milyen komolyan készültek fel a gyerekek. Értelmesen, szépen, tisztán, a téma iránti fogékonysággal adták elő nemcsak a szabadon választott, hanem a kötelező szöveget is. Nehéz volt eldönteni, melyikük nyerjen, mert valamennyien kiválóan szerepeltek. Neveket most nem sorolok fel, mindannyiukat dicsérem. Mindez azt bizonyítja, hogy az általános iskolások is szeretnék jobban beszélni anyanyelvünket.

— A verseny csak egy állomás. Milyen terveik vannak?

— Akik idén nyertek, nyáron Zánkán táboroznak. Nemcsak pihennek, tanulnak is. Az iskolákban megalakítjuk a „Beszélni nehéz" köröket. Szeretnénk általánossá tenni ezt a mozgalmat és elérni, hogy már az elsősök is céltudatosan, komolyan foglalkozzanak a magyar nyelvvel, és a helyes kiejtéssel.

művészek dalra, táncra, játékra tanították az érdeklődőket. Még vendégszereplésre is utaztak a csoportok szerte a megyébe!

A fesztiválon nemcsak délszláv, német, román, szlovák nemzetiségi együttesek vettek részt. A hazánkban élő chilei és görög gyermekek művészeti csoportjai, valamint a szomszéd országokból érkezett román és szlovák együttesek egy színpompás felvonulás után a VIT jegyében megrendezett szolidaritási esten léptek fel.

A fesztiválon a felnőtt zsüri csak értékelt, nem rangsorolt. Díjazás helyett minden együttes ajándékot kapott.

Működött a gyermekzsüri is. Tagjai — békéscsabai úttörő-népitáncosok — nemcsak véleményt mondtak a produkciókról. Különdíjat is adományoztak.

SAKK

A Törökszentmiklóson megtartott XIII. Téli Úttörő Sakkolimpia főbírája, Berőczi Béla mondta: „Az idei bajnokság a meglepetések bajnoksága". A tavalyi, tavalyelőtti bajnokok örülnek a döntetlennek. A múlt évi ezüstérmes kettős vereséggel kezdett. Oberszt Tamás az aranyérmes is megizzadt a küzdelemben. És kik győztek? Az ismeretlen, névtelen újak.

Azt gondolnánk, hogy a sakk csendes, nyugodt sport. A nézőközönség most az ellenkezőjét bizonyította. Az izgalmas mérkőzéseket, a váratlan fordulatokat követő zaj és hangoskodás miatt a versenybíróság a hatodik forduló után kizárta a nézőket a teremből.

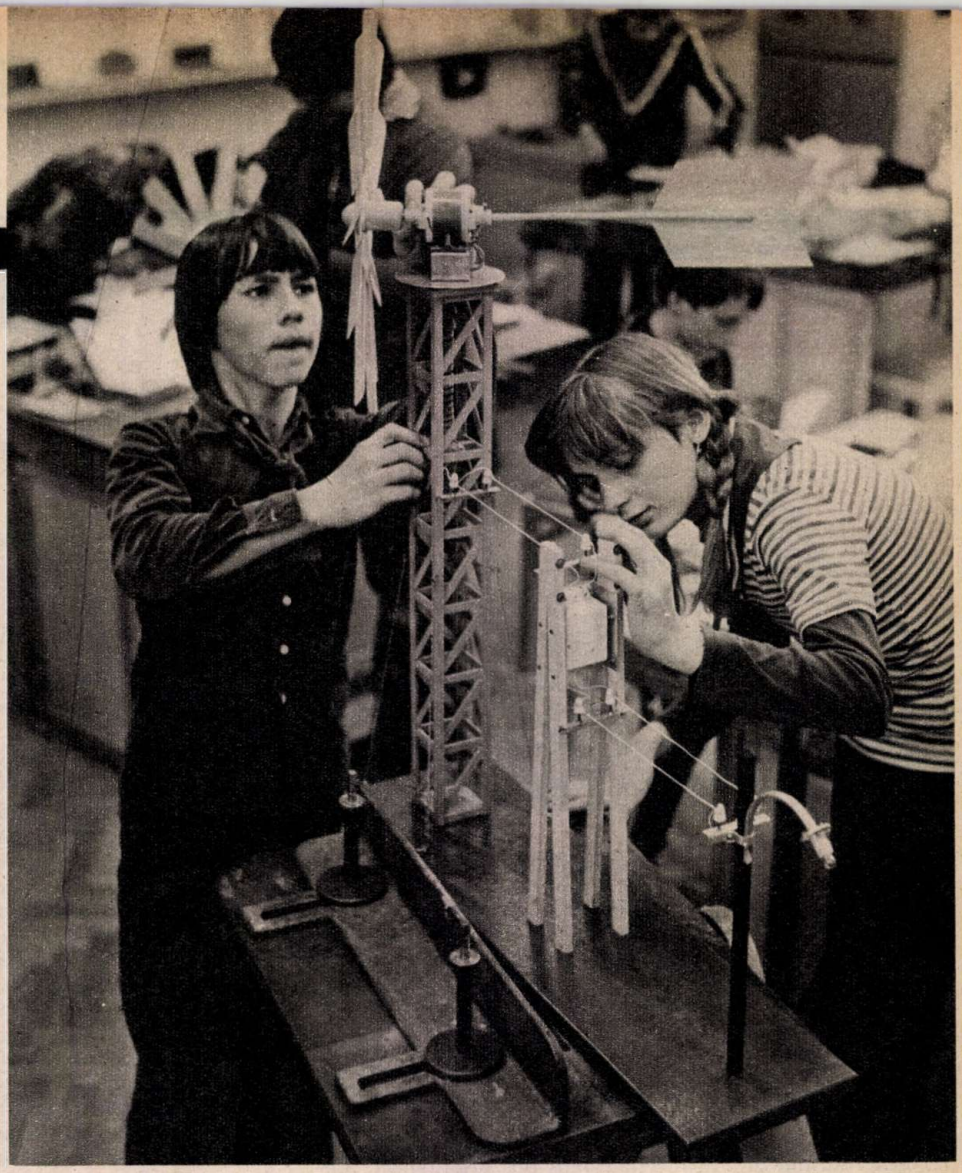

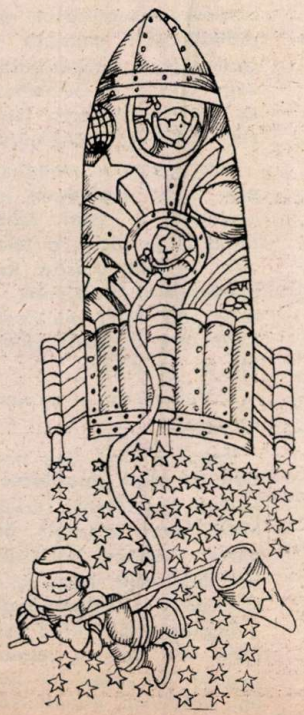

MESSZEBBRE, MAGASABBRA!

Szélkerék, generátor, huzalok, áramátalakító és mindenféle alkatrészek között halk szóval, gyors mozdulatokkal dolgoztak az ország legjobb úttörőtechnikusai. Működő szélerőművet készítettek.

A tótkomlósi Nyári Sanyit kérdeztem, hogyan jutottak el az országos döntőig.

— Sokat törtük a fejünket, hogyan csinálhatnánk valami komolyat. Az egész Csínom Palkó őrs ezermesterkedett. Apa garázsába relét, villogót, kerékpárvilágítást, kapcsolókat szereltünk. Öcsémnek önjáró autót barkácsoltam, az őrssel közösen pedig vasúti terepasztalt készítünk.

Társai sem unatkoznak soha. Karkus Gyuszi szintén nagy barkácsmester, Kurai Gyuszi pedig az elméleti kérdéseket kedveli.

Fogas kérdés pedig akadt bőven a Tudományos-Technikai Úttörőszemle országos döntőjén. Az energia és az energiaátalakulás volt a legfőbb téma: Jelöld meg a Moszkvics 408-as személygépkocsi röntgenrajzán, hogy hol van energiatároló, vagy energiaátalakító berendezés! Milyen energiaátalakulás megy végbe a megjelölt pontokon?...

Milyen találmány fűződik a következő nevekhez: Déri, Bláthy, Zipernovszky, Jedlik Ányos, Bródi Imre?...

A Heves megyei Úttörőelnökség, az egri Ho Si Minh Tanárképző Főiskola Műszaki Tanszéke és a Technika Háza kitűnő versenyfeltételeket biztosított az ország legjobb úttörőtechnikusainak.

A gyöngyösvisontai Gagarin Hőerőmű, a Tisza II. vízlépcső, a főiskolai Számítástechnikai Központ látogatása egy-egy lépcsőfok volt ahhoz, hogy a jövő szakemberei messzebbre lássanak.

TAVASZI ZSIBONGÓ

A Pajtás TÁVIRATI IRODÁJA JELENTI

Összeállításunkat készítették: Dobozy Zsuzsa, Faragó György, Füleki János, Gámán Gábor, Gebri Antal, Légrádi Dezső, Lovas József, Orbán József, Padányi Anna, Veress Erzsi.

„TELEFÉNYKÉP"

A KISZ Központi Művészegyüttes székházában megrendezett „Telefénykép" fotókiállítás nemcsak a jól sikerült felvételekkel örvendeztetett meg bennünket, hanem azzal is, hogy úgy érezzük, e bemutató révén többet tudunk a gyerekekről. Értesüléseinket maguktól a gyerekektől szereztük. Az itt kiállított fotókat ugyanis gyerekek készítették a televízió gyermekosztálya és az úttörőszövetség pályázatára, mely egy televíziós fotóesztétikai sorozathoz kapcsolódott. A legjobb pályamunkákat állították ki a „Telefénykép" kiállításon.

Hogy mi mindenre nyílt rá az ifjú fotósok szeme? Csöpökről ugrándozó, farmernadrágos-boszorkányhajú kislányra, esti fényben fürdő vágányok, ipari tájak sajátos szépségére, motorkerékpáros vágtájára, szénaboglyát megrohamozó gyerekcsapatra, lassan mozduló öreg emberre... A gyerekek megfogadták a világhírű fotóművész, Robert Capa figyelmeztetését, amely a pályázat jelmondata volt: „Ha nem jó a képed, nem voltál elég közel a témához".

(A kép: a komlói Farmos Tibor „Szénaboglya" című felvétele, amely az úttörőszövetség különdíját nyerte.)

A TIZENHATODIK

A hatvani Hámán Kató Általános Iskola rendezte az idei országos ifjúsági bélyegkiállítást, amelyen 19 úttörőszakkör és egyénileg 28 úttörő vett részt. A KISZ-esek közül 11 szakkör és 31 egyéni gyűjtő mutatta be gyűjteményét.

A kiállítás alkalmából a posta 3,— és 1,50 Ft-os emlékbélyeget adott ki „Ifjúság" elnevezéssel, amely egyben a magyar kommunista ifjúsági mozgalom 60. évfordulójáról is megemlékezett. A bélyeg tervezője Szabados Margit grafikusművész. Példányszáma 319 000 fogazott és 4400 fogazatlan. A Pénzjegynyomda készítette.

VALAMI VAN, DE...

Örültem, amikor szövetségünk országos elnöksége megbízott, hogy a IV. Országos Úttörőriporter Vetélkedő zsűrijének legyek az elnöke. Hogyne örültem volna, hiszen harminchárom kiváló úttörőriporterrel találkozhattam; csapatújságok, iskolarádiók tudósítóival, szerkesztőivel. Mindszentiekkel, veszprémiekkel, csornaiakkal, jászberényiekkel, olyan gyerekekkel, akik olykor szerkesztőségünkbe is küldenek kis riportot, tudósítást egy-egy érdekesebb eseményről, kirándulásról, versenyről. Őszintén szólva, egy kis tapasztalatszerzésben is reménykedtem. Mert hiszen gyerekek a kérdezők, írásuk, hangos tudósításuk gyerekeknek szól, ők biztosan tudják, hogy mi az, ami érdekli a tizenéves újságolvasót, rádióhallgatót; mondjuk a gyufagyár, a sertéshizlalda vagy éppen a Gyümölcs- és Dísznövénykutató Intézet életéből, munkájáról.

Nos, őszintén mondom: egy kicsit csalódtam és csalódott a zsüri többi tagja is (a rádió, a televízió és több ifjúsági lap munkatársa). Rajkinnak, a leningrádi híres mulattató színésznek a szavai jutottak az eszünkbe:

– Válámi ván – de nem az igazi!

Vegyünk csak egy példát. Az egyik riportercsoport a nagytétényi sertéshizlaldában készített ötperces hangos beszélgetést. Köztudott, hogy ez a hizlalda Közép-Európában a legnagyobbak közé tartozik (ha nem a legnagyobb). Ha valaki ide belép, feltétlenül elcsodálkozik a több tízezer sertésgömböc láttán: „Jó ég, ha ezt most mind levágnák, az ország valamennyi lakosát megkínálhatnánk vele. Ehelyett így szólt az ifjú riporter kérdése: „Milyen szerepet tölt be a hizlalda az ország sertéshús-ellátásában?" Szokványos kérdés, amelyre a választ meg sem hallgatja, el sem olvassa a gyerekolvasó. Ilyen kérdést is hallottunk: „Milyen a hizlalda munkaerő-ellátottsága?" Egyes felnőttektől ellesett zsargonkifejezés ez. Mennyivel szebben hangzott volna, ha így kérdez a riporter: „Tessék mondani, hányan dolgoznak ebben a szörnyű bűzben?" Ilyenformán nemcsak a munkások számát mondta volna meg a riportalany, hanem a munkakörülményekről is ejtett volna néhány szót.

Mindez nem azt jelenti, hogy az elkészített riportok egytől-egyig kivetnivalók. De érdemesebb, hasznosabb elsősorban a hibákról, a hiányosságokról beszélni. Ezt kívánja tőlünk az újságírás legfőbb szabálya: jót, s jól! Ezt kívánja magyar nyelvünk szépségének, egyszerűségének, szabatosságának védelme.

A vetélkedő riporterek és a zsüri nevében köszönöm a szívélyes vendéglátást a fővárosi XXII. kerületi Dózsa György úti iskola és a 3013-as számú Petőfi Sándor Úttörőcsapat vezetőinek, valamint a kerület irányítóinak a sok segítséget. Nem rajtuk múlott, hogy a riportok nagy részét így értékeljük: Csak megközelíti az igazit.

Talán majd jövőre!

BEFORDULTUNK A KONYHÁBA

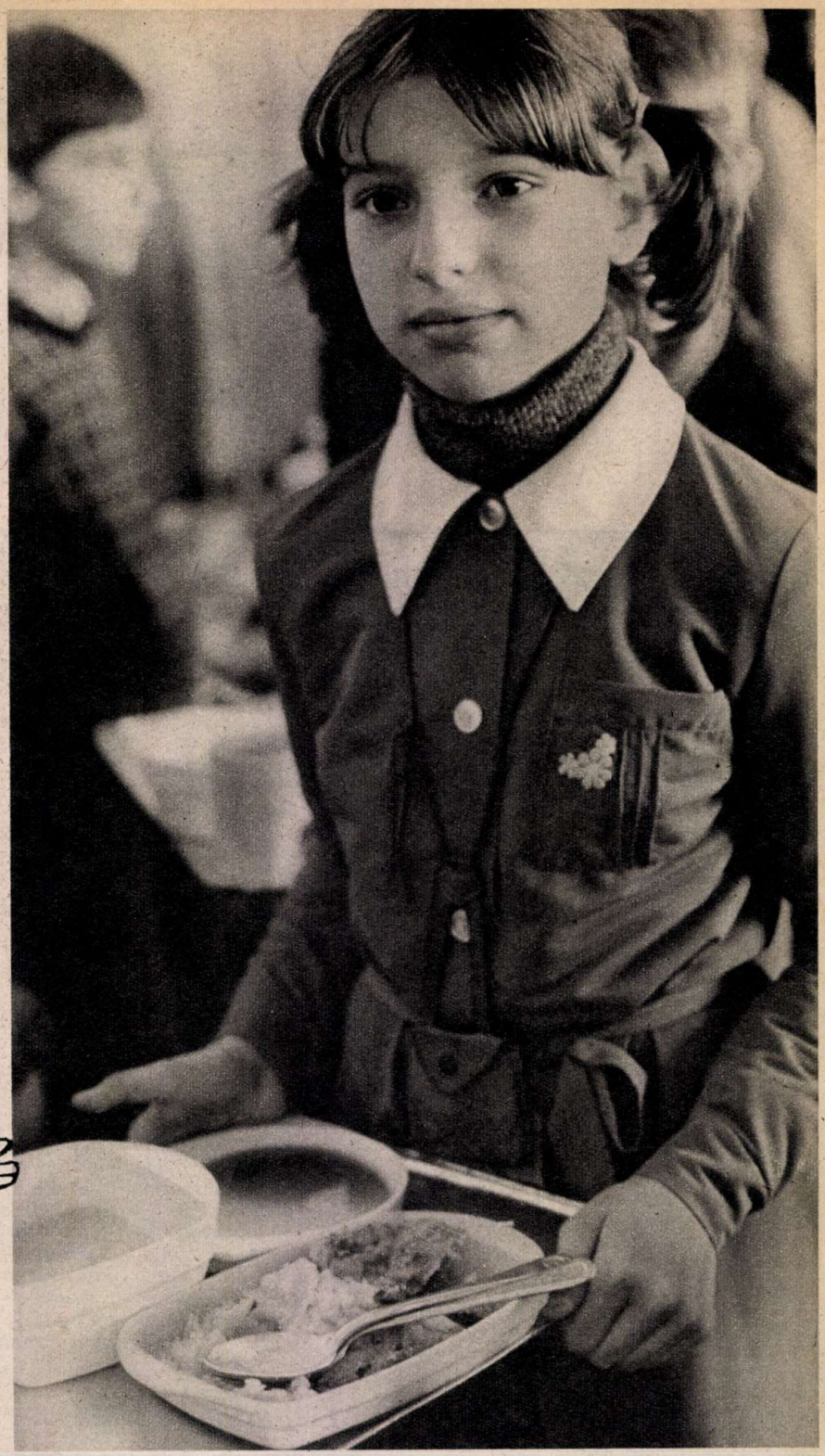

Sorra kérdezem a gyerekeket. Voltatok már olyan éhesek, hogy mindent, a legkedvesebb játékotokat is odaadtátok volna egy falat üres kenyérért? Csodálkozó, nagy szemekkel bámulnak. Nem, ezt az érzést nem ismerik. Tollat már cseréltek radírgumira, de az más. Milyen ételeket ismertek? Sorolják: rántottcsirke, paprikáscsirke, pörkölt, mákostészta, szilvásgombóc... A főzelék, szót sem érdemel. Nekik étel az, amit szeretnek,

A legfontosabb: mit és mennyit? De az sem mindegy: hogyan?

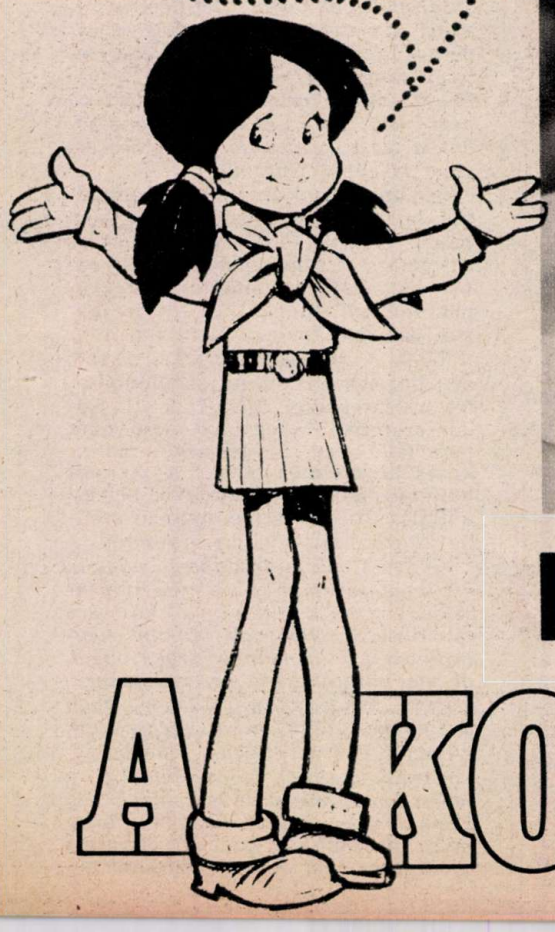

BEFORDULTUNK A KONYHÁBA

ami a családi kosztot jelenti. Otthon is máshogy főznek, az iskolában is. A vasánapi sültekhez, ünnepi tortákhoz érzelmek, hangulatok is kötnek. Ezzel a napközis konyhák nem versenyezhetnek, de itt sem közömbös, hogy mit adnak, mennyit és hogyan?

Pinceétterem

Az udvarról szűk csigalépcső visz a pincébe. Barlangszerű nyílások, pókhálós boltívek, salétromrágta, málló falak. Őskori állapotok a főváros szívében, a Szamuely utcai általános iskola étkezdéjében. Az ebéd nem itt készül, központi konyháról hozzák és csúszdán engedik le az utcáról a pinceétterembe.

A deltás kocsikísérő végignézi a két asszony küzdelmét a súlyos, 25 literes kondérokkal, aztán mint aki jól végezte dolgát, elmegy. Eszébe sem jut, hogy segíthetne.

— *Csak ketten vagyunk* — néz rám az áttetszően vékony Bágyoni Béláné. — *Arra már nem futja az erőnkből, hogy az egész pincét rendbe tegyük. Reggelit és uzsonnát is adunk 330 gyereknek. — Átmérjük, kiadagoljuk az ebédet, mosogatunk, takarítunk.*

Az étkező és a tálaló ragyog, a környezet ennek ellenére rideg, barátságtalan, erről nem ők tehetnek. A pince diákétkeztetésre alkalmatlan. A földszinten lenne ugyan hely, ott laknak, sőt még egy óvodát is beszorítottak. A második emeletre egy középiskolát költöztettek. Még jó, hogy a pincét meghagyták!

A mai menü: reszelttésztaleves, karalábéfőzelék, fasírozott.

— Csak fasírtott kérek — próbál szerencsét néhány tanuló, a tanárok azonban rájuk dörrennek.

— Olyan nincs, főzeléket is kell enni!

A gyerekek elveszik az ételt és a következő fordulóban érintetlenül visszaadják. Szinte minden adag erre a sorsra jut. Tegnap császármorzsa volt, mindenkinek ízlett. Repetát is kértek, sajnos, ebből keveset küldtek, a rendes porciókra is alig futotta.

— *Ebből is látszik* — mondja Zentai Alfréd tanár, aki több évtizedes napközis tapasztalataira alapozza véleményét —, *hogy a gyerekek nagy része nem válogatós. Azt sem mondanám, hogy rosszat főznek nekik, mégis veszendőbe megy a sok drága étel. Miért? Itt van ez a mai főzelék. Nem fasírt kellene rá, inkább pörkölt vagy egy kis hagymáspaprikás szafttal is meglocsolhatnák. Jobban csúszna. Nekem a tésztájuk sem ízlik. Nincs szívem azt mondani a tanulóimnak, hogy azért csak egyék meg. Minek erőszakolnék olyan ételt, ami inkább fölfelé, mint lefelé kívánkozik?*

A fővárosi gyerekek étkeztetéséről döntően a Gyermekélelmezési Vállalat gondoskodik. Csizmadia László, termelési és értékesítési főosztályvezető ismeri a panaszokat. A gondokat is.

— *Az a cél, hogy növeljük az adagszámot és a mostani létszámhoz sincs elég konyhánk, felszerelésünk, munkaerőnk. Ott tartunk, hogy hárman főznek 3000 adag ételt, ez a legjobb akarattal sem lesz olyan, mint az otthoni. Sok helyen, hogy ne kelljen annyit mosogatni* — mert kevesen vannak — *a salátát is ráteszik a sültre, csoda, ha a tanulók hozzá sem nyúlnak? Vagy már délelőtt elkészítik az uzsonnát, például a lekvárost kenyeret, ami délutánra már a kutyának se kell.*

Mit mutatnak a kalóriák?

Eszi nem eszi, nem kap mást — mondjuk erre. Ennél rosszabb is van. Akik nem kapnak semmit. Budapest általános iskoláiban 160 ezren tanulnak. A fele sem részesül napközis ellátásban. Arra végképp nincs mód, hogy figyelembe vegyék az életkort és külön főzzenek az alsó tagozatosokra, külön a felsősökre. Pedig a napi kalóriaszükséglet nemcsak az évek száma szerint változó, hanem a lányoké is más, a fiúké is.

Íme, az Országos Élelmezési és Táplálkozástudományi Intézet legfrissebb adatai. A növekedéshez nélkülözhetetlen napi tápérték a 9—12 éves fiúknál 2500 kalória és 63 gramm fehérje, a lányoknál 2300 kalória 58 gramm fehérje. A 12—15 éves fiúk már 2800 kalóriát kívánnak meg, a lányok 2500-at. A fehérje a fiúknál 70, a lányoknál 65 gramm. A felmért szükségletek 60 százalékáról a diákétkeztetés hivatott gondoskodni, a többit otthon pótolják.

Az óvodások hiánytalanul megkapják kalóriajárandóságukat, a felsőtagozatosok még papíron sem. Ez következik abból, hogy mindenki központi konyháról étkezik, közös fazékból pedig nem lehet többféle tápértékű főztöt elővarázsolni. Méghozzá kevés pénzből!

— *Vállalatunk 10 forintot költhet az alsósok, 10 forint 60 fillért a felsősök étkeztetésére* — mondja Csizmadia László. — *A gyermekétkeztetésen nincs haszon, nyereség. Évente 70—80 millió forintos támogatást ad hozzá az állam. Az új beruházásokat, a legszükségesebb gépek beszerzését is ebből fedezzük.*

Igazunk van, amikor azt mondjuk, hogy hiányzik az étlapról a borjúhús, elvétve fordul elő a máj és uzsonnára zöldhagymát, retket, kávét, kakaót — egyáltalán több gyümölcsöt adhatnának. Nekik is igazuk van, amikor azt mondják, hogy miből? A mostani normák a régi árakhoz igazodnak. Az árkülönbözetet tésztafélékkel egészítjük ki. Sokan szeretik. Ez legalább olcsó, csak nem felel meg az egészséges táplálkozás követelményeinek. A javasolt kalóriák, fehérjék, vitaminok helyett a fejlődésre káros mennyiségű szénhidrátokkal látják el a szervezetet.

— *Ezzel mi is tisztában vagyunk és lehetőségeinkhez mérten igyekszünk megkedveltetni a korszerű táplálkozást. Nem volt könnyű megbirkózni a hagyományos szokásokkal, de már mutatkoznak az eredmények. Lassan, fokozatosan értük el, hogy a gyerekek, akik otthon megszokták a nehéz, zsíros ételeket, megbarátkozzanak a tejjel, zöldségfélékkel, a levest pótló vitamindús ivólevekkel. Eleinte sok kritikát kaptunk, hogy miért használunk növényi olajat is a főzéshez, ma ez már természetes.*

Ügyelünk a változatosságra is. Tíz naponként háromszor főzeléket is adunk, legalább kétszer gyümölcsöt, és fontos, hogy legyen szárnyas is.

A magam részéről feltétlen hívé vagyok a korszerű táplálkozásnak, csak azt nem szeretem, ha félreértik. Összetévesztik a korszerűt az ehetetlennel. Hiába zöldül ki az étlap a sok főzeléktől, ha a gyerekek bele sem kóstolnak. Ahol ezrekre főznek, nagyfazékból merik az ételt, ott nem lehet mindenkinek eltalálni a szájaízét. De azon lehetne segíteni — gondosabb munkával, néha apró ötletekkel —, hogy kevesebb ételt kelljen elpocsékolni, kiönteni.

Csak gyorsan!

Kecskemét most épülő lakótelepe: Széchenyi-város. Minden új itt, az iskola is. Hat éve épült, barátságos, napfényes, álomszép. Délig! Akkor elkezdődik a modern iskolákra jellemző cirkusz. Mivel mindenütt kicsire méretezik a konyhát, apróra zsugorítják az étkezőt. Ilyen körülmények között ebédel fél 12-től negyed kettőig 9 napközis csoport, 400 gyerek. Akinek nem jut hely az asztalnál, kint eszik a folyosón. Kényelmetlenül, sietősen, a tanítást is zavarva. Az osztályokban ugyanis még órát tartanak a nagyoknak. Ők majd a kicsik után esznek.

— *A konyhát 200 tanulóra tervezték és 700-at étkeztetünk* — ad magyarázatot a felfordulásra Varga Mihályné, napközis tanár. — *Arról nem is beszélhetek, hogy kulturáltan. Erre sem helyünk, sem időnk nincs. Pedig fontos lenne, mivel a gyerekek hetente hatszor itt ebédelnek és csak egyszer odahaza. A nyugodt étkezés alapjait kellene megteremtenünk, és mi van? Hajtjuk őket. Negyed kettőkor kezdődnek a napközis foglalkozások. Addig be kell fejezni az ebédet.*

Az ajtó előtt hosszú sor. A gyerekek ugrásra készen várják, hogy beronthassanak. Bent is hosszú sorok. Aki még nem evett, annak ki kell várni, amíg az edényeit elmossák. Az étel a legtöbb tálcán majdnem érintetlen. Az 5. osztályos Tomcsányi Barbara az almaleveshez hozzá sem nyúlt, a töltötthúsból éppen csak csipegetett.

— *Nem vagyok éhes.*

— *Az a baj* — jegyzik meg a tanárok —, *hogy tanítás után jó másfél órát kell várni az ebédre. Addig kiszaladnak a boltba, nápolyit vesznek, fagylaltoznak. Eltelnek édességgel, mire asztalhoz ülhetnek.*

Látható, hogy milyen sok mindenen múlik: mit esznek, mennyit esznek az iskolások és hogyan? A környezet is hatással van a táplálkozásra. A nehéz és egyhangú családi koszton tartott gyerek idegenkedik a szokatlan ízektől. A rakott keltől, rántott karfiolból, csőben sült zöldbabtól. Ráadásul a kicsi étkezőkben kapkodva eszik, mert a sarkában ott áll már a következő. Mire megebédel 3—4 turnus, az étel kihűl, megfásul. A tanároknak is hajtani kell a csoportokat, nem érnek rá arra ügyelni, hogy rendesen egyenek. Nyugodtan, kulturáltan. Ehhez jön még, hogy az evőeszközök többnyire hiányosak és csúnyák. Az elhasznált műanyag edények pedig gusztustalanok. Előfordul, hogy nem jut mindenkinek pohár, nincs elég mosdó az étkezés előtti kézmosáshoz.

*

A következő években az országban 150 ezerrel több tanuló ellátásáról kell gondoskodni. Étkeztetésük megoldásáról a Minisztertanács határozott. Most a megyei tanácsok és a Fővárosi Tanács tűzte napirendre a feladat végrehajtását. Borsai György, a Fővárosi Tanács kereskedelmi főosztályának nevében elmondta, hogy orvosolni kívánják a legsürgetőbb panaszokat, gyarapítják az étkezőhelyiségek számát.

A Gyermekélelmezési Vállalat is megtette az előkészületeket. A XI. kerületben 10 ezer adagos, a XIII. kerületben 2000 adagos konyha épül. A Kassa utcában bevezetik a gyorsfagyasztott ételek felhasználását, máshol is gépesítenek, fejlesztenek. A kilátások biztatóak. 1980-ig, a mostaninál jóval több gyerek étkezhet az iskolákban.

Úgy illő, hogy ezeket a jelentős és költséges változtatásokat azok is értékeljék, akiknek az érdekében történik. A gyerekek. Tőlük, cserébe csak egyet várunk. Hogy amit nekik főznek, azt meg is egyék. A borsót, a spenótot, a karfiolt is. Lehet, hogy szem-szájnak nem ingere a főzelék, a szervezet azonban erre is igényt tart. Ezekre is szükség van, hogy nagyra és egészségesre nőjenek.

Vadas Zsuzsa

TÜPHON HARAGSZIK

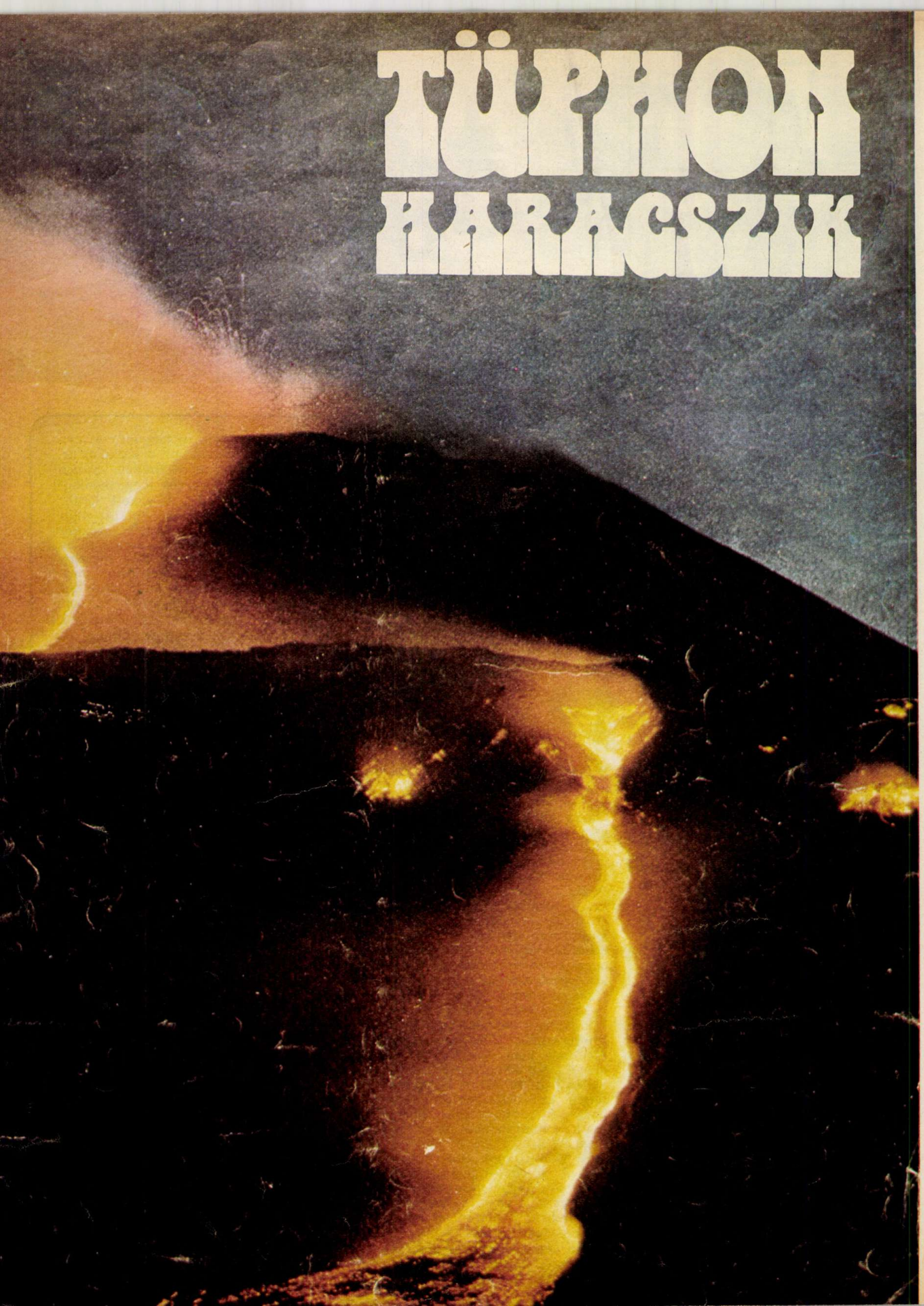

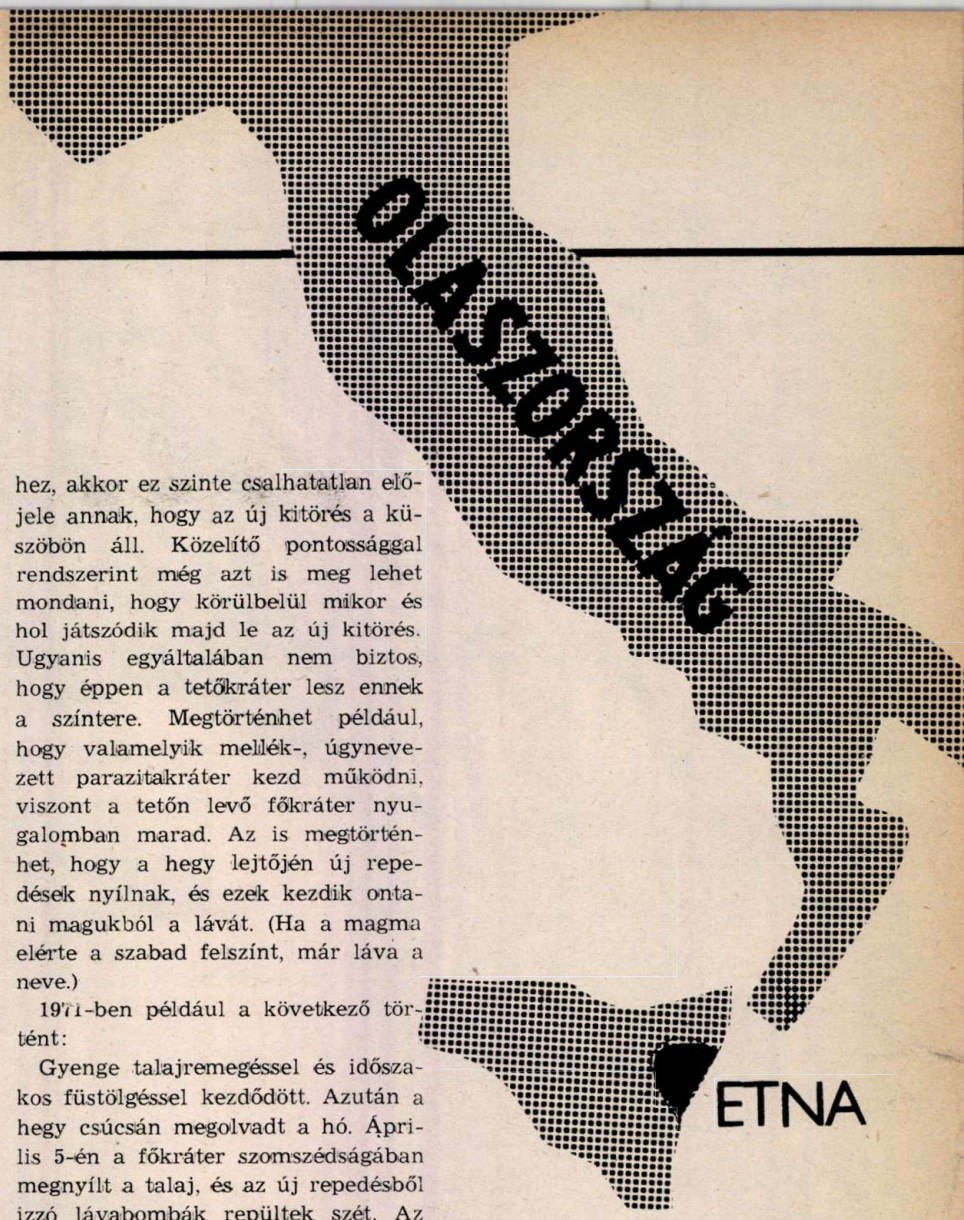

OLASZORSZÁG

Az olimposzi istenek a régi görög rege- és mondavilág szerint hatalmasak, félelmetesek, erősek voltak. Mégis akadt egy ellenségük: a titánok legnagyobbika, akitől valamennyien rettegtek, még maga Zeusz, a főisten is. Ezt az óriást Tüphónnak hívták. Amikor megtámadta az Olimposzt, hogy elkergesse onnan az isteneket, annyira megrémültek tőle, hogy Egyiptom földjére menekültek és ott állatok alakját öltötték magukra, nehogy a kolosszus rájuk ismerhessen. Egyedül csak Pallasz Athéné, a bölcsesség istennője nem búját el előle. Az istennő előbb alaposan kigúnyolta a többieket, még Zeuszt sem kímélte, majd rávette őt, szálljon harcba az óriással, hiszen nemcsak saját tekintélye, hanem az olimposzi istenek uralmának további fenntartása is ezt kívánja. Zeusz végül engedett a leány szavának. Az eget-földet és alvilágot megrázó küzdelemben Zeusz még az Etnát, Európa legnagyobb tűzhányóját is Tüphónhoz vágta, sőt, betemette vele.

Tüphón azonban nem halt meg, s ma is haragszik. Időről időre ma is megmozdul a talaj az Etna alatt. Az óriás megmutatja erejét.

Hagyjuk a hitrege, a vallás ingatag fantáziabirodalmát! A valóságban a mozgásokat a tudomány vizsgálja. Tény, hogy az Etna (Szicíliában) régóta hírhedt pusztító erejéről.

A vulkán legkorábbi — ismert — kitörései i. e. 693-ban, 475-ben, 426-ban és 122-ben voltak.

És azóta sincs nyugalom! Minden fél évtizedben legalább egyszer számíthatunk az Etna új, nagyobb kitörésére. Legutóbb 1971-ben működött — ezt mutatják be a mellékelt fényképek is. A legújabb vizsgálatok szerint várható, hogy a közeli hetekben újabb kitörés kezdődik.

A tűzhányó mélyén, amint a kőzetolvadék (a gázokkal telített úgynevezett magma) a kürtőben a felszín felé közeledik, földrengések lépnek fel. A vulkanológusok jól ismerik az ilyen rengések természetét. Ha a földrengések fészke mind közelebb kerül a felszínhez, esetünkben az Etna csúcsán levő főkráterhez, akkor ez szinte csalhatatlan előjele annak, hogy az új kitörés a küszöbön áll. Közelítő pontossággal rendszerint még azt is meg lehet mondani, hogy körülbelül mikor és hol játszódik majd le az új kitörés. Ugyanis egyáltalában nem biztos, hogy éppen a tetőkráter lesz ennek a színtere. Megtörténhet például, hogy valamelyik mellék-, úgynevezett parazitakráter kezd működni, viszont a tetőn levő főkráter nyugalomban marad. Az is megtörténhet, hogy a hegy lejtőjén új repedések nyílnak, és ezek kezdik ontani magukból a lávát. (Ha a magma elérte a szabad felszínt, már láva a neve.)

1971-ben például a következő történt:

Gyenge talajremegéssel és időszakos füstölgéssel kezdődött. Azután a hegy csúcsán megolvadt a hó. Április 5-én a főkráter szomszédságában megnyílt a talaj, és az új repedésből izzó lávabombák repültek szét. Az ekkor feltörő gőzfelhő hamu nélküli, vakítóan fehér volt.

Május 13-án egy másik, sokkal nagyobb repedés nyílott a 3273 méter magas hegy lejtőjén, de csak 1800 méteres magasságban. Ebből a repedésből nem szóródtak szét bombák és füst sem tört elő — helyette óriási mennyiségű láva jelent meg és folyt lefelé.

Május 18-án a főkrátertől keletre, 2980 méter magasságban új kráter keletkezett, amelyből ezúttal már erősen szennyezett, gigantikus méretű, gomolygó, port és vulkáni hamut (finom szemcséjű törmeléket) tartalmazó felhőóriás tört fel. Hatalmas erejű robbanások kísérték ezt a jelenséget.

A legnagyobb veszélyt azonban mégis a lávafolyások képviselték. Ezek egyikének következtében semmisült meg a világhírű vulkánkutató obszervatórium, amelyet a főkráter szomszédságában képződött kisebb lávaár teljesen körülfolyt; de tönkrement a függővasút is, amely máskor a sielni kívánó turistákat viszi a magasba.

Haroun Tazieff professzor, a neves párizsi vulkánkutató tudós, aki az események hírére Szicíliába utazott, hogy helyszíni megfigyeléseket végezzen, érdekes javaslattal állt elő. Azt tanácsolta, hogy tüzérségi ösztűzzel és repülőgépről történő bombázással próbálják eltéríteni útjából a hegy lábánál kígyózó nagy lávaáradatot, hogy az ne érhesse a gyümölcsligeteket és a szántóföldeket. Hawaii szigetén ezt az eljárást már sikerrel alkalmazták korábban hasonló jellegű kitörések esetében. Sajnos, az olasz katonai szakértők nem fogadták el a javaslatot. Ennek következtében számos ültetvény és szántóföld megsemmisült az Etna lábánál.

Szicília népe érthető izgalommal lesi a félelmetes vulkánról érkező újabb jelentéseket. Reméljük, hogy aggodalmuk alaptalan és a tűzhányó megnyugszik, anélkül, hogy erősebb kitörésre kerülne sor.

Dr. Hédervári Péter

A TAVASZ A HIBÁS

Parányi barna folt. A pöttynél is kisebb. Még a liliputi hangya sem heverészhetne rajta kényelmesen. És mégis, tengernyi gondot és szomorúságot okoz egy tinédzser lánynak, ha belenéz a tükörbe: „Uristen! – fakad ki dühösen – Mennyi ronda szeplő!"

Különösen ilyenkor tavasszal. A nap csalogatja elő. Az orvos meg is tudja mondani az okát: „A hámrétegben jelenlevő pigmentek a tavaszi erősebb napfény hatására megszaporodnak, és kölesnyi, gombostűfejnyi, lencsényi nagyságban összesürüsödnek. Elsősorban az arcon, vagy a kézen, esetleg a háton." Szóval az orvos megtudja magyarázni, hogy mitől keletkezik a szeplő, de gyógyírt nem ad rá. Hiába az illatszerboltban kapható ezernyi kenőcs!

(Pedig a címkék fűt-fát igérnek.) Egyetlen gyógymód a nagymama jó tanácsa: „Kislányom, ha megjönnek a fecskék, kiáltsd háromszor azt, hogy: Fecskét látok, szeplőt hányok, hónom alá csapom!" És a nagyinak az arcáról eltűntek a szeplők? „Hogy eltűntek-e? De még mennyire! Hát látsz egyetlen pöttyöt is belőlük? Ráncot annál többet. Oh, ha szeplővé válna mindegyik, istenem, de boldog lennék!" Értjük, értjük nagymama. Hiszen a szeplő és a fiatalság úgy összetartozik, mint a hajnal és a harmat, a pulyka és a tojása.

Apropó: pulykatojás. Miért csúfolják a szeplős gyereket pulykatojásnak? Valóban szeplős a pulyka tojása? Ki tudja ezt? Aki már látott olyat; elsősorban csak a tanyai, falusi gyerekek. Mert hiszen a pulykatojás a városi piacon olyan ritka, mint a fehér holló. Legfeljebb a jó öreg Brehmnek, a nagy biológus harmadik kötetének 71. oldalán található a rejtély kulcsa: miszerint a pulyka – mármint a mexikói pulyka – tojása sötét füstszürke alapon vörösen pettyezett. Szóval ezért csúfolják a szeplős gyereket... Várjunk csak! Mindegyiket? A lustát, a tutyimutyit, az anyámasszony katonáját igen. De azt a srácot, aki az úttörőolimpián az utolsó percben rúgja be a kapuba a labdát és ezzel a csapatát a dobogó legfelső fokára segítette... az nem pulykatojás! Különösen, ha ráadásul még a matekdoga öt példáját is hibátlanul megoldja – puskázás nélkül... az nem pulykatojás! Ugye? A múltkor egy ilyen csupaszeplős srác ment a forgalmas főutcán. Négyen is átkiabáltak neki a túlsó oldalról:

– Szia, Szeplőkirály!

Mire ő egy csöppet sem sértődött meg. Sőt, mosolyogva felelte:

– Sziasztok srácok!

Ez a „szeplőkirály" szó juttatja az ember eszébe a kíváncsi kérdést: Vajon az afrikai gyerekek is szeplősek? „Persze – válaszolják a kis öcsikék –, csakhogy a fekete gyerek szeplője hófehér. „Menj a csudába! – inti le őt az idősebb, a tapasztaltabb bátyja vagy nővére. – A fehér szeplőt cipőkrémmel könnyen el lehetne tüntetni. Jobb, ha tőlem tudod meg: az afrikai gyerek is szeplős, csakhogy az ő arcát, mellét, hátát, kezét, lábát egyetlen nagy szeplő boritja."

Megnyugtató felelet. Talán ezzel be is fejezhetnénk ezt a kis szeplő-csevegést, de valamiről még nem ejtettünk szót. A legszebb arc szeplői sem fájnak, de ha a becsületünkön támad szeplő – csak egy, egyetlen egy – az már fájdalmas.

Hogy is mondta Vajda János? „A szégyen és a gyalázat szeplőit el nem viselném!"

Hát így igaz!

F. J.

Az úttörő-olimpiától az EB-aranyig

SZABÓ GABRIELLA

Szabó Gabriellával négy évvel ezelőtt találkoztunk először. Az úttörő-olimpia asztalitenisz versenyének döntőjét játszotta Orosházán Oláh Zsuzsával.

– Simán ki is kaptam 2:0-ra – mondja Gabi –, és azóta is felváltva nyerünk egymás ellen. Mit ád az ég, nemrégiben a magyar bajnokság döntőjében megint Zsuzsa győzött... Egyébként így van ez rendjén. Együtt indultunk, egy csapatban – a Statisztikában – játszunk, jó barátok vagyunk. Csakúgy, mint Magos Jutkával. Amíg tőlük kapok ki, nincs különösebb baj.

– Kész játékos vagy?

– Ugyan dehogy! Eléggé hullámzó a teljesítményem, sok függ a pillanatnyi hangulattól, idegállapottól.

Nos, a duisburgi asztalitenisz EB-n remek hangulatban lehetett, mert a női csapatversenyben arany, a vegyespárosban Klampár Tibivel ezüst, Magos Judittal a női párosban és egyéniben pedig bronzérmet nyert.

– Ennek is meg volt a hátránya – nevet Gabi. – Mivel minden versenyszámban „állva" maradtunk a végső küzdelmekig, a városból jóformán semmit sem láttunk. Reggel 8-tól éjfélig az asztalitenisz csarnokban tartózkodtunk.

– Hogyan fogadták itthon a győzelmek hírét?

– Édesanyámmal szinte állandó összeköttetésben voltam, és – igaz, hogy örömében – de sokszor „sírt a telefon"...

PAJTÁS

KEDVES ISMERŐS 17.

Fotó: Gámán Gábor

MÉR

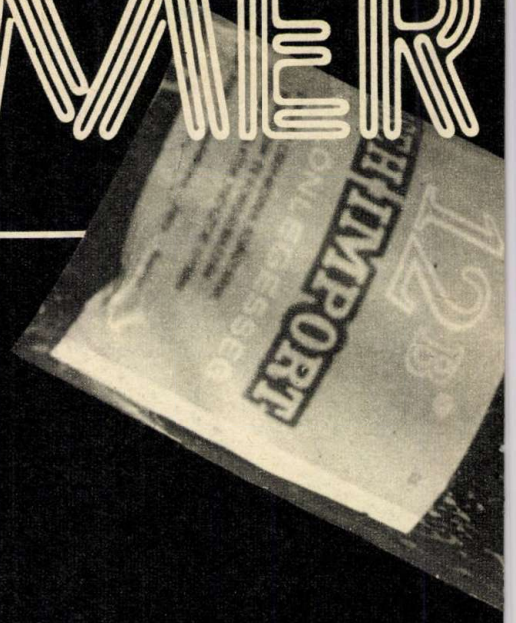

A húsvét hétfő délutánját a Heim Pál Kórház Gyermek- és Toxikológiai (mérgezési) Osztályán töltöttem. Kíváncsi voltam, hoznak-e a mentők alkoholmérgezett gyerekeket.

Akkor – szerencsére – munka nélkül maradtam. Úgy tűnt, eredményes volt az előzetes propaganda.

Időtöltésként dr. Fülöp Zsuzsával és a nővérkékkel beszélgettem.

– Ez a nap szerencsésen végződött. De minden hónapban, sajnos, átlag öt súlyos, vagy kevésbé súlyos, alkoholtól mérgezett gyereket kezelünk.

– Hogyan kerülnek ide, a toxikológiai osztályra?

– Többnyire az utcáról. Ott kódorognak, esetleg padokon alszanak, kapualjakba húzódnak, csetlenek, botlanak az utcán, sokszor maguk sem tudják merre viszi őket a lábuk. A felnőttek veszik észre, hogy milyen állapotban vannak. Rendőrök és a mentőszolgálat hozza be őket a kórházba. Szülővel még soha nem érkezett ilyen gyerek.

– Vajon hogyan jutnak alkoholhoz?

– Ha a szülők otthon nem isznak, a vendégek kedvéért mindig található egy-két üveg ital. A gyerekek látják, hogy családi összejövetelen koccintanak a felnőttek, s esetleg azt is tapasztalják, hogy a szülők az elfogyasztott italtól „feldobódtak", jókedvűek. A gyerek egyedül marad és kíváncsiságból, azért, hogy a felnőtteket utánozza, vagy azért, mert azt hiszi, hogy ettől felnőtté válik – megkóstolja. Sajnos, volt olyan gyerekünk is, aki a közértből lopott, hogy ihasson.

– Milyen mennyiségű italt isznak meg ezek a gyerekek?

– Már egy féldeci tömény alkohol mérgezéshez vezethet, két-három deci bor vagy sör szintén.

– Milyen állapotban kerülnek ide?

– Mindannyian láttunk már utcán dülöngélő részeget. Arca nagyon piros vagy feltűnően sápadt, össze-vissza beszél, lábai nem engedelmeskednek, sokszor magatehetetlen. A gyerekeknél ez fokozott hatású: hánynak, ismétlődő hányingerük van, esetleg eszméletüket vesztik. A fiatal tizenéves szervezet fokozottabban reagál az italra, már kis mennyiség is elegendő ahhoz, hogy a pillanatnyi felszabadultságot álmosság, rosszullét váltsa fel. Az elalvás pedig ilyenkor nagyon veszélyes lehet! A gyerekek, éppen azért, mert nekik tilos, titokban, felügyelet nélkül isznak: lakásban vagy esetleg erdőben. S ha ilyenkor elalszanak, szervezetük ellenálló képessége lecsökken és előfordulhat, hogy kihűlnek. Ha ilyenkor nincs nagyon gyors és gondos orvosi beavatkozás, ez a kihűlés életveszélyt jelent. Nem nálunk, de más kórházban már előfordult, hogy az eszméletvesztésből az orvosok soha többé nem tudták felébreszteni a gyereket . . .

A kórházban jó néhány elrettentő esetet hallottam.

Egy fiú részegen kirakatokat tört be, tombolt, maga sem tudta, hogy mit tesz, s a kórházban kötött ki. Egy másik kamaszfiú a moziban lett rosszul. A bátyja rémületében nem is tudta, hogy mit tegyen, végül rendőr kísérte be őket. Három lány egy víkendházban ünnepelte egyikük névnapját. Nem volt víz a közelben – s mint később mondták –, volt vörösbor és cseresznyepálinka. Víz helyett megteszi?!

Egy másik fiú jó barátságban volt a szomszéd bácsival, aki mindig mesélt neki, játszott vele. Kedves volt, a gyerek pedig nem vette észre, hogy alkoholista! A fiút is megkínálta, s ő – ahogy addig elfogadta a mesét, a cukrot meg a csokit – az italért is gyanútlanul nyúlt. Súlyos állapotban kezelték a Heim Pál Kórházban.

A doktornőt és a történeteket hallgatva elgondolkodtam. Vajon, miért csak „nagy" ünnepek előtt hívjuk fel a szülők és a gyerekek figyelmét az alkohol káros hatására?

Azt hiszem, joggal elvárható a tíz-tizennégy éves gyerektől, hogy a nyitott italszekrény csábításának ne engedjen. Se virtusból, se „felnőtteskedésből"! Sőt, ha társai esetleg biztatják, mondjon nemet, hiszen oly sokat és sokszor beszéltünk már az ital károsító, idegrendszert és májat megtámadó hatásáról.

Persze, nem arról van szó, hogy ezután a gyerekek ne

EGKOSTOLÓ

egyenek meg egyetlen szem konyakos meggyet sem, mert attól már alkoholistává válnak, inkább arra kell ügyelni, hogy a kóstolgatásból felnőtt korra se legyen rossz beidegződés, egészségre ártalmas megszokás!

Ezen a húsvét hétfőn munka nélkül maradtam. De szeretném, ha a Heim Pál Kórház Toxikológiai Osztályának orvosai és nővérei ezután mindig „munkanélküliek" lennének! Még az a havi öt – alkoholtól dülöngélő – gyerek se kerüljön az osztályukra – s egyetlen más kórházba se!

ŐSZ KATALIN

Gámán Gábor fotómontázsa

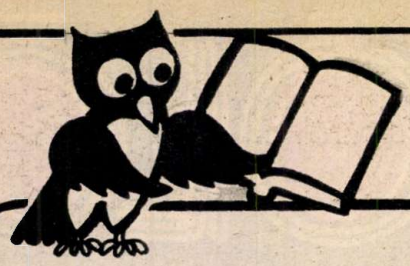

KÖNYVESPOLCRA

KISDOBOSOKNAK

..... pld. Ablak—Zsiráf: Képes gyermeklexikon ..... 56,—
..... pld. Minden napra egy mese Mesék, versek kicsinyeknek ... 47,—
..... pld. Varga Katalin: Gőgös Gúnár Gedeon 22,50
..... pld. Varga Katalin: Mosó Masa mosodája 22,50
..... pld. Zelk Zoltán: Tollászkodik a tavasz ..... 38,—

ÚTTÖRŐKNEK

..... pld. Dickens, Charles: Copperfild Dávid ..... 38,—
..... pld. Fazekas Mihály: Lúdas Matyi ..... 34,—
..... pld. Fekete István: Ballagó idő ..... 27,—
..... pld. Fekete István: Téli berek ..... 19,—
..... pld. Gajdar, Arkagyij: A dobos története ..... 32,—
..... pld. Gárdonyi Géza: A láthatatlan ember ..... 17,—
..... pld. Germán, kelta regék és mondák ..... 28,—
..... pld. Hollós Lajos: A vörös torony kincse ..... 18,—
..... pld. Kántor Zsuzsa: Portyázó tigrisek ..... 11,—
..... pld. Kiss József László: Jó szelet, kapitány! ..... 11,—
..... pld. Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig ..... 27,—
..... pld. Nagy Zsuzsa: Csakazértis ..... 12,—
..... pld. Swift, Jonathan: Gulliver utazása Lilliputban ... 7,—
..... pld. Szabó Magda: Születésnap ... 13,—
..... pld. Tűz, tűz, lobogó. Nemzeti ünnepeinkre antológia 18,—
..... pld. Twain, Mark: Tom Sawyer kalandjai ..... 30,—
..... pld. Verne, Jules: Grant kapitány gyermekei ... 45,—
..... pld. Európa születése (Képes történelem) ..... 33,—
..... pld. Fortélyos félelem igazgat (Képes történelem) ..... 33,—
..... pld. Haza és haladás (Képes történelem) ..... 33,—
..... pld. A reneszánsz világa (Képes történelem) ..... 33,—
..... pld. Kittenberger Kálmán: Kelet-Afrika vadonjaiban ..... 19,—
..... pld. Szovjetunió (Képes földrajz) ... 48,—

*

..... pld. Öveges József: Színes fizikai kísérletek a semmiből ..... 36,—
..... pld. Simon—Csapodi: Kis növényhatározó ..... 26,—

A könyvek megrendelhetők a kivágott és kitöltött hirdetési szelvényen, vagy postai levelezőlapon.
Készpénzfizetés esetén 200,— Ft felett a szállítás költségmentes.
Részletfizetésnél a postaköltséget, valamint a 3% kezelési költséget felszámítjuk.
Részletfizetési kedvezmények: 400,— Ft felett 4 havi, 600,— Ft felett 6 havi törlesztés.

CÍMÜNK: Művelt Nép
Könyvterjesztő Vállalat
407. sz. Könyvesboltja
8600 Siófok, Ipartelepi út.

MEGRENDELÉS

Alulírott megrendelem postai szállításra a fenti műveket:
* részletfizetéssel
** készpénzfizetéssel
(A nem kívánt feltétel törlendő)

Kelt: ....
A megrendelő aláírása

A megrendelő neve: .....

Címe (irányítószámmal): .....

.....

Csak részletfizetés esetén töltendő ki!

Szül. hely, év: .....

Anyja neve: .....

RAHAN a fejszék erdejében 9.

A

TANULÓ-BALESET-BIZTOSÍTÁS

egész évben érvényes

AZ ÁLTALÁNOS ISKOLA 8. OSZTÁLYÁT VÉGZŐ FIÚK, FIGYELEM!

Szeretettel vár benneteket a

MAGYAR HAJÓ ÉS DARUGYÁR.

Üntő, gépi fogácsoló, csőszerelő, villanyszerelő, szerkezeti lakatos, gépszerelő, hegesztő, fényező-mázoló, asztalos, ács szakmákban tud továbbtanulásotokról gondoskodni.

JUTTATÁSOK:

kedvezményes étkeztetés,
munkaruha,
tisztálkodószerek,
társadalmi tanulmányi ösztöndíj 250—500 Ft-ig.
elhelyezés kollégiumokban.

Képzés a vállalat korszerű tanműhelyeiben folyik. A sikeres szakmunkásvizsga után pályakezdéshez 1500—2000 Ft előleget fizetünk, a besorolástól függően. Elhelyezés az újonnan épült munkásszállóban. Szakközépiskolában továbbtanulási lehetőség van.

JELENTKEZÉSI MÓD:

a választott szakmát az általános iskolai jelentkezési lapon kell feltüntetni, illetve a megadott címeken személyesen közölni.

Magyar Hajó- és Darugyár oktatási osztálya Budapest XIII., Váci út 202.
MHD Balatonfüredi gyáregység, személyzeti és oktatási osztály,
MHD Tiszafüredi gyáregység, személyzeti és oktatási osztály,
MHD Váci gyáregység, személyzeti és oktatási osztály

PAJTÁSOK!

Jelentkezzetek villanyszerelő tanulónak a

BUDAPESTI ELEKTROMOS MŰVEKNÉL!

Korszerűen felszerelt tanműhellyel várjuk az általános iskolát végzett és a középiskolákban érettségizett fiúkat. Képzés az iskolai végzettségnek megfelelően 3, illetve 2 év, mely idő alatt nemcsak tanulmányi ösztöndíjat, hanem havonta 250 Ft társadalmi ösztöndíjat is adunk.

VIDÉKI TANULÓINK SZÁMÁRA BENTLAKÁSOS TANULÓOTTHONI ELHELYEZÉSRŐL GONDOSKODUNK.

Budapest egyik legszebb sporttelepén sportolási, klubhelyiségünkben szórakozási lehetőség áll rendelkezésre.

Szakmunkásvizsga után kedvező kereseti lehetőséget és szociális ellátást nyújtunk.

MUNKÁSSZÁLLÓNK, BALATONI, DUNAI ÉS HEGYVIDÉKI ÜDÜLŐNK VAN.

Minden második szombat szabad!

JELENTKEZÉSETEKET VÁRJUK!

Mielőtt az iskolai továbbtanulási jelentkezési lapot kitöltitek, személyesen vagy levélben feltétlenül keressétek meg tanműhelyünket az alábbi címen:

1065 Budapest VI., Weiner Leó u. 7.
Telefon: 126—011

BUDAPESTI ELMŰ 1893 ELEKTROMOS MŰVEK 1132. XIII. VÁCI-ÚT 72-74.

RÁDIÓSZAKKÖRÖK figyelem!

HÍRADÁSTECHNIKAI ALKATRÉSZEK

VIDÉKRE CSOMAGKÜLDŐ SZOLGÁLAT
BP. V. MÚZEUM KRT. 11.

BUDAPESTEN A KERAVILL SZAKÜZLETEIBEN

KERAVILL

II., Mártírok útja 35.
VI., Lenin krt. 78.
VII., Lenin krt. 22.
TUNGSRAM - KERAVILL szaküzlet
VIII., Rákóczi út 51.
VIII., Üllői út 60.
VIII., József krt. 34.
XI., Fehérvári út 7.
XIX., Vöröshadsereg útja 113.

Taurus

SZABOLCS-SZATMÁR MEGYEI FIATALOK FIGYELEM!

A Taurus Gumigyár Nyíregyházán szeretettel vár benneteket GUMIGYÁRTÓ szakmunkástanulóknak. A rohamosan fejlődő, modern technológiával dolgozó gyárunkban szükség van jó szakmai felkészültségű, elméleti és gyakorlati tudású szakemberekre.

Főleg kémiai érdeklődéssel rendelkező fiúk és lányok jelentkezését várjuk. Tanulóidő: 3 év.

Tanulóink a tanulóidő alatt havonta évfolyamtól és tanulmányi eredménytől függően 110–650 Ft-ig terjedő ösztöndíjat kapnak, ezen felül társadalmi ösztöndíjat is fizetünk részükre, 250–450,– Ft-ig terjedő összegben. Nyári szakmai gyakorlatuk idején a legkiválóbb tanulóink 20 napot az NDK-ban töltenek, gyárunk költségén. Végzett tanulóinknak lehetőséget nyújtunk a továbbtanuláshoz. Elméleti képzés Nyíregyházán a 107. sz. Mező Imre Szakmunkásképző Intézetben, a gyakorlati képzés gyárunk tanműhelyében és üzemeiben folyik.

Érdeklődni és jelentkezni lehet a TAURUS GUMIGYÁR SZEMÉLYZETI ÉS OKTATÁSI CSOPORTJÁNÁL 4400 NYÍREGYHÁZA, DERKOVITS U. 107.

A Pajtás TÁVIRATI IRODÁJA JELENTI

TAVASZI ZSIBONGÓ

NEM KISDOBOS FOKON...

A tv jóvoltából az egész ország meggyőződhetett róla, hogy a VIII. Országos Kisdobos Tornaverseny résztvevői egyáltalán nem kisdobos fokon mutatták be tudományukat. Aki eddig netán holmi bukfencparádéra gondolt, ha a legjobb kisdobos tornászok versenye került szóba, az alaposan meglepődött a hódmezővásárhelyi eseményeken, a könnyed eleganciával előadott, „C" elemekkel tarkított gyakorlatok láttán.

Különösen az „A" kategóriás fiú csapatok versenyében volt jelentősége minden mozdulatnak, mert egy-egy tized, sőt század ponton nagyon sok múlt a végső elszámolásnál. Az aranyérmet mindössze 0,25 ponttal nyerte a budapesti Zalka Máté úti iskola csapata a remek kiskunhalasi tornászok előtt. A harmadik helyre szintén „nagy múltú" együttes, a győri Móra Ferenc Általános Iskola gárdája került, csekély 0,55 pontos hátránnyal.

És úgy látszik, a hagyomány kötelez, mert a lányok küzdelmében is a már sok-sok felnőtt válogatott versenyzőt nevelt bázisok, Békéscsaba és Dunaújváros versenyzői foglalták el az első helyeket.

Aztán felöltöztek, és egy csapásra visszaváltoztak kisgyerekekké, akiket a bordásfalra sem enged fel az ember felügyelet nélkül. Közben felmerül persze a kérdés, hogy mégis mennyi munkát bírnak el ezek az apróságok?

– Pontosan nem tudjuk – tűnődik Paczalay Gyula, a kiskunhalasiak testnevelője. – Egyszer megpróbáltuk, hogy meddig maradnak a tornateremben, ha nincs kötelező edzésidő. Háát... mi úntuk meg előbb!...

A NAGYMAMA FŐZTJE

Az FTC birkózótermére általában nem a halbiológiai kutatóintézet csendje jellemző, de most, a VII. Kozma István Emlékverseny megkezdése előtt különösen harsogó a környezet. Súlyos medicinlabdák és még súlyosabb próbabábuk röpködnek, időnként döngve a szőnyeghez kenődik valaki, csak úgy, gyakorlásképpen.

A sarokban pedig már folyik a küzdelem. Az ellenfél pontos, szigorú és tévedhetetlen. Egy tizedesmérleg! Néhány fiút elbúcsúztat a küzdelmektől, mielőtt egyáltalán szőnyegre léphetnének. Szója Laci például alig akar hinni az érzéketlen szerkezetnek.

— Nem értem! — kesereg. — Reggel a szomszéd mérlegén pontosan 54 kilót nyomtam. Vajon mitől híztam meg azóta...?

A szombathelyi Várnai Zsolt már óvatosabb. Szorgalmasan rója a köröket a szabadban.

— Hhhhh!... Hhhhh! — mondja. — Most már minden rendben lesz. Volt egy fél kiló feleslegem, azt hiszem, sikerült leadnom.

— Sokszor kell fogyasztanod?

— Dehogy. Általában hozom a súlyomat. Most viszont Gyomán töltöttem a tavaszi szünetet. A nagymamánál...

*

A legjobb vidéki együttesnek járó tiszteletdíjat a Szombathelyi Haladás SI versenyzői nyerték, a nehézsúly győztesének különdíját, a Pajtás Kupát pedig Kiss András, az FTC birkózója kapta.

—R —R

FABIK KUPA '78

Az áprilisban hetedszer megrendezett nagykanizsai Fabik Kupa Úttörő Országos Vívóbajnokság előkészítése, lebonyolítása nem tükrözte azt a tényt, hogy a vívás nem úttörőolimpiai sportág. A verseny fővédnökei: dr. Kamuti Jenő és Tábor István — a Magyar Vívószövetség főtitkára — örömmel és meglepődéssel tapasztalták, hogy olyan vívóverseny is van, melyet társadalmi összefogással rendeznek.

A Fabik Károly Úttörőház és a megyei vívószövetség által irányított esemény sikeréért sokat dolgoztak a város KISZ-esei, párt, állami és gazdasági vezetői, sportolói is. A házigazdák figyelmességére jellemző, hogy igyekeztek bemutatni a versenyzőknek városukat, és autóbusz-kirándulás keretében Zala megyét is.

A verseny színvonalát jelzi: a hat döntőből három csak holtverseny után dőlt el, többnyire a II. osztályú minősítéssel rendelkező vívók javára! Rajtuk kívül talán Burai Brigitta (Pécs) és Szilágyi József (Budapest) kardozó nevét jegyezték meg leginkább a szakemberek. Brigitta pillekönnyű, harmonikus mozgása és Sziszi, azaz Szilágyi Jóska kiforrott egyéniséget tükröző vívómodora a nézőktől is rengeteg tapsot kapott.

Az összesített eredmények alapján a vívók Fabik Kupáját a szombathelyi csapat nyerte.

Ifj. Paizs Gábor

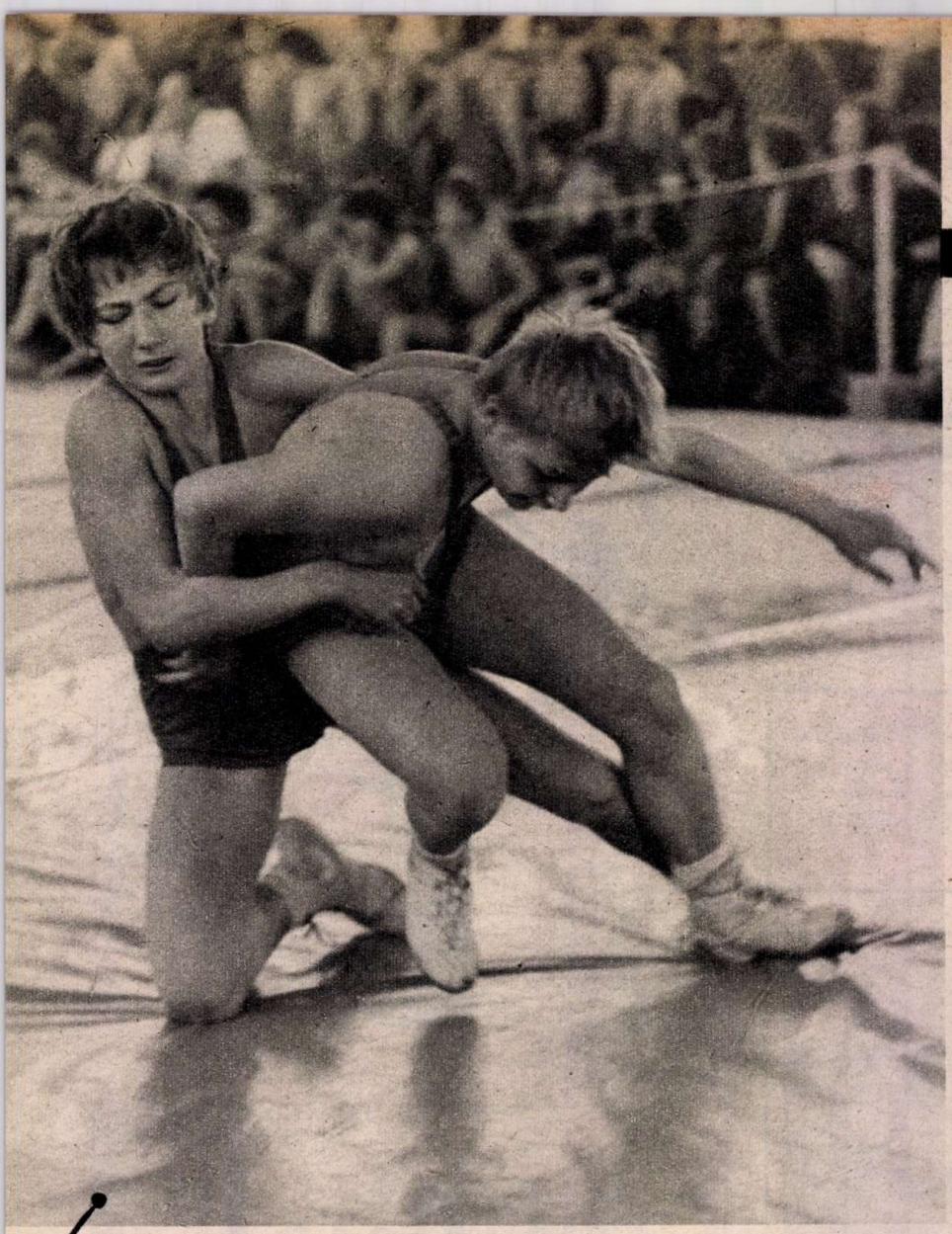

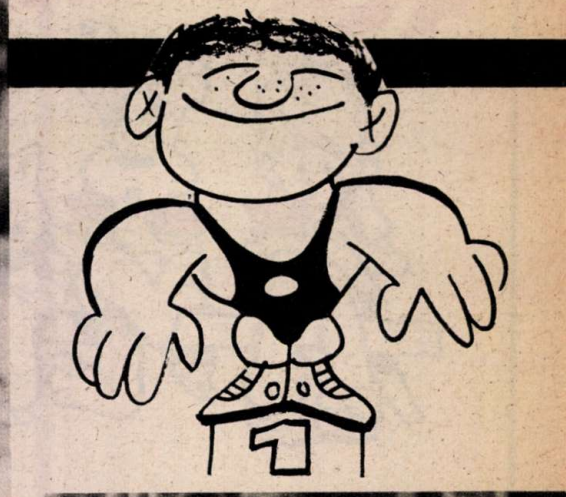

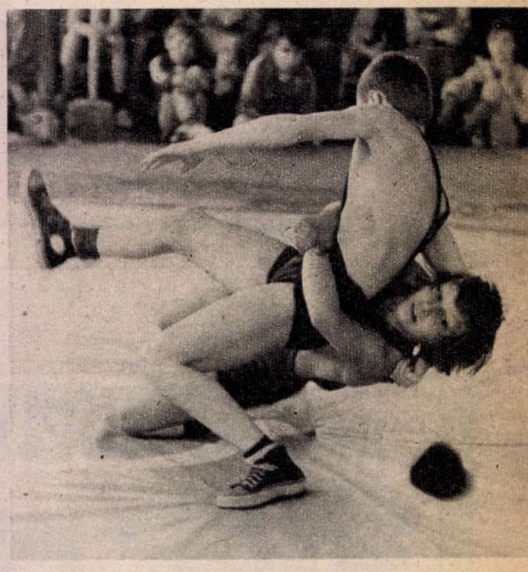

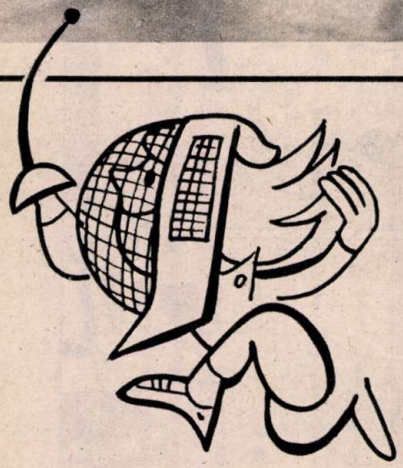

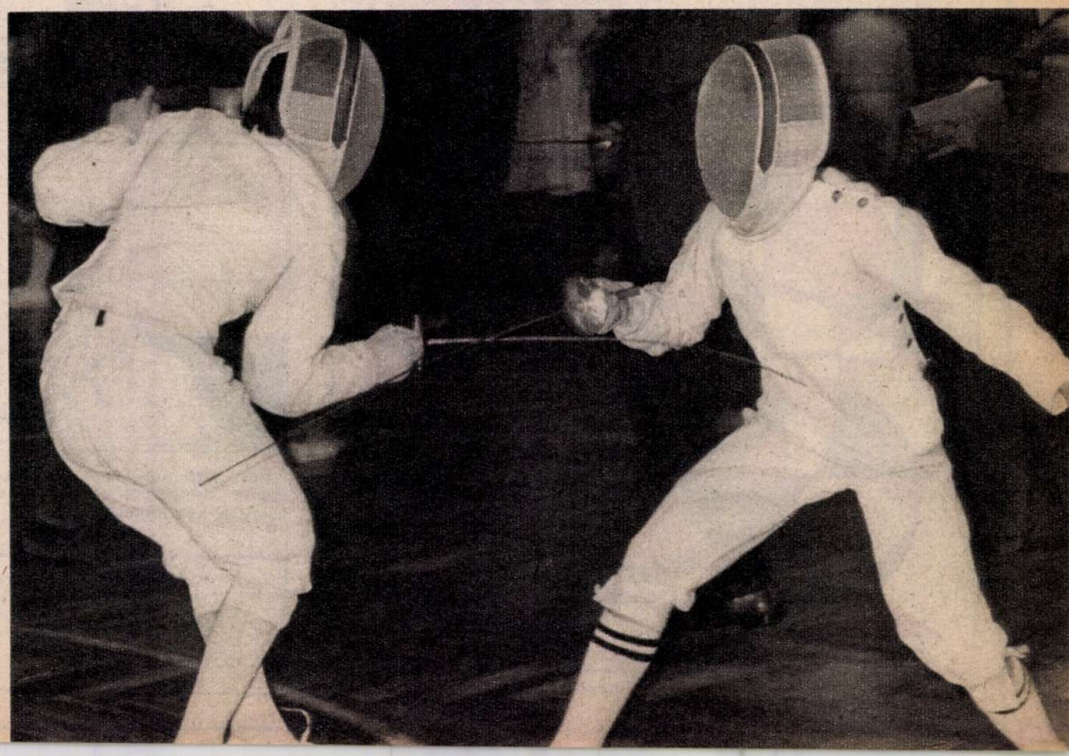

FABIK KÁROLY
NAGYKANIZSA
NAGYKANIZSA
ÜTTÖRŐHÁZ

TÖPRENGŐ

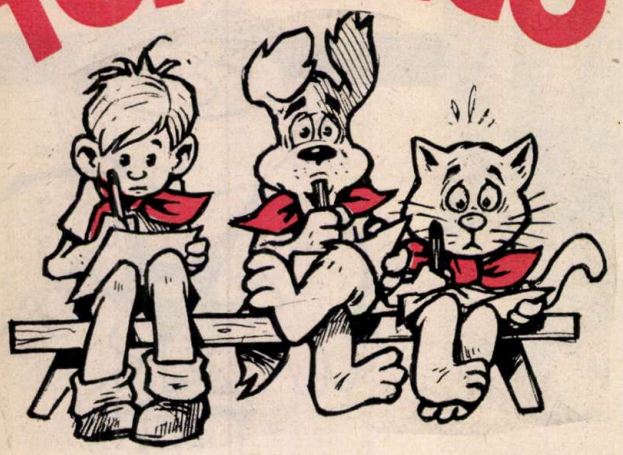

A rejtvények megfejtéseit postai levelezőlapon küldd be! Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni, s azok jók, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Húsz könyvutalványt sorsolunk ki a helyes megfejtést beküldők között. Beküldési határidő: május 15.

MADARAT RÖPTÉRŐL . . . is fel lehet ismerni? Tegyünk egy próbát: Ismerd fel a betűvel jelzett négy madarat és állapítsd meg, melyikük található az „árnymadarak" között. Második kérdésünk: hány madarat tudsz megnevezni a 15 közül?

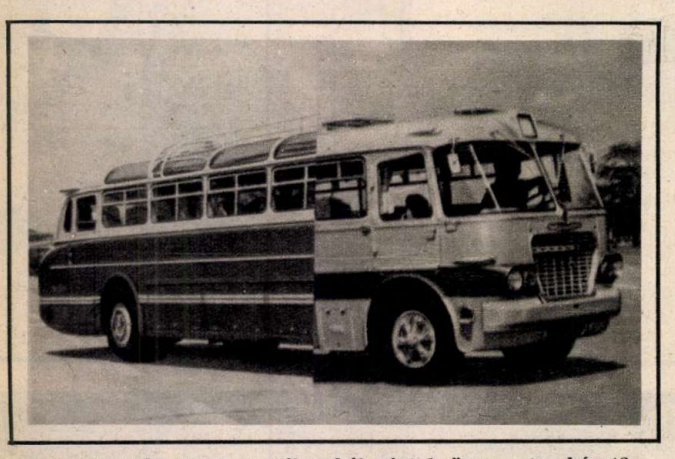

MILYEN KÉT Ikarus autóbuszból vágtuk össze ezt a képet?

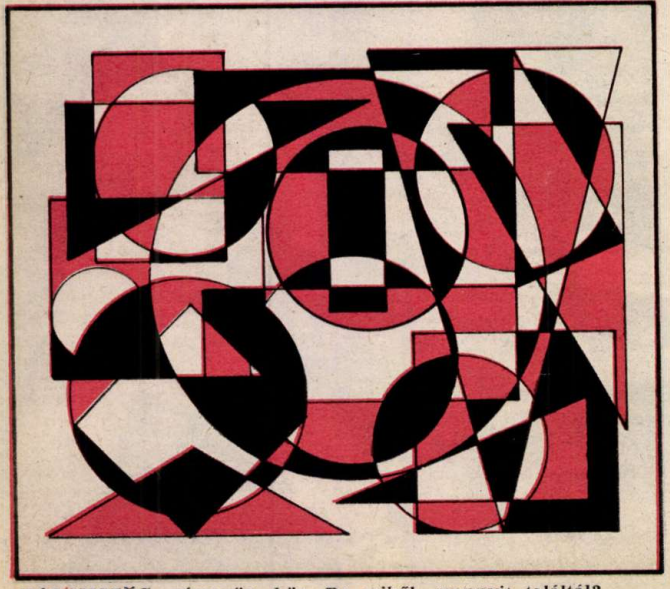

HÁROMSZÖG, négyszög, kör. De miből, mennyit találtál?

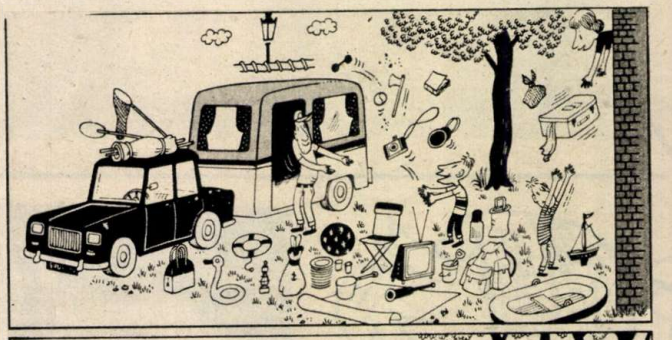

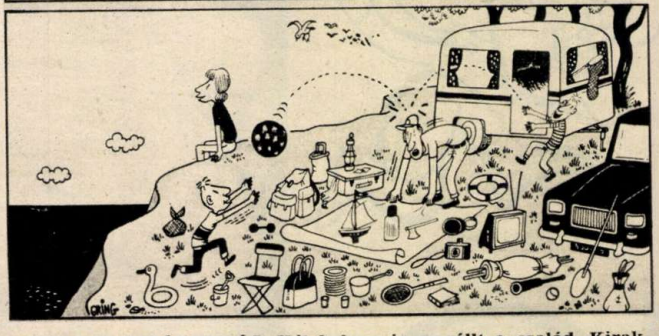

EGY KIS KIRÁNDULÁS. Két helyen is megállt a család. Kirakták a „kellékeiket". Vajon semmit sem hagytak el? Hasonlítsd össze a két képet!

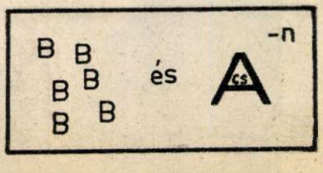

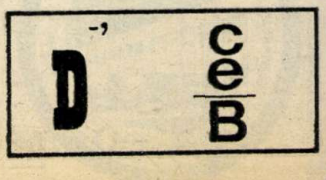

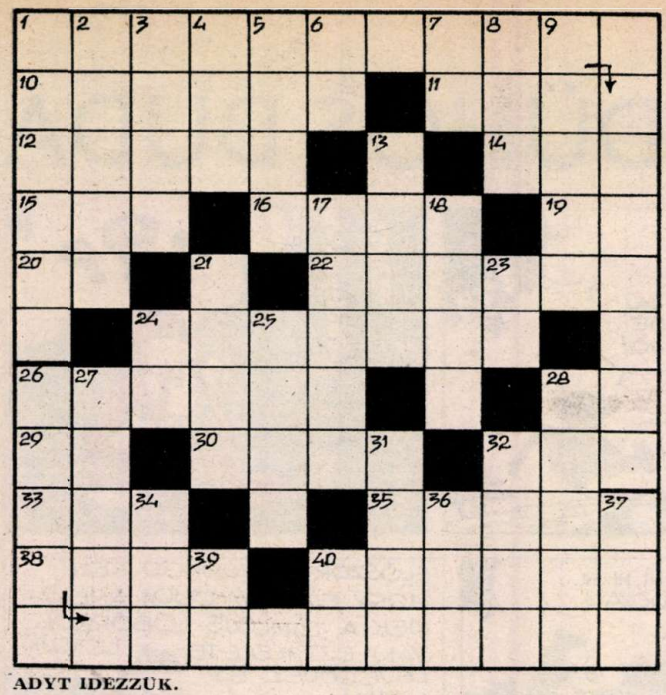

ADYT IDEZZÜK.

„Szeme, vágya, eper-ajka,
Szíve, csókja, mindig könnyes."

Folytatása a vízszintes: 1., 24. és a függőleges 26. sz. sorokban.

VÍZSZINTES: 1. A versszak harmadik sorának első része. 10. Győzelem. 11. Mocsaras helyen élő kisebb madár. 12. Fogaival szétmorzsol. 14. Szójárulék. 15. Hálával emleget valakit. 16. Montand, francia filmszínész személyneve. 19. Mosó egynemű betűi. 20. Szolmizációs hang. 22. Egy Észak-Amerikában élő indián törzshöz tartozó személy. **24. A versszak harmadik sorának második része.** 26. Az ember külső, vagy belső tulajdonságaival összefüggő beállítottság. 28. M. B. 29. Kiejtett betű. 30. Sportfogadás. 32. A hidrogén, az oxigén és a bór vegyjele. 33. Dísze. 35. A női nemhez tartozik. 38. Gyermeteg, hiszékeny. 40. Afrikai ország.

FÜGGŐLEGES: 1. Erre a helyre helyezi a talpait (két szó). 2. Csokonai múzsája. 3. Angol hosszmérték. 4. E. D. Á. 5. Gyakori magyar családnév. 6. Negyvenöt, római számmal. 7. Egyforma betűk. 8. Kamionautókon olvasható rövidítés. 9. Fémszálas selyemszövet, névelővel. 13. Tartozást kiegyenlít. 17. Látogatás (idegen szó). 18. Ének, dal, ismert angol szóval. 21. Ruhadísz. övdísz. 23. K. Y. 24. Lakásban van! 25. Állj! **26. A versszak negyedik sora.** 27. Kommunista újságíró. író (János, 1896—1925). 28. A mond ige egyik régies alakja. 31. Női név. 32. Mennyi? 34. Elinal egynemű betűi. 36. Spanyol, osztrák és norvég autók betűjele. 37. Y. A. M. 40. Határozó rag.

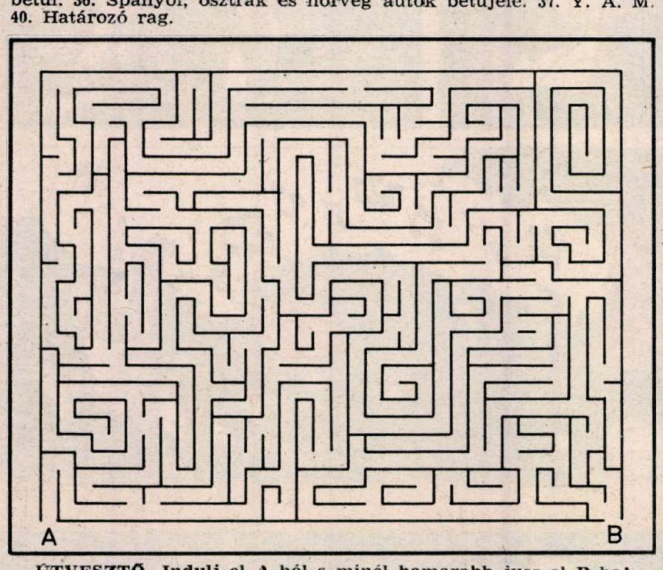

ÚTVESZTŐ. Indulj el A-ból s minél hamarabb juss el B-be!

A 15. SZÁM MEGFEJTÉSEI

Keresztrejtvényünk: Kankalin, hunyor, tulipán, aranyeső. Vitéz legények: 1—C, 2—A, 3—B, 4—D. Melyik ürkabinnal? Bal oldalival. Hány lepke: 13. E négy tárgyból: 3-ban fém, 1-ben nincs. CSAK AZ ÉVSZÁM: 1922, 1955, 1952, 1959, 1970

MEGNYITÁSI HIBÁK

Három játszmát mutatunk be; egy csokorba fűzi őket az, hogy mindegyikben egy-egy megnyitási hiba volt a vesztés oka, másrészt pedig még valamiben hasonlítanak egymáshoz. De erről majd később!

AZ ELSŐ JÁTSZMA: **1. d2-d4 d7-d5 2. c2-c4 e7-e6 3. Hb1-c3 Hg8-f6 4. c4:d5 e6:d5 5. Fc1-g5 Ff8-e7 6. e2-e3 c7-c6 7. Vd1-c2 Hf6-e4!?** Túlságosan gyors egyszerűsítési kísérlet, mely azonban visszafelé sül el. **8. Fg5:e7 Vd8:e7 9. Hc3:d5! c6:d5.** Aligha van jobb lépés. **10. Vc2:c8† Ve7-c8.** Lehetséges, hogy amikor sötét a hetedik lépésben He4-et húzta, csapdát akart állítani, arra számítva, hogy most az ellenfél 11. Vb7:-tel fogja folytatni. Akkor viszont 11. — Va5† után csakhamar mattot kapna. De egy egyszerű folytatás halomra dönti a tervet: **11. Ff1-b5† Hb8-c6 12. Fb5:c6† b7:c6 13. Vc8:c6†** és sötét máris feladta, mert 13. — Kf8 14. Va4 után a játszma két gyalog hátránnyal sokáig már úgysem volna tartható.

A MÁSODIK JÁTSZMA MÉG RÖVIDEBB VOLT: **1. d2-d4 d7-d5 2. Fc1-g5 Fc8-f5 3. Hg1-f3 Hg8-f6 4. c2-c4 e7-e6 5. e2-e3 h7-h6.** Jobb volt az egyszerű Fe7. A túlságosan korai egyszerűsítés most sem válik be. **6. Fg5:f6 Vd8:f6 7. Vd1-b3!** Azonnal rátapint a sötét állás gyengeségére: a két elkalandozott tiszt hiányzik a vezérszárny védelméhez! **7. — Hb8-c6 8. Vb3:b7 Ke8-d7.** Most világlik ki, mit is tervezett sötét: az a8-on álló bástya nem ütethető, mert 9. Va8:-ra Fb4† után elvész a világos vezér. Fenyeget viszont Bb8, a vezér visszakergetésével, és ellenjátékkal. Csak az a baj, hogy ehhez már nem lehet hozzájutni! **9. c4:d5 e6:d5 10. Ff1-b5** és sötét feladta, mert a He5† útján fenyegető tisztvesztést elkerülni nem tudja.

ÉRDEKES A HARMADIK JÁTSZMA IS: **1. Hg1-f3 d7-d5 2. d2-d4 Fc8-f5 3. c2-c4 c7-c6 4. Vd1-b3 Vd8-c8.** Az előző két játszmában látott jellegzetességeket most összefonódva láthatjuk: sötét a meggyengült vezérszárnyra irányuló támadást a c1-futó elleni fenyegetéssel óhajtja védeni. **5. c4-d5 c6-d5 6. Hb1-c3 e7-e6 7. Fc1-f4 a7-a6.** Védekezés a fenyegető Hb5 ellen. **8. Hc3-a4! Ba8-a7?** Erre gyors befejezés következik. Az egyetlen lehetséges védőlépés Hd7 lett volna. **9. Ha4-b6 Vc8-d8 10. Ff4:b8 Vd8:b8 11. Vb3-a4† Ke8-e7 12. Ba1-c1!** Csábító lenne a kézenfekvő Vd7†-kal folytatni, de az nem volna helyes út. Világos választott lépése sokkal erélyesebb! **12. — g7-g5 13. Hf3-e5!** Most már csakugyan fenyeget a vezérsakk d7-en, gyors mattal. **13. — Hg8-h6 14. Hb6-c8†** és sötét feladta, mert a mattot csak vezérvesztés árán védheti.

Azt gondolnánk, hogy a játszmák vesztesei kezdő sakkozók voltak. De egyáltalán nem! A sötét bábokat az elsőben Petroszján vezette (az 1949. évi szovjet bajnokság első fordulóján, Kotov ellen), a másodikban Euwe volt sötét (1920-ban Amszterdamban, Oskam ellen), és végül a harmadikat Lasker Emánuel vesztette el (1890-ben, Berlinben, Caro ellen). Akkor már mindhárman mesterek voltak . . . és később mindhármukból világbajnok lett! Természetesen addig, míg a sakktrón legfelső fokára eljutottak, még sok lépcsőt kellett megmászniuk, de a tanulás és gyakorlás végül is meghozta a sikert.

Erre gondoljatok ti is, ha egy játszmától veszteségként álltok fel. Keressétek meg a hiba okát, hogy legközelebb ne kövessétek el ugyanazt. Így juthattok majd előbbre és így válik játékotok tudatosabbá és sikeresebbé!

Földeák Árpád

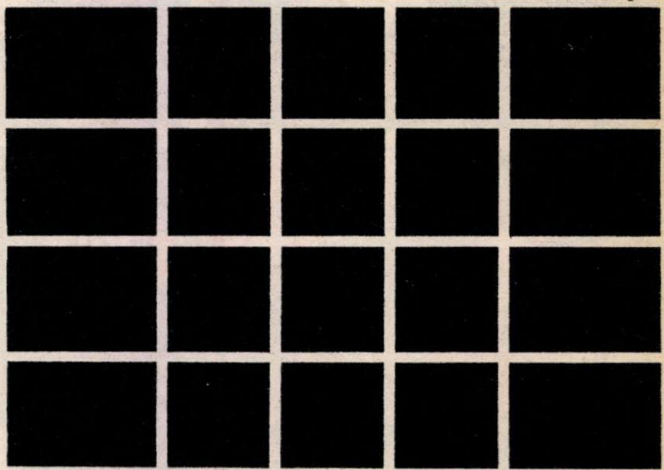

A FEHÉR kereszteződéseknél látható szürke pontok léteznek-e vagy sem?

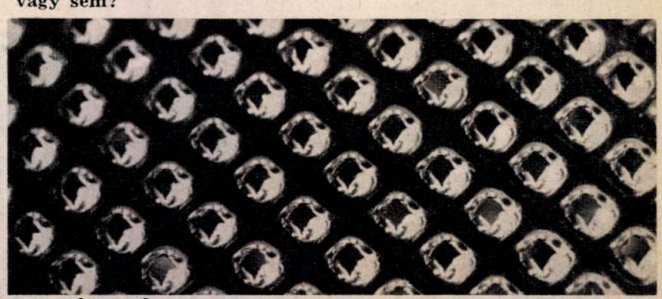

FOTÓ-TOTÓ: 1. acélgolyók? 2. konyhai reszelő? 3. szita?

PIFU ÉS A DÜHÖS DUDA
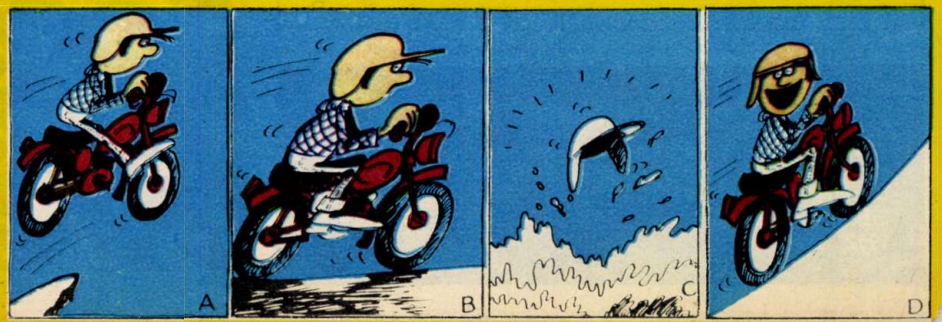
RAKD HELYES SORREND-BE!